

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Ročník 60

30. júna 2017

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

STANOVISKÁ

Európsky hospodársky a sociálny výbor

523. plenárne zasadnutie EHSV z 22. a 23. februára 2017

2017/C 209/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Stratégia diverzifikácie plavebného a námorného cestovného ruchu“ (prieskumné stanovisko)	1
2017/C 209/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Ostrovy v EÚ: od štrukturálneho znevýhodnenia k inkluzívnemu územiu (prieskumné stanovisko)	9

III Prípravné akty

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

523. plenárne zasadnutie EHSV z 22. a 23. februára 2017

2017/C 209/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru [COM(2016) 705 final]	15
2017/C 209/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o rámcach preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia a o zmene smernice 2012/30/EÚ [COM(2016) 723 final – 2016/0359 (COD)]	21
2017/C 209/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rámci na ozdravenie a riešenie krízových situácií centrálnych protistrán a o zmene nariadení (EÚ) č. 1095/2010, (EÚ) č. 648/2012 a (EÚ) 2015/2365 [COM(2016) 856 final – 2016/0365 (COD)]	28

2017/C 209/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 575/2013, pokiaľ ide o ukazovateľ finančnej páky, pomer čistého stabilného financovania, požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky, kreditné riziko protistrany, trhové riziko, expozície voči centrálnym protistranám, expozície voči podnikom kolektívneho investovania, veľké expozície, požiadavky na podávanie správ a zverejňovanie informácií, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 [COM(2016) 850 <i>final</i> – 2016/0360 (COD)]	
	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 806/2014, pokiaľ ide o schopnosť úverových inštitúcií a investičných spoločností absorbovať straty a schopnosť rekapitalizácie úverových inštitúcií a investičných spoločností [COM(2016) 851 <i>final</i> – 2016/0361 (COD)]	
	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2014/59/EÚ, pokiaľ ide o kapacitu úverových inštitúcií a investičných spoločností na absorpciu strát a rekapitalizáciu a ktorou sa mení smernica 98/26/ES, smernica 2002/47/ES, smernica 2012/30/EÚ, smernica 2011/35/EÚ, smernica 2005/56/ES, smernica 2004/25/ES a smernica 2007/36/ES [COM(2016) 852 <i>final</i> – 2016/0362 (COD)]	
	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2013/36/EÚ, pokiaľ ide o oslobodené subjekty, finančné holdingové spoločnosti, zmiešané finančné holdingové spoločnosti, odmeňovanie, opatrenia dohľadu a právomoci v oblasti dohľadu a opatrenia na zachovanie kapitálu [COM(2016) 854 <i>final</i> – 2016/0364 (COD)]	36
2017/C 209/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Výzva na predloženie dôkazov – regulačný rámec EÚ pre finančné služby [COM(2016) 855 <i>final</i>]	43
2017/C 209/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 1365/75 [COM(2016) 531 <i>final</i> – 2016/0256(COD)]	
	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 337/75 [COM(2016) 532 <i>final</i> – 2016/0257(COD)]	
	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 2062/94 [COM(2016) 528 <i>final</i> – 2016/0254(COD)]	49
2017/C 209/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, prezentácii a označovaní liehovín, o používaní názvov liehovín pri prezentácii a označovaní iných potravín a o ochrane zemepisných označení liehovín [COM(2016) 750 <i>final</i> – 2016/0392 (COD)]	54
2017/C 209/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 1101/89, nariadenia (ES) č. 2888/2000 a (ES) č. 685/2001 [COM(2016) 745 <i>final</i> – 2016/0368 (COD)]	58
2017/C 209/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Medzinárodná správa oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov [JOIN(2016) 049 <i>final</i>]	60
2017/C 209/12	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1036 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie, a nariadenie (EÚ) 2016/1037 o ochrane pred subvencovanými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie [COM(2016) 721 <i>final</i>]	66
2017/C 209/13	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1059/2003, pokiaľ ide o územné typológie (Tercet) [COM(2016) 788 <i>final</i> – 2016/0393 (COD)]	71

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

523. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 22. A 23. FEBRUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Stratégie diverzifikácie plavebného a námorného cestovného ruchu“

(prieskumné stanovisko)

(2017/C 209/01)

Spravodajca: **Tony ZAHRA**

Konzultácia	Maltské predsedníctvo Rady EÚ, 19. 9. 2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	9. 3. 2017
Prijaté v pléne	30. 3. 2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	179/0/0
(za/proti/zdržalo sa)	

1. Závbery a odporúčania

1.1. Vzhľadom na nevýhody, ako je napríklad vzdialenosť, prístupnosť a ostrovný charakter, sa EHSV nazdáva, že by sa mal pre ostrovy zaviesť vhodný daňový režim, ktorý by zohľadnil osobitné úsilie venované otázke investícií, udržiavania a vytvárania pracovných miest a prispôsobenia období, počas ktorých sú podniky v prevádzke, a to všetko v záujme zníženia dôsledkov sezónnosti.

1.2. Napriek veľkej odolnosti a rýchlemu oživeniu cestovného ruchu v čase krízy sa EHSV domnieva, že je dôležité zanalyzovať predvídateľné výzvy a príležitosti v oblasti plavebného a námorného cestovného ruchu a zaoberať sa nimi. Týka sa to najmä Stredozemia, ktoré má veľký význam a zásadný prínos pre európske hospodárstvo. V procese hodnotenia by sa mala náležite zohľadniť porovnateľnosť s konkurenčnými destináciami. Zásadný význam majú inteligentnejšie právne predpisy a politiky, ako aj znižovanie byrokracie pre MSP.

1.3. V tomto regióne sa musí vytvoriť viac tzv. multidestinačných trás, ktoré treba propagovať. Podporovať treba aj spoločné, resp. regionálne opatrenia členských štátov zamerané na propagáciu. EHSV navrhuje, aby členské štáty prijali presvedčivé marketingové stratégie na diverzifikáciu a adaptáciu na meniace sa preferencie a záľuby klientov. V rámci toho sa však musia posúdiť rozdiely v cenovej dostupnosti pre občanov, ktoré môžu existovať v službách daného sektora cestovného ruchu.

1.4. Vzhľadom na vysokú závislosť plavebného a námorného cestovného ruchu od morských ekosystémov je dôležité, aby krajiny Stredozemia zintenzívnili regionálnu spoluprácu v záujme ich ochrany. V tejto súvislosti sa výbor zasadzuje za vytvorenie skupiny členských štátov a tretích krajín oblasti západného Stredozemia, ktorá by sa spoločne zaoberala problematikou modrého rastu⁽¹⁾ a tzv. modrej a zelenej infraštruktúry s cieľom obnoviť poškodené ekosystémy.

1.5. Výstavbou a získavaním územia odvodňovaním plytkého kontinentálneho šelfu sa nezvratne ničia podmorské biotopy. Šelf Stredozemného mora je malý a tieto morské zóny musia byť voči týmto praktikám chránené. Mali by sa zväziť kompenzačné opatrenia a vytvorenie fiškálnych rezerv pre prípad, ak by nastala takáto situácia.

1.6. Rozvoj plavebného a námorného cestovného ruchu musí vychádzať zo zásad dlhodobého udržateľného rozvoja. To si vyžaduje vytvoriť funkčný a merateľný nástroj. EHSV odporúča, aby sa pre toto odvetvie, najmä pre ostrovné krajiny a regióny, ktoré sú vo veľkej miere závislé od pobrežnej činnosti, vytvoril mechanizmus harmonizovaných a udržateľných ukazovateľov. Európsky systém ukazovateľov cestovného ruchu, ktorý vypracovala Európska komisia, by mohol byť vynikajúcou platformou na dosiahnutie tohto cieľa.

1.7. Vypracovanie mechanizmu udržateľných ukazovateľov si vyžaduje aj zhromaždenie presných hospodárskych údajov. Cestovný ruch je veľmi zložitá odvetvie, ktorého súčasťou je pestrá spleť vzťahov medzi rôznymi zainteresovanými stranami. Na tento účel by sa extrapoláciou z modelu satelitného účtu mohli vypracovať nástroje na zhromažďovanie príslušných hospodárskych údajov.

1.8. Vzhľadom na dosah zmeny klímy na morské prostredie je potrebný dialóg o inovatívnych riešeniach. Prioritou sa musia stať osobitné opatrenia pre zraniteľné územia. Výbor upriamuje pozornosť na nedávne oznámenie Komisie o medzinárodnej správe oceánov a 14 súborov opatrení, ktoré sú v ňom uvedené⁽²⁾. Siedmy environmentálny akčný program EÚ do roku 2020 a ciele EÚ týkajúce sa zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na túto zmenu sú zamerané na sektory infraštruktúry, napríklad energetiku a dopravu, a na určité aspekty súvisiace s pobrežným a námorným cestovným ruchom. Okrem toho Európska investičná banka bude malým a stredným podnikom poskytovať finančné prostriedky na investície do cestovného ruchu a/alebo do konvergenčných regiónov.

1.9. V plavebnom a námornom cestovnom ruchu je závažnou otázkou nakladanie s odpadom, pretože cestovný ruch ako taký produkuje obrovské množstvo odpadu. Svetový fond na ochranu prírody (WWF) odhaduje, že vyše 80 % znečistenia morí spôsobuje činnosť na pevnine. Problém sa znásobuje odhadzovaním odpadu do mora. To si vyžaduje inovatívne opatrenia, ktoré by mohli spolu s koordinovaným a účinným uplatňovaním predpisov zmierniť problémy spojené s odpadom. Výbor požaduje harmonizované uplatňovanie medzinárodných dohovorov s cieľom podporiť budovanie kapacít v tretích krajinách.

1.10. Vzhľadom na perspektívy rastu v tomto odvetví predstavuje celý reťazec nakladania s odpadom (od zberu až po likvidáciu) veľkú výzvu, a to najmä v oblastiach s obmedzeným priestorom, ako sú ostrovy. V tejto súvislosti EHSV zároveň odporúča vytvoriť tzv. koalíciu prírodného dedičstva, ktorá by zahŕňala ostrovy, pobrežné oblasti a kľúčové subjekty pôsobiace v oblasti životného prostredia, ako sú nadácie a medzinárodné organizácie, s cieľom dosiahnuť, aby sa z európskych ostrovov a pobrežných oblastí stali svetoví lídri v zavádzaní opatrení na podporu čistého životného prostredia uplatňovaných prostredníctvom integrovaného prístupu k cestovnému ruchu.

1.11. Predpokladom pre udržateľný a konkurencieschopný rast je investovanie do ľudí. V tomto odvetví je však nedostatok kvalifikovaných zamestnancov, a to najmä preto, že nie je atraktívne z hľadiska kariérneho postupu a dlhodobého zamestnania. Výbor odporúča, aby sa vypracoval špeciálny strategický akčný plán zameraný na prilákanie a udržanie stabilného počtu kvalifikovaných pracovníkov, ktorí by mali záujem o dlhodobé zamestnanie v tomto odvetví. Tento akčný plán musí obsahovať konkrétne návrhy na zvýšenie atraktívnosti tohto odvetvia, ktoré by boli vypracované na základe vedeckých a praktických podkladov.

2. Všeobecné pripomienky

2.1. Maltské predsedníctvo Rady EÚ požiadalo EHSV o vypracovanie prieskumného stanoviska na tému *Stratégie diverzifikácie plavebného a námorného cestovného ruchu* v širšom kontexte inovatívnych stratégií pre rozvoj konkurenčnejšieho prostredia v Európe s osobitným zameraním na oblasť Stredozemia.

⁽¹⁾ Oznámenie EK – Modrý rast, COM(2012) 494 final.

⁽²⁾ JOIN(2016) 49 final a https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/ocean-governance_sk.

2.2. Ako sa uznáva v článku 195 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, cestovný ruch je silné celosvetové odvetvie s veľkým potenciálom v oblasti zamestnanosti a hospodárskeho rozvoja. Odvetvie cestovného ruchu prispelo v roku 2014 do hospodárstva sumou vyše 1,6 bilióna EUR, čo predstavuje takmer 10 % celkového HDP EÚ, pričom svojím priamym, nepriamym a indukovaným vplyvom podporilo 25 miliónov pracovných miest v EÚ ⁽³⁾. Maltské predsedníctvo si stanovilo pododvetvie námorného cestovného ruchu za jednu zo svojich priorít. Rozvoj príslušných produktov v oblasti cestovného ruchu a námorných služieb by mohol zvýšiť potenciál rastu v pobrežných a ostrovných oblastiach EÚ. Na to, aby sme získali lepší prehľad možností inovácie v súlade so špecifickou povahou plavebného a námorného cestovného ruchu, je potrebné zistiť, aké sú súčasné trendy a vyhliadky do budúcnosti.

2.3. Plavebný a námorný cestovný ruch je najdôležitejším pododvetvím cestovného ruchu a zároveň aj najrozšírenejšou námornou aktivitou v Európe. Zamestnáva takmer 3,2 milióna ľudí, vytvára hrubú pridanú hodnotu v sume 183 miliárd EUR ⁽⁴⁾ a má potenciál z hľadiska vytvárania pracovných miest a udržateľného „modrého rastu“. S cieľom spropagovať Európu ako poprednú námornú destináciu na svete musia európske ostrovné a pobrežné infraštruktúry poskytovať používateľom primerané a inovatívne služby vrátane prístupnosti a zároveň zabezpečiť udržateľný rozvoj miestnych spoločností. Súčasťou tohto odvetvia je aj „vnútrozemský“ plavebný cestovný ruch, ktorý funguje v mnohých členských štátoch na jazerách, riekach a pod. a ktorý by sa mal v rámci preskúmania tiež zohľadniť. Patrí sem aj dôležitý lodiarsky priemysel zameraný na stavbu rekreačných a výletných lodí, v ktorom je Európa v rámci celosvetového hospodárstva na poprednom mieste.

3. Návrhy EHSV na nové modely politiky v oblasti cestovného ruchu

3.1. Výbor prijal v uplynulých rokoch stanoviská o politike v oblasti cestovného ruchu vo všeobecnosti a tiež konkrétne v oblasti ostrovného a pobrežného cestovného ruchu. Navrhol, aby sa vytvorili programy celoživotného vzdelávania určené špeciálne pracovníkom odvetvia cestovného ruchu na ostrovoch a aby sa na niektorom ostrove so strategickou polohou založila medziregionálna škola s podobnou koncepciou ako má program „Erasmus pre študentov a pracovníkov v cestovnom ruchu“.

3.2. EHSV sa domnieva, že definícia ostrovov, ktorú používa EÚ, je nevhodná a mala by sa zrevidovať, aby sa zohľadnili nové skutočnosti rozšírenej Európskej únie, ktorej súčasťou sú ostrovné členské štáty. S cieľom propagovať Európu ako kľúčovú turistickú destináciu v celosvetovom meradle výbor takisto odporúča, aby sa rozvíjala spolupráca na úrovni makroregiónov (napr. stratégia EÚ pre región Jadranského a Iónskeho mora, stratégia EÚ pre región Baltského mora, stratégia EÚ pre podunajskú oblasť) v záujme riešenia problémov týkajúcich sa napríklad prístupnosti. To si vyžaduje kvalitnú územnú kontinuitu umožňujúcu prepojenie ostrovov s pevninou.

3.3. Zmena klímy si vyžaduje, aby ostrovy prijali vo všetkých oblastiach svojho hospodárstva rozhodné opatrenia na adaptáciu, a zvýšili tak svoju odolnosť voči zmene klímy. EHSV odporúča zaviesť tzv. *test zmien na ostrovoch*, ktorý by bol venovaný otázkam, ako je energetika a doprava (infraštruktúra a prístupnosť), zvyšovanie hladiny morí, úbytok biodiverzity, a ďalším dôležitým témam.

3.4. Hospodárstvo na ostrovoch je v súčasnosti príliš závislé od cestovného ruchu, ktorý má prevažne sezónny charakter, a preto je potrebná jeho diverzifikácia. Výbor zdôraznil, že ak sa modrá ekonomika bude považovať za nevyčerpatelý zdroj nevyužitého bohatstva, a ak na modrý rast budeme neustále poukazovať tak nástojčivo, akoby išlo o všeliek na všetky neduhy európskej ekonomiky, existuje riziko, že sa zosilnia rôzne tlaky, ktorým už dnes musia čeliť pobrežia a moria. Preto musí dlhodobá udržateľnosť zostať hlavnou zásadou pri vypracovávaní a uplatňovaní opatrení.

3.5. V oznámení „Európska stratégia posilnenia rastu a zamestnanosti v odvetví pobrežného a námorného cestovného ruchu“ prijatom v roku 2014 ⁽⁵⁾ sa Komisia zaoberá súčasnými nedostatkami riadenia a vytvára rámec na spoluprácu medzi verejnými orgánmi a verejno-súkromnými partnerstvami, a to aj prostredníctvom územných zoskupení a integrovaných stratégií. Vzhľadom na špecifiká jednotlivých morských oblastí sa v oznámení navrhuje 14 konkrétnych opatrení, ktoré sú zamerané na podnikateľské investície, výraznú sezónnosť, diverzifikáciu a inováciu produktov, prepojitelnosť, prístupnosť, zlepšenie infraštruktúry, rozvoj zručností a ochranu morského prostredia. Implementácia akčného plánu stále prebieha ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ WTTC, Travel & Tourism economic impact, 2015.EU.

⁽⁴⁾ Európska komisia: Štúdia o podpore politických opatrení v oblasti námorného a pobrežného cestovného ruchu na úrovni EÚ, 2013. https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/docs/body/study-maritime-and-coastal-tourism_en.pdf.

⁽⁵⁾ COM(2014) 86 final.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/coastal_tourism_sk.

4. Návrhy EHSV na stratégie diverzifikácie plavebného a námorného cestovného ruchu

4.1. Medziodvetvový environmentálny prístup

4.1.1. V uplynulých rokoch sa vyvinulo značné úsilie na to, aby rozhodujúci činitelia a zainteresované strany venovali pozornosť súvislosti medzi oceánmi a klímou. Výsledkom bolo zahrnutie oceánov do Parížskej dohody z roku 2015 a do osobitnej správy o oceánoch, ktorú vypracoval Medzivládny panel o zmene klímy (IPCC). Cieľom týchto snáh je podporiť uplatňovanie Parížskej dohody vrátane posilňovania technických kapacít členských štátov v oblasti rozvoja technologických možností v záujme budúcnosti s nízkymi emisiami.

Námorná doprava je zodpovedná za približne 2,5 % celosvetových emisií skleníkových plynov. EÚ požaduje globálny prístup k zníženiu emisií skleníkových plynov z medzinárodnej lodnej dopravy, no podľa prognóz by sa emisie z lodnej dopravy mali do roku 2050 výrazne zvýšiť. Podľa druhej štúdie Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) o skleníkových plynov by sa uplatňovaním prevádzkových opatrení a zavedením dostupných technológií mohla znížiť spotreba energie lodí a ich emisie CO₂ až o 75 %. Mnohé z týchto opatrení sú nákladovo efektívne a prinášajú čisté zisky, pretože akékoľvek prevádzkové či investičné náklady sa vrátia v podobe nižších výdavkov na palivo. Takéto zníženie sa môže dosiahnuť zavádzaním nových inovatívnych technológií.

4.1.2. Stredozemie je z hľadiska svojej špecifickej biodiverzity jednou z najvýznamnejších oblastí na svete, avšak zároveň je citlivejšie na zmenu klímy než iné oblasti. Jednou z hlavných príčin ekologických strát v tejto oblasti je masívny cestovný ruch v pobrežných zónach. Prírodná hodnota stredomorskej oblasti je však vysoká, a preto je zásadne dôležité zachovať jej biodiverzitu. Z tohto dôvodu je v záujme ochrany morských ekosystémov nevyhnutná regionálna spolupráca. Program EÚ v oblasti financovania LIFE + podporuje ciele stratégie EÚ v oblasti biodiverzity a poskytuje priestor na financovanie inovatívnych projektov v oblasti pobrežného a námorného cestovného ruchu.

4.1.3. Nakladanie s odpadom je v tomto odvetví veľkým problémom, predovšetkým na ostrovoch, ktoré sú výrazne ovplyvnené sezónnosťou. Pre väčšinu ostrovov môže byť ťažké zvládnuť vysoký počet návštevníkov v najvyššej sezóne, čo si vyžaduje obrovské investície na výstavbu zariadení na spracovanie odpadov alebo čistenie odpadových vôd. Uzavretím Dohovoru o biologickej diverzite (DBD) sa stanovil celosvetovo uznávaný rámec pre opatrenia na boj proti hrozbám pre prírodné dedičstvo, ktoré pokrývajú otázky od odpadu v moriach cez mikroplasty až po udržateľné zníženie a zrušenie plastových tašiek na jedno použitie.

4.1.4. V rôznych štúdiách a správach sa zdôrazňuje, že z podnikateľského hľadiska by tzv. ekologizácia bola pre európsky pobrežný cestovný ruch prínosom. EÚ musí podnietiť členské štáty, aby zintenzívnili svoje úsilie, pokiaľ ide o prijímanie ekologických postupov v oblasti cestovného ruchu a zavádzanie ekologických programov na zmiernenie účinkov zmeny klímy. Tieto kroky by malo sprevádzať propagovanie ekoturizmu ako segmentu podporujúceho plavebný cestovný ruch.

4.1.5. Vzhľadom na tieto výzvy je o to dôležitejšie, aby sa rozvoj plavebného a námorného cestovného ruchu riadil zásadami trvalo udržateľného rozvoja. Udržateľnosť však musí vychádzať z funkčného a merateľného modelu, ktorým by sa zaviedol systém ukazovateľov na monitorovanie a sledovanie činností a vývoja situácie v námornom cestovnom ruchu, najmä v ostrovných štátoch a regiónoch. Destinácie by mali takisto zvážiť stanovenie limitov, pokiaľ ide o intenzitu cestovného ruchu, ktorých prekročenie by vyvolalo množstvo problémov s negatívnym dosahom na dané odvetvie a jeho dlhodobú udržateľnosť. Konkrétne ide o tieto skutočnosti:

- zhoršovanie a strata ekologických zdrojov,
- tlaky na životné prostredie a fyzickú infraštruktúru,
- konflikty medzi turistami a miestnymi obyvateľmi, čo by mohlo mať negatívny vplyv na pohostinnosť miestnych obyvateľov,
- nespokojnosť návštevníkov.

4.1.6. Európska komisia vypracovala v roku 2013 Európsky systém ukazovateľov cestovného ruchu (ETIS), ktorý bol v roku 2016 zrevidovaný⁽⁷⁾. Ide o dobrovoľný nástroj riadenia, ktorým sa určuje súbor hlavných ukazovateľov s cieľom pomôcť destináciám monitorovať a merať ich udržateľnosť cestovného ruchu.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators_en.

4.1.7. V tejto súvislosti je veľmi cenný zdroj Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA) poskytujúca informácie, štatistiky a poradenstvo, ktoré majú zásadný význam z hľadiska zavádzania zásad udržateľnosti.

4.1.8. Takisto treba poukázať na stanovisko EHSV na tému Inteligentné ostrovy, hlavne v súvislosti s prijímaním osvedčených postupov.

4.1.9. Projekt Tracking European Operations for Maritime EcoSystems (Sledovanie európskych operácií pre morské ekosystémy) v rámci ERA-LEARN 2020 (podporná činnosť – CSA) financovaný z programu Horizont 2020 môže slúžiť ako ďalší cenný zdroj pri dosahovaní tohto cieľa.

4.1.10. K ochrane životného prostredia prispieva veľa organizácií a inštitúcií, napríklad WWF, Platforma pre oceány a klímu, Konferencia okrajových prímorských regiónov Európy (CPMR), Greenpeace a rôzne útvary OSN, ktoré spolupracujú s rôznymi štruktúrami EÚ a zapájajú sa do posilnenej spolupráce medzi vládami a verejnými aj súkromnými zainteresovanými stranami. Ak chceme úspešne napredovať, musíme aj naďalej dodržiavať tento postup.

4.1.11. Zdravé morské ekosystémy a zachované pobrežné, resp. ostrovné oblasti prispievajú mnohými spôsobmi k udržateľnému rastu a vytváraniu pracovných miest. Cestovný ruch a poľnohospodárstvo, rybolov, akvakultúra a lesné hospodárstvo sú kľúčovými odvetviami so závažným dosahom a veľkým významom pre uplatňovanie hľadiska biodiverzity. Osobitnú pozornosť si vyžadujú aj ďalšie súvisiace otázky, a to udržateľná potravinárska výroba a potravinová bezpečnosť. Odvetvové politiky, ktoré prispievajú k zachovaniu biodiverzity, sa musia vypracovávať v integrovanom rámci. EHSV v súvislosti s otázkou morských ekosystémov poukazuje na smernicu o námornom priestorovom plánovaní (NPP) ⁽⁸⁾ a tiež na Barcelonský dohovor z roku 1995 ⁽⁹⁾.

4.1.12. Na znečisťovaní morí sa často podieľa nevyčistená odpadová voda a poľnohospodárstvo, no medzi hrozby pre morské ekosystémy patrí aj nadmerný komerčný rybolov, úniky ropy a iných nebezpečných látok a takisto introdukcia nepôvodných druhov. Na životné prostredie môže mať značný vplyv aj nesprávne nakladanie s balastovou vodou ⁽¹⁰⁾. Morské ekosystémy sú jedným z hlavných zdrojov biodiverzity a Európska únia prijíma množstvo krokov na dosiahnutie zdravého morského prostredia, vďaka ktorému budú ekosystémy v európskych morských vodách do roku 2020 odolnejšie voči zmene klímy. To si vyžaduje úzku spoluprácu všetkých zainteresovaných strán.

4.1.13. V tejto súvislosti má strategický význam výber vykonávacích nástrojov, ktoré majú zabezpečiť, aby všetky hospodárske odvetvia profitovali z nových možností vyplývajúcich zo zdravých ekosystémov. Na to, aby všeobecná koncepcia dobrej správy začala platiť aj v cestovnom ruchu, je takisto nevyhnutná transparentnosť, náležité konzultácie a zodpovednosť. Ako sa uvádza v Dohovore o biologickej diverzite (DBD) ⁽¹¹⁾, efektívne využívanie zdrojov a obehové hospodárstvo sú predpokladmi na dosiahnutie pokroku a udržateľnosti v tejto oblasti.

4.1.14. Je potrebné vypracovať politiky na zvýšenie informovanosti, aby sa zlepšilo dodržiavanie predpisov. Na to treba využívať stimuly zamerané na aktivity v oblasti čistého plavebného a námorného cestovného ruchu (vrátane súvisiacich odvetví, ako je jachting, rybolov, dodávka potravín atď.). V tejto súvislosti je potrebné vypracovať komplexné medzisektorové programy odbornej prípravy, aby sa mohli sledovať zložité ciele v oblasti udržateľnosti. Sieť príslušných regiónov cestovného ruchu by zároveň umožnila výmenu údajov a osvedčených postupov.

4.1.15. Európa musí správne využívať svoje prírodné zdroje a propagovať svoje špičkové lokality, kde je príroda a územné plánovanie v pobrežných a námorných oblastiach vo vzájomnej harmónii. Keďže pobrežné oblasti majú osobitný strategický environmentálny, hospodársky a sociálny význam, je potrebné, aby opatrenia na riešenie problémov v týchto oblastiach boli súčasťou integrovanej politiky udržateľného rozvoja, v ktorej je osobitne dôležité územné plánovanie, rovnováha medzi využívaním zdrojov obnoviteľnej energie a inými pobrežnými činnosťami a dodržiavanie pravidiel urbanizmu ⁽¹²⁾. Je potrebné zabezpečiť, aby členské štáty čo najlepšie uplatňovali smernicu o námornom priestorovom plánovaní. Keďže v tejto smernici nie sú zahrnuté pobrežné oblasti, je vhodné odkázať opäť na Barcelonský dohovor, ku ktorému bol vhodne pripojený protokol o riadení pobrežných zón.

⁽⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ z 23. júla 2014, pozri tiež https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime_spatial_planning_sk.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/barcelona-convention/index_en.htm.

⁽¹⁰⁾ V súčasnosti neexistuje žiadny priamy predpis EÚ týkajúci sa balastovej vody, hoci v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 23. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov sa dohovor BVS uznáva za jedno z možných riadiacich opatrení pre invázne druhy vzbudzujúce obavy.

⁽¹¹⁾ Dokument Rady 13398/16 (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13398-2016-INIT/sk/pdf>).

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 64.

4.2. Dlhodobé výhody integrovaného medzisektorového prístupu

4.2.1. Harmonizácia právnych požiadaviek

4.2.1.1. Po tom, ako 18. januára 2016 uplynula lehota, počas ktorej mali členské štáty EÚ zmeniť svoje vnútroštátne právne predpisy a transponovať smernicu 94/25/ES o rekreačných plavidlách v znení zmien zavedených smernicou 2003/44/ES, je potrebné náležite posúdiť aktuálny stav. Táto smernica bola prijatá s cieľom podporiť udržateľný rozvoj odvetvia a znížiť počet lodných nehôd na mori zavedením štandardných požiadaviek týkajúcich sa bezpečnosti používateľov a takisto výfukových emisií a emisií hluku.

4.2.1.2. Zámerom tohto európskeho právneho rámca bolo odstrániť rozdiely medzi členskými štátmi, ktoré by mohli ohroziť pohyb v rámci EÚ. Tento povinný proces harmonizácie priniesol viaceré výzvy, ktoré treba naliehavo identifikovať a analyzovať, keďže na úrovni EÚ je stále zjavná nejednotnosť, pokiaľ ide o požiadavky. Ako dokazujú rôzne vnútroštátne systémy odbornej prípravy lodných kapitánov⁽¹³⁾, chýba koordinácia a jednotnosť. Ak sa postup dočasnej transpozície neriadi efektívne a účelne, môže byť kontraproduktívny a môže mať vplyv na konkurencieschopnosť odvetvia rekreačnej plavby, pričom jeho dôsledky môžu byť v rozpore s cieľmi stanovenými pre plavebný a námorný cestovný ruch.

4.2.2. Konkurencieschopnosť

4.2.2.1. Mnohé pododvetvia tohto sektora čelili v uplynulých rokoch nestabilnému dopytu a výkyvom v odvetví cestovného ruchu ako celku, pričom istý vplyv na to mala aj hospodárska situácia v zdrojových krajinách. Nedávne teroristické útoky v Európe a následná vlna ďalších teroristických hrozieb budú mať nepochybne dosah aj na cestovný ruch. Cestovný ruch sa však v uplynulom období ukázal ako veľmi odolný aj v mimoriadne ťažkých časoch, čoho dôkazom je jeho rýchle oživenie po hospodárskej kríze v rokoch 2008 až 2009 a následných početných krízach.

4.2.2.2. Čoraz dôležitejšie sú vysokokvalitné produkty a služby cestovného ruchu. Musíme byť inovatívni, pričom je potrebné zaručiť investície. Musíme sa zamerať na diverzifikáciu a zlepšenie produktov v rámci celého hodnotového reťazca. Týmto spôsobom sa môže výrazne oživiť plavebný a námorný cestovný ruch a zvýšiť atraktivnosť potenciálnych destinácií. To nám takisto umožní prispôsobiť sa meniacim sa spotrebiteľským vzorcom a demografickým zmenám, ktoré ovplyvňujú cestovné návyky.

4.2.2.3. Klienti majú čoraz väčší záujem o dobrodružstvá a takisto sú otvorenejší voči novým druhom dopravy a novým skúsenostiam. Nedávna výzva Komisie na predkladanie návrhov na vytvorenie plavebných trás v záujme podporenia plavebného cestovného ruchu s vyčleneným rozpočtom vo výške 1,5 milióna EUR je krok správnym smerom. Táto iniciatíva prispeje k prepojeniu s ďalšími hospodárskymi odvetviami a prilákaniu návštevníkov so špeciálnymi záujmami, ako je napríklad gastronómia, kultúra či voľnočasové aktivity.

4.2.2.4. Komisia vyvíja v rámci svojich právomocí činnosť na podporu konkurencieschopnosti a udržateľnosti odvetvia cestovného ruchu, ktoré môžu byť prínosné aj pre rozvoj plavebného a námorného cestovného ruchu.

4.2.2.5. Jedným z týchto opatrení je program COSME, v rámci ktorého sa za posledných šesť rokov podporil rozvoj a propagácia nadnárodných tematických produktov cestovného ruchu v oblastiach, ako je námorný cestovný ruch, cestovný ruch zameraný na kultúru, gastronómiu, šport a wellness⁽¹⁴⁾. V rámci iniciatívy EDEN sa takisto zviditeľňujú netradičné destinácie, ktoré sa mimoriadne osvedčili pri rozvoji udržateľného cestovného ruchu⁽¹⁵⁾. V roku 2010 sa pozornosť zamerala na prímorské destinácie, ako aj destinácie na brehu riek a jazier, pričom sa propagoval inovatívny prístup k ich ponuke v oblasti tzv. vodného cestovného ruchu.

4.2.2.6. V prípade investícií do modernizácie pobrežných oblastí, kotvísk a prístavov a do ochrany prírodného a kultúrneho dedičstva v pobrežných oblastiach – ak tieto investície prispievajú k dosiahnutiu príslušných tematických cieľov a sú súčasťou územnej stratégie, môžu regióny môžu čerpať prostriedky aj z európskych štrukturálnych a investičných fondov⁽¹⁶⁾. Komisia takisto uverejnila príručku⁽¹⁷⁾, ktorá poskytuje komplexný prehľad o možnostiach financovania zo strany EÚ v oblasti cestovného ruchu. Zainteresované strany v oblasti pobrežného a námorného cestovného ruchu môžu požiadať o príslušné finančné prostriedky v rámci programov uvedených v tejto príručke.

⁽¹³⁾ Pozri tiež Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 93.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/transnational-products_sk.

⁽¹⁵⁾ https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/eden/about/themes_sk.

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_tourism.pdf.

⁽¹⁷⁾ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8496&lang=sk.

4.2.2.7. Prepojenie a propagáciu týchto služieb možno dosiahnuť zoskupovaním produktov a služieb, ktoré môžu zintenzívniť zážitky návštevníkov, napríklad ich nasmerovaním na širokú ponuku preferovaných produktov a služieb, ktoré ich konkrétne oslovia. V cestovnom ruchu je koncepcia zoskupovania čoraz populárnejšia a jej súčasťou je aj ponuka špecializovaných produktov a služieb cestovného ruchu. Cielový marketing umožňuje využívať všetky prostriedky, najmä digitálne metódy, na priame oslovenie všetkých potenciálnych návštevníkov s cieľom vytvoriť priame spojenie medzi nimi a príslušnými destináciami.

4.2.3. Potenciál vytvárania pracovných miest v plavebnom a námornom cestovnom ruchu

Predpokladom pre udržateľný a konkurencieschopný rast je investovanie do ľudí. Splnenie tohto cieľa si vyžaduje strategické riadenie zmien, pokiaľ ide o príležitosti na rozvoj zručností, spoluprácu v rámci odvetvia a odhodlanie a vodcovstvo zo strany príslušných zainteresovaných aktérov. Na vytýčenie spoločnej stratégie riešenia určitej výzvy, ktorej čelí väčšina členských štátov EÚ, si uvedený proces vyžaduje spoluprácu kľúčových zainteresovaných strán prostredníctvom sociálneho a občianskeho dialógu. To môže slúžiť aj ako základ na vytvorenie nových vyhliadok na získanie zamestnania, najmä pre mladých ľudí, zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti sektora a na ochranu práv námorníkov v súvislosti s podmienkami ich zamestnávania na mori a využívaním zlepšeného režimu dodržiavania.

4.2.3.1. Vo svojom stanovisku o raste a zamestnanosti v odvetví pobrežného a námorného cestovného ruchu ⁽¹⁸⁾ EHSV uviedol, že návrh uskutočniť prieskum na zisťovanie potreby odbornej prípravy a vytvoriť časť tzv. modrých pracovných miest na portáli EURES je dôležitý. Avšak pre Komisiu je tiež zásadné informovať širokú verejnosť a zvýšiť povedomie v členských štátoch o potrebe zohľadniť výsledky tohto prieskumu v ich vnútorných politikách odbornej prípravy. Odborná príprava by mala byť zameraná na zamestnancov, zamestnávateľov, ale aj na inštitúcie pôsobiace v oblasti cestovného ruchu. Mala by tiež zahŕňať zvyšovanie povedomia o význame cestovného ruchu, európskeho dedičstva a životného prostredia. S tým sa musí začať už v rámci povinnej školskej dochádzky, aby boli mladí ľudia vzdelávaní v tejto oblasti už od raného veku.

4.2.3.2. Komisia prijala viacero iniciatív na rozvoj zručností v oblasti cestovného ruchu, ktoré budú prospešné aj pre tzv. modré pracovné miesta, ako napríklad Nový program v oblasti zručností ⁽¹⁹⁾. Tento dôležitý politický dokument obsahuje „konceptiu sektorovej spolupráce v oblasti zručností“, v ktorej je cestovný ruch označený za jedno zo šiestich pilotných odvetví, v ktorých budú prijaté konkrétne opatrenia na základe prístupu zameraného na dané odvetvie. V tejto súvislosti bola koncom januára 2017 zverejnená výzva na predkladanie návrhov v rámci programu Erasmus+ s vyčleneným rozpočtom vo výške 4 milióny EUR. Z týchto prostriedkov sa podporí vytvorenie platformy hlavných zainteresovaných strán tohto odvetvia (vrátane zástupcov priemyslu a poskytovateľov vzdelávania), ktoré budú navrhovať opatrenia a odporúčania pre najbližších 5 až 10 rokov. Platforma bude analyzovať hlavné trendy a kvalifikácie potrebné v tomto odvetví, vypracovávať konkrétne opatrenia na uspokojenie krátkodobej a strednodobej potreby kvalifikácie, preskúmať pracovné profily, aktualizovať nové učebné osnovy, propagovať atraktivnosť tohto odvetvia a podporovať mobilitu študentov a uchádzačov o zamestnanie.

4.2.3.3. V marci 2017 bude v rámci programu COSME takisto zverejnená výzva na predkladanie ponúk s rozpočtom 800 000 EUR s cieľom podporiť opatrenia na zlepšenie renomé kariéry v cestovnom ruchu. Súčasťou týchto opatrení budú informačné kampane o existujúcich iniciatívach a nástrojoch na zvyšovanie kvalifikácie v oblasti cestovného ruchu a kampane na zlepšenie renomé kariéry v cestovnom ruchu. Na tento účel budú zabezpečené podkladové materiály a uskupenia sa rozhovory a webové semináre, ktorých cieľom bude predstaviť pozitívne aspekty kariéry v oblasti cestovného ruchu (t. j. jej medzinárodný, trendový/moderný a dynamický rozmer). Opatrenia budú zamerané na podniky pôsobiace v cestovnom ruchu (vrátane MSP) a začínajúce podniky, ako aj na študentov a uchádzačov o zamestnanie.

4.2.4. Štatistické hospodárske údaje

4.2.4.1. Plavebný a námorný cestovný ruch je veľmi zložitá odvetvie, ktorého súčasťou je pestrá spleť vzťahov medzi rôznymi zainteresovanými stranami. Jednotlivé hospodárske činnosti, ktoré spoločne tvoria toto odvetvie, sa značne líšia. Štatistické informácie o námornom a pobrežnom cestovnom ruchu v členských štátoch nie sú vždy ľahko dostupné a metódy ich získavania sa môžu v jednotlivých krajinách líšiť. Údaje teda môžu byť nekonzistentné, a preto číselné údaje, ktoré z nich budú vyvodené, nebudú predstavovať presné výsledky. Vzhľadom na význam tohto sektora pre európske hospodárstvo sú absolútne kľúčové konzistentné a presné údaje, ktoré zároveň pomôžu všetkým subjektom pôsobiacim v tomto odvetví presne pochopiť a odhaliť dynamiku plavebného sektora a uvedomiť si, aký má vplyv na hospodársku

⁽¹⁸⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 64.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=sk>.

výkonnosť EÚ. Potrebný nástroj môže tomuto odvetviu poskytnúť metodika satelitných účtov cestovného ruchu ⁽²⁰⁾. Hospodárske údaje získané pomocou tohto systému sa môžu kombinovať so zhromažďovaním ďalších dôležitých údajov, ktoré môžu spoločne tvoriť tzv. mechanizmus udržateľných ukazovateľov. Viaceré členské štáty už tento nástroj poznajú, čo celý proces uľahčí.

V Bruseli 30. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
George DASSIS

⁽²⁰⁾ Satelitný účet cestovného ruchu (TSA), ktorý zaviedla Svetová organizácia pre cestovný ruch (UNWTO), je štandardný štatistický rámec a hlavný nástroj na meranie hospodárskej výkonnosti v cestovnom ruchu. Odporúčaná metodický rámec 2008 (známy aj pod skratkou TSA: RMF 2008) poskytuje aktualizovaný spoločný koncepčný rámec pre vytvorenie satelitného účtu cestovného ruchu.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Ostrovy v EÚ: od štrukturálneho znevýhodnenia k inkluzívnemu územiu**(prieskumné stanovisko)**

(2017/C 209/02)

Spravodajca: **Stefano MALLIA**

Konzultácia	prieskumné stanovisko (maltské predsedníctvo Rady EÚ), 16.9.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	8.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	163/1/3
(za/proti/zdržalo sa hlasovania)	

1. Závery a odporúčania

1.1. EÚ musí vynaložiť väčšie úsilie, aby sa uznala jedinečnosť výziev, ktorým čelia ostrovy. Takéto výzvy sa nemôžu riešiť len prostredníctvom politiky súdržnosti.

1.2. Ostrovy sú postihnuté množstvom štrukturálnych znevýhodnení, ktorých následkom sú často zložité podmienky pre vykonávanie podnikania. ESHV je pevne presvedčený, že kľúčové oblasti politiky, ako napríklad jednotný trh, politika v oblasti hospodárskej súťaže, politika v oblasti dopravy, politika v oblasti rozvoja vidieka a rybárska politika ako aj iniciatívy a programy EÚ na podporu politiky v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu sa budú musieť v súvislosti s hospodárstvami ostrovov uplatňovať flexibilnejšie.

1.3. EHSV sa domnieva, že kritériá, ktoré používa Eurostat na vymedzenie ostrovného regiónu, by sa mali znovu posúdiť a mali by sa používať vhodnejšie kritériá (pozri body 2.4 – 2.6).

1.4. Ľuďom so zdravotným postihnutím a všeobecnejšie všetkým ľuďom so znevýhodnením sa musí venovať osobitná pozornosť, pretože na následky problémov, ktorým čelia ostrovy, doplácajú viac ako ostatní.

1.5. EHSV sa domnieva, že je nevyhnuté, aby sa v rámci celého úsilia o pomoc ostrovom uprednostnilo poskytovanie prístupu k verejným službám, podporovanie udržateľného rastu a posilňovanie úplnej zamestnanosti, konkurencieschopnosti a súdržnosti na európskych ostrovoch.

1.6. Ostrovy a ostrovné regióny často poskytujú jedinečné príležitosti na využitie riešení v oblasti čistej energie. EHSV podporuje v tomto smere akékoľvek úsilie Európskej komisie a konkrétnejšie podporuje prechod ostrovov na riešenia v oblasti 100 % čistej energie.

1.7. EHSV podporuje výzvu Európskeho parlamentu adresovanú Komisii, aby začala hĺbkovú štúdiu týkajúcu sa mimoriadnych nákladov, ktoré vznikli európskym ostrovom.

1.8. EHSV vyzýva Komisiu a Radu, aby považovali všetky ostrovné regióny alebo ostrovné členské štáty za oprávnených prijímateľov financovania týkajúceho sa infraštruktúry v rámci politiky súdržnosti po roku 2020. Vzhľadom na túto skutočnosť všetky fondy plánovacieho obdobia 2014 – 2020 zamerané na zmiernenie špecifických obmedzení, ktorým čelia ostrovy, musia byť predmetom ex post posúdenia svojej účinnosti.

1.9. EHSV vyzýva Komisiu, aby vymedzila vhodnejší legislatívny rámec, pokiaľ ide o uplatňovanie štátnej pomoci v ostrovných regiónoch a na ostrovoch pozostávajúcich iba z ostrovných členských štátov.

1.10. EHSV vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila koordináciu prostredníctvom medziútvarej skupiny pre územný a mestský rozvoj a využila nástroj hodnotenia územného vplyvu na preskúmanie všetkých kľúčových právnych predpisov s cieľom zistiť, kde by sa mohli zaradiť doložky o ostrovnom charaktere.

2. Ostrovný charakter a Európa: všeobecný prehľad

Rozsah pôsobnosti

2.1. Európske ostrovy sú domovom pre viac ako 21 miliónov ľudí. Predstavuje to približne 4 % celkového obyvateľstva EÚ-28. Obyvatelia všetkých ostrovov EÚ spolu (okrem ostrovov, ktoré sú krajinami – Veľká Británia, Írsko, Cyprus a Malta) by vytvorili 11. najľudnatejšiu krajinu Európy⁽¹⁾. Je naliehavo potrebné, aby sa prijal integrovaný politický rámec na riešenie problémov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ktorým čelia európske ostrovy.

2.2. EÚ musí uznať jedinečnosť výziev, ktorým čelia ostrovy. V tejto súvislosti je potrebné vyvinúť úsilie na úrovni EÚ i na vnútroštátnej úrovni, aby sa tak naplno využil potenciál ostrovov v EÚ.

2.3. Cieľom tohto stanoviska je znovu vyvolať diskusiu na úrovni EÚ o hodnote ostrovného charakteru v európskych politikách, konkrétne so zameraním sa na politiku súdržnosti po roku 2020 a zároveň posilniť prístup zdola nahor na základe konkrétnejšej účasti občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov na rozhodovacom procese s cieľom stanoviť politiky a programy financované podľa skutočných potrieb ľudí. Partnerstvo a viacúrovňové riadenie stanovené v NSU⁽²⁾ sa musia ďalej posilniť v období po roku 2020.

2.3.1. Cieľom tohto stanoviska je takisto poskytnúť vhodný súbor politických odporúčaní s cieľom predstaviť koncepciu „inkluzívnych ostrovov“, pričom by sa zaviedli do praxe zásady „účinnosti“ a „spravodlivosti“ ako piliere na posilnenie konkurencieschopnosti a sociálnej súdržnosti všetkých ostrovov v Európe:

— „Účinnosť“ – zabezpečenie toho, aby všetky ostrovy mohli dosiahnuť úplný rozvoj,

— „Spravodlivosť“ – zabezpečenie toho, aby všetci občania mali prístup k príležitostiam a službám bez ohľadu na územie, na ktorom žijú.

Vymedzenie ostrovov a ostrovného charakteru

2.4. Podľa vymedzenia Eurostatu⁽³⁾, sa za ostrov považuje každé územie, ktoré spĺňa týchto päť kritérií: 1. musí mať rozlohu aspoň jeden kilometer štvorcový; 2. musí byť vzdialený aspoň jeden kilometer od pevniny; 3. musí mať trvalé osídlenie aspoň 50 osôb; 4. nesmie mať pevné spojenie s pevninou; 5. nesmie sa na ňom nachádzať niektoré z hlavných miest štátov EÚ.

2.5. Európske ostrovy môžu byť takisto roztriedené podľa geografických aspektov, klasifikácie NUTS (nomenklatúra územných jednotiek na štatistické účely) a s ohľadom na ich veľkosť.

2.6. Sú tri rozmery, ktorými sa vymedzuje ostrovný charakter: 1. malá rozloha; 2. odľahlosť a 3. zraniteľnosť⁽⁴⁾.

2.7. Prístup EÚ k ostrovom nadobudol väčší význam, keď sa dva malé ostrovné štáty, Cyprus a Malta, stali členmi EÚ.

2.7.1. Počas roka 2008 sa v „Zelenej knihe o územnej súdržnosti“⁽⁵⁾ navrhlo vymedzenie územnej súdržnosti ako „prostriedku na to, aby sa z územnej rozmanitosti stala prednosť, ktorá prispeje k udržateľnému rozvoju celej EÚ.“ Z tohto hľadiska sa ostrovný charakter môže považovať za prednosť a zdroj možného rozvoja.

⁽¹⁾ <https://europeansmallislands.com/2017/02/11/the-11th-nation/>.

⁽²⁾ Článok 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013.

⁽³⁾ Portrét ostrovov, Európska komisia, Eurostat, 1994.

⁽⁴⁾ „Insularity and economic development: a survey“, Manuela Deidda, CRENOS 2014.

⁽⁵⁾ Európska Komisia, COM(2008) 616 final – Brusel, 6. októbra 2008.

2.8. „Politika súdržnosti EÚ na roky 2014 – 2020“ poskytuje základ na zosúladienie programov EÚ s potrebami znevýhodnených území, ako sú napríklad ostrovy, najmä pokiaľ ide o kľúčové územné výzvy určené v „spoločnom strategickom rámci“. Nové nástroje na podporu integrovaných stratégií územného rozvoja, ktoré boli zavedené na obdobie rokov 2014 – 2020, ako sú integrované územné investície a miestny rozvoj vedený komunitou, je potrebné ďalej analyzovať z hľadiska ostrovov v rámci prípravy politiky súdržnosti po roku 2020.

2.9. S ohľadom na stanovisko EHSV na tému „Špecifické problémy ostrovov“ a „Inteligentné ostrovy“⁽⁶⁾ a v nadväznosti na preskúmanie stratégie Európa 2020 v polovici trvania⁽⁷⁾ je jasné, že pokiaľ ide o ostrovy, fondy politiky súdržnosti neprinesli očakávané výsledky. Je zjavné, že je potrebné prehodnotiť túto situáciu.

2.10. V januári 2016 prostredníctvom uznesenia „Osobitná situácia ostrovov“⁽⁸⁾ poskytol Európsky parlament základ na preskúmanie existujúcich politik EÚ.

3. Hlavné problémy ovplyvňujúce európske ostrovy

3.1. Podľa záverov štúdie ESPON Euroislands⁽⁹⁾ je pred analýzou problémov, ktoré ovplyvňujú európske ostrovy, užitočný stručný opis „silných a slabých stránok“ a „príležitostí a hrozieb“ s cieľom lepšie uviesť do kontextu výzvy, ktorým budú čeliť ostrovy počas nasledujúcich rokov.

3.1.1. Pokiaľ ide o „silné stránky“, kvalita života, vysoká hustota prírodného a kultúrneho kapitálu a silná kultúrna identita, predstavujú hmatateľné páky, ktoré by sa mali využívať na vytvorenie nového bohatstva a zamestnateľnosti na ostrovoch.

3.1.2. Pokiaľ ide o „slabiny“, ostrovný charakter priamo a trvalo ovplyvňuje niektoré najdôležitejšie parametre príťažlivosti ostrovov, ako sú prístupnosť, služby verejného záujmu, súkromné služby a siete, úspory z rozsahu a organizácia trhov.

3.1.3. K „príležitostiam“ môže patriť dopyt po kvalite života, kvalitné a bezpečné potravinové výrobky, cestovný ruch zameraný na osobitné záujmy a rezidenčné služby. Tieto faktory by sa mali využiť a transformovať na silné stránky s cieľom čeliť hlavným nepriaznivým podmienkam ostrovného charakteru, ktoré súvisia s malou rozlohou, odľahlosťou a zraniteľnosťou.

3.1.4. „Hrozby“ môžu byť identifikované v súvislosti so zmenou klímy, globalizáciou, hospodárskymi krízami, zvyšovaním cien energie, nedostatkom vody, degradáciou pôdy a vyhynutím populácie rýb.

3.2. Aj keď problémy, ktorým čelia európske ostrovy, majú vplyvy, ktoré sa veľmi menia podľa osobitných faktorov⁽¹⁰⁾, je ich možné rozdeliť do troch hlavných skupín: 1. hospodárstvo ostrovov; 2. sociálna spravodlivosť a 3. ochrana životného prostredia.

3.3. **Hospodárstvo ostrovov** – Ostrovy majú priemerné HDP na obyvateľa nižšie ako priemer EÚ-28⁽¹¹⁾. Proces hospodárskej konvergenzie je všeobecne pomalší ako v prípade ostatných regiónov EÚ. Na mnohých ostrovoch je úroveň HDP a zamestnanosti udržiavaná cestovným ruchom a rozsiahlym verejným sektorom, čo signalizuje nízku konkurencieschopnosť hospodárstva.

3.3.1. Vysoké náklady na dopravu a chýbajúce spojenia s ostatnými územiaми predstavujú veľký problém pre ostrovné územia. Takýto problém je potrebné uznať a má sa k nemu pristupovať flexibilne, aby sa hospodárstvom ostrovov umožnilo prežiť a prosperovať. Hoci právny rámec nariadenia (EHS) č. 3577/92 umožňuje členským štátom EÚ organizovať verejné služby s cieľom zabezpečiť pravidelné spojenia s ostrovnými územiaми, je potrebné preskúmať doterajší skutočný vplyv tohto opatrenia.

3.3.2. Ďalšia stránka, ktorá nepriaznivo ovplyvňuje konkurencieschopnosť hospodárstiev ostrovov je spojená s „monokultúrou hospodárstiev“, kde sa určité hospodárstva s ostrovným charakterom zameriavajú len na jednu alebo na niekoľko hospodárskych oblastí (napr. cestovný ruch) alebo majú obmedzenú hospodársku činnosť z dôvodu svojej malej rozlohy.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 181, 21.6.2012, s. 7 a Ú. v. EÚ C 268, 14.8.2015, s. 8.
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.ten-opinions&itemCode=40697>.

⁽⁷⁾ Stanovisko EHSV na tému *Zhodnotenie vykonávania stratégie Európa 2020* (Ú. v. EÚ C 12, 15.1.2015, s. 105).

⁽⁸⁾ Európsky parlament – Štrasburg 4. februára 2016

⁽⁹⁾ Štúdia: The Development of the Islands – European Islands and Cohesion Policy (EUROISLANDS), ESPON 2013 European Programme.

⁽¹⁰⁾ Geografická poloha, blízkosť alebo odľahlosť od pevniny alebo hospodárskych centier, klíma, príťažlivosť z hľadiska cestovného ruchu, veľkosť populácie, vyhliadky pre poľnohospodárstvo a rybolov alebo celková úroveň rozvoja.

⁽¹¹⁾ Štatistika Eurostatu – údaje vyňaté v marci 2016.

3.3.3. EHSV podporuje výzvu Európskeho parlamentu adresovanú Komisii začať hĺbkovú štúdiu/analýzu týkajúcu sa mimoriadnych nákladov, ktoré vznikli európskym ostrovm, pokiaľ ide o systém dopravy pre ľudí a tovar, zásobovanie energiou a prístup k trhom, najmä v prípade MSP.

3.4. **Sociálna spravodlivosť** – Počas uplynulého desaťročia sa sociálna spravodlivosť na európskych ostrovoch výrazne zmenila pod vplyvom niekoľkých interných a externých faktorov: doprava, hospodárske zmeny, zmeny v životnom štýle, kultúre a ambíciách. Hospodárska kríza nepriaznivo ovplyvnila faktory týkajúce sa sociálnej spravodlivosti.

3.4.1. Demografický pokles ovplyvnil najmenej rozvinuté ostrovy, ktoré majú sklon viac doplácať na starnutie obyvateľstva.

3.4.2. V určitých ostrovných systémoch (napr. stredomorské ostrovy) migrácia utečencov ovplyvnila normy sociálnej spravodlivosti. Na ostrovné územia prišli nedávno veľké počty migrantov, ktoré niekedy dokonca prevyšovali počet miestneho obyvateľstva, ktoré zasa nebolo v stave poskytnúť im potrebnú podporu a pomoc. EHSV vyzýva Komisiu, aby naďalej posilňovala synergie medzi Fondom pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) a európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (EŠIF) a nabáda členské štáty a regióny, aby využívali európske štrukturálne a investičné fondy na podporu účinných integračných politík v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a nediskriminácie.

3.4.3. Iniciatívy a programy EÚ na podporu politiky v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu, ako napr. Erasmus +, by mali zohľadňovať izolovanosť ostrovov, ako aj skutočnosť, že tam občas chýbajú odborné skúsenosti a znalosti na zabezpečenie správneho financovania a fungovania medzinárodných výmen a interakcií.

3.4.4. Ľudia so zdravotným postihnutím a všeobecnejšie všetky znevýhodnené osoby doplácajú na následky uvedených problémov viac ako ostatní. Pozitívny príklad politiky súdržnosti, kde sa od konečných príjemcov vyžaduje, aby projekty financované z EŠIF boli prístupné znevýhodneným osobám, by mal byť vzorom pre všetky politiky EÚ.

3.5. **Ochrana životného prostredia** – Európske ostrovy sa často nachádzajú v regiónoch, ktoré sa vďaka ich biodiverzite považujú za jedinečné miesta.

3.5.1. Jedným z dôvodov je vysoká fragmentácia biotopov. Mnohé ostrovy sú považované za mimoriadne bohaté z hľadiska suchozemskej a morskej biodiverzity. Všeobecne sa to premieťa do skutočnosti, že na väčšine ostrovov sú chránené územia.

3.5.2. Európske ostrovy majú jedinečné prírodné črty, ale ich ekosystémy sú takisto krehké a veľmi zraniteľné voči ľudskému a inému vonkajšiemu tlaku. Takisto môžu pre ne byť charakteristické: obmedzená rozloha ornej pôdy, sucho, zvyšujúce sa úrovne mora a pôdna erózia.

3.5.3. Všetky ostrovy čelia viac alebo menej vážnym problémom v súvislosti so znečistením morí, osobitne nebezpečenstvu znečistenia spôsobeného plastmi, ktoré je v našich oceánoch endemické (spôsobené najmä činnosťami mimo ostrovov), s rozširovaním púští a degradáciou krajiny, nedostatkom pitnej vody, so závislosťou od fosílného paliva, s odpadom a nakladaním s odpadovými vodami.

4. Smerom k „inkluzívnym ostrovm“: cesta vpred

4.1. Riešením týchto problémov môže byť harmonizácia a zlepšenie rovnováhy medzi hospodárskou, ekologickou a sociálnou udržateľnosťou, použitím „celostného prístupu“ zameraného na zavedenie koncepcií „Kvalitných ostrovov“, „Zelených ostrovov“ a „Ostrovov s rovnakými príležitosťami“.

„Kvalitné ostrovy“ – Zlepšovanie konkurencieschopnosti, prosperita a súdržnosť európskych ostrovov

4.2. EHSV považuje za nevyhnuté podporiť udržateľný rast (v hospodárskej, environmentálnej a sociálnej oblasti) a posilniť plnú zamestnanosť, inováciu, konkurencieschopnosť a súdržnosť európskych ostrovov, posilnením a diverzifikáciou špecifických hospodárskych aktivít zameraných na vzájomnú solidaritu medzi ostrovmi navzájom a medzi ostrovmi a pevninou.

4.2.1. Napriek dôsledkom vyplývajúcim z veľkosti a ostrovného charakteru, výroby ostrovov vyrábané z miestnych zdrojov s využitím miestneho know-how môžu byť konkurencieschopné. Nové vedomosti, inovácia a kvalifikované ľudské zdroje sú predpokladom na úspech takejto stratégie, ktorá musí byť „zameraná na špecifickú skupinu zákazníkov“.

4.3. ESHV je pevne presvedčený, že kľúčové oblasti politiky, ako napríklad jednotný trh, politika v oblasti hospodárskej súťaže, politika v oblasti dopravy, politika v oblasti rozvoja vidieka a rybárska politika sa budú musieť v súvislosti s hospodárstvami ostrovov uplatňovať flexibilnejšie. Pri dosahovaní požadovaných cieľov sa nedá spoliehať len na politiku súdržnosti.

4.3.1. Priorita, ktorú treba zohľadniť s cieľom podporiť „kvalitné ostrovy“, pričom sa berú do úvahy uvedené oblasti politiky, sa týka využívania „otvorenej a sociálnej inovácie“ smerom k vytvoreniu nových pracovných príležitostí a podnikov, čiže k vytvoreniu ostrovov, ktoré sú atraktívnejšie pre obyvateľov.

„Zelené ostrovy“ – Zabezpečenie udržateľnosti európskych ostrovov

4.4. Je nevyhnutné v členských štátoch využitím EŠIF posilniť záväzkov voči udržateľnému riadeniu a ochrane životného prostredia, ako aj na zhodnocovanie územného kapitálu ostrovov. Je takisto dôležité, aby sa zaviedli stratégie zamerané na zníženie využívania zdrojov, ako sú voda, pôda, energia, a na recykláciu odpadov vytvorených podnikmi, ako aj miestnym obyvateľstvom.

4.5. EHSV zastáva názor, že prioritou európskych ostrovov je „obehové hospodárstvo“. Vytvorenie modelu obehového hospodárstva pomôže európskym ostrovom chrániť hospodárstva s ostrovným charakterom pred vystavením rizikám dodávok zdrojov a nestálym cenám komodít.

4.6. Ostrovy a ostrovné regióny často poskytujú jedinečné príležitosti na využitie riešení v oblasti čistej energie. Európska komisia uznáva túto skutočnosť a prisľúbila podporu v súvislosti s rozvojom a zavedením najlepších dostupných technológií na ostrovoch a v ostrovných regiónoch EÚ vrátane výmeny najlepších postupov v oblasti financovania a právnych a regulačných režimov⁽¹²⁾. ESHV vyzýva Komisiu, aby spoločne s členskými štátmi a ostrovnými orgánmi verejnej správy začala vynakladať úsilie a ponúka svoju plnú podporu pri zavádzaní komplexného právneho rámca na podporu európskych ostrovov pri prechode na riešenia v oblasti 100 % čistej energie.

„Ostrovy s rovnakými príležitosťami“ – Zabezpečenie dostupnosti a prepojitelnosti pre všetkých obyvateľov

4.7. EHSV presadzuje podporu územného rozvoja založeného na rovnakom prístupe všetkých ostrovných občanov k službám všeobecného záujmu, spolupráci medzi systémami na pevnine a ostrovného charakteru, lepšej dostupnosti služieb, udržateľnej mobility a modernizácii jednotlivých druhov dopravy a komunikačnej infraštruktúry.

4.8. Je nevyhnutné podporiť rekvalifikáciu a procesy celoživotného vzdelávania, v rámci ktorých sa čo najlepšie využijú miestne dostupné ľudské zdroje, zabezpečiť rovnaké podmienky a príležitosti pre osoby so zdravotným postihnutím a podporiť aktívne starnutie ako strategický miestny zdroj. Je tiež dôležité podporovať mladých ľudí žijúcich na ostrovoch, aby sa viac zapájali do programov EÚ zameraných na podporu mobility na účely odbornej prípravy a kvalifikačných kurzov, ako napríklad „Erasmus +“.

4.9. Výzvy, ktorým budú musieť ostrovy EÚ čeliť v najbližších rokoch, si vyžadujú okrem rozhodnej politickej podpory väčšie zapojenie občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov do procesu, ktorý vedie k novej stratégii pre ostrovy, ako aj podnikateľský systém posilnený opatreniami na podporu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

4.9.1. Preto je potrebné, aby verejné a súkromné hospodárske subjekty, sociálni partneri a jednotlivé zložky organizovanej občianskej spoločnosti mali odborné znalosti o politikách EÚ, programoch a možnostiach financovania prostredníctvom odbornej prípravy ad hoc a organizačnej a technickej podpory.

4.10. EHSV zdôrazňuje, že digitálne spôsobilosti sú nevyhnutným prostriedkom na vyváženie znevýhodnenia v oblasti prepojitelnosti európskych ostrovov. Vyžaduje sa viac investícií do informačnej a komunikačnej infraštruktúry a technológií s cieľom zabezpečiť dostatočnú dostupnosť verejných služieb, aby sa vyhlo potrebám všetkých ľudí žijúcich na ostrovných územiach.

5. Konkrétne pripomienky a návrhy

5.1. EHSV zastáva názor, že by sa mala prehodnotiť primeranosť kritérií, ktoré Eurostat používa na vymedzenie ostrov.

⁽¹²⁾ Označenie o čistej energii pre všetkých Európanov [nedostupné v slovenskom znení].

5.2. EHSV víta skutočnosť, že sa v spoločnom strategickom rámci na obdobie rokov 2014 – 2020 ⁽¹³⁾ požaduje, aby členské štáty zohľadňovali geografické alebo demografické črty a prijali kroky na riešenie osobitných územných výziev každého regiónu, aby sa uvoľnil jeho osobitný potenciál rozvoja, a tým sa mu tiež napomohlo dosiahnuť inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast čo najúčinnnejším spôsobom. V tomto smere je potrebné väčšie úsilie na dosiahnutie hmatateľnejších výsledkov.

5.3. Hlavnou výzvou pri podpore konkurencieschopnosti a súdržnosti európskych ostrovov je zvýšiť ich príťažlivosť. Podľa záverov „Štúdie o európskych ostrovoch“ ⁽¹⁴⁾ treba v rámci plánovania rozvojových procesov smerom k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu európskych ostrovov zohľadniť dva faktory: príťažlivosť pre bývanie a príťažlivosť pre podnikateľskú činnosť.

5.4. EHSV vzhľadom na uznesenie Európskeho parlamentu o „osobitnej situácii ostrovov“ a uznesení Konferencie okrajových prímorských regiónov určuje cestu, ako zvýšiť príťažlivosť, nasledujúcim spôsobom:

- v rámci politiky súdržnosti po roku 2020 treba považovať všetky ostrovné regióny a ostrovy pozostávajúce iba z ostrovných členských štátov za menej rozvinuté regióny,
- treba vymedziť nové a vhodnejšie kritériá pre „štátnu pomoc“,
- na GR Regio treba aktivovať „útvar pre ostrovy“ spolu s osobitným programom pre ostrovy,
- doložky o ostrovnom charaktere treba zahrnúť do všetkých kľúčových legislatívnych aktov EÚ (tam, kde je to vhodné).

5.5. EHSV podporuje VR v jeho výzve na intenzívnejšiu a cielenejšiu podporu v rámci politiky súdržnosti a iných politik EÚ s cieľom revitalizovať prístavné mestá a oblasti, vrátane ostrovov, s využitím možností, ktoré ponúka územná agenda, mestská agenda, Lipská charta a Amsterdamský pakt ⁽¹⁵⁾.

5.6. Väčšina financií z politiky súdržnosti sa sústreďuje do menej rozvinutých regiónov. Klasifikácia regiónov v politike súdržnosti je vo veľkej miere založená na miestnom HDP, ktoré nie je najdokonalejším ukazovateľom z niekoľkých dôvodov.

5.6.1. Vzhľadom na závery EHSV v rámci „preskúmania stratégie Európa 2020 v polovici trvania“ by sa mali preskúmať dodatočné ukazovatele na doplnenie HDP v rámci metodiky prideľovania štrukturálnych fondov. Výsledkom tohto scenára by malo byť zvýšenie financií pre ostrovné územia. EHSV vyzýva Komisiu, aby vypracovala ďalšie ukazovatele nad rámec HDP, na základe ktorých by sa zohľadnila hospodárska, sociálna a ekologická zraniteľnosť ostrovov.

5.6.2. Ak by sa uplatnil „prístup nad rámec HDP“, európske ostrovy by sa mohli klasifikovať ako „menej rozvinuté územia“. V tomto prípade by všetky európske ostrovy by mohli využívať kohézne fondy na realizáciu a vykonávanie strategických infraštruktúr a výška pomoci podnikom zameraná na konkurencieschopnosť a súdržnosť v týchto oblastiach by mohla byť takisto zvýšená a prispôbená podľa stupňa ich príťažlivosti.

5.6.3. Komisia by mala preskúmať prínos programu inovatívnych opatrení pre ostrovy a zamerať sa na vytýpanie a testovanie novátorských prístupov v záujme udržateľného rozvoja ostrovov v období po roku 2020.

5.6.4. Vzhľadom na geomorfologické a hospodárske charakteristiky niektorých európskych ostrovov (pobrežné oblasti, vnútrozemie a horské oblasti) sa dá uplatniť inovatívny prístup zameraný na posilnenie komplementárnosti medzi EŠIF a synergie medzi stratégiami na podporu „modrého rastu“ a „rozvoja vidieka“.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 („NSU“) zo 17. decembra 2013, článok 10 a príloha I.

⁽¹⁴⁾ Štúdia: The Development of the Islands – European Islands and Cohesion Policy* (EUROISLANDS) – The ESPON 2013 Programme

⁽¹⁵⁾ <http://cor.europa.eu/sk/activities/opinions/Pages/opinions-and-resolutions.aspx>

III

(Prípravné akty)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

523. PLENÁRNE ZASADNUTIE EHSV Z 22. A 23. FEBRUÁRA 2017

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru

[COM(2016) 705 final]

(2017/C 209/03)

Spravodajca: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Konzultácia	Európska komisia, 26.10.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	9.3.2017
Prijaté v pléne	30.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	199/02/03
(za/proti/zdržalo sa)	

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV víta oznámenie Európskej komisie „Stratégia pre Európu v oblasti kozmického priestoru“ a súhlasí s navrhovanými usmerneniami. Tieto usmernenia prinášajú niekoľko nových prvkov, napríklad otvorenie sa občianskej spoločnosti, zameranie na malé a stredné podniky (MSP), podpora výskumu a vývoja a potreba zabezpečiť primerané finančné toky do činností v oblasti kozmického priestoru, a to aj prostredníctvom mobilizácie súkromného kapitálu.

1.2. EHSV nabáda Komisiu, aby v tejto ceste pokračovala a svoje úsilie zamerala na ešte ambicióznejšie ciele. Prvá časť oznámenia má názov „Maximalizácia prínosov kozmického priestoru v prospech spoločnosti a hospodárstva EÚ“ a zahŕňa mnohé odporúčania výboru z jeho projektu „Vesmír a spoločnosť“.

1.3. EHSV chápe duálnu povahu vesmírnych spôsobilostí. Opakuje však, že rozhodne podporuje vesmírnu politiku zameranú na **civilné potreby** (mier a spoluprácu), pričom uznáva význam využívania vesmírnych systémov monitorovania na účely verejnej bezpečnosti. Toto dvojité využívanie je jedným z kľúčov k úspechu integrovanej a harmonizovanej politiky na ochranu dobrých životných podmienok európskych občanov.

1.4. Vzhľadom na doterajšie vynikajúce výsledky z hľadiska presnosti a spoľahlivosti EHSV dúfa, že Komisia vypracuje nariadenie, podľa ktorého bude využívanie systému Galileo ako GPS v Európe prioritou a v niektorých osobitných prípadoch sa bude uprednostňovať.

1.5. Investície plánované na nadchádzajúce roky postačujú na programy Copernicus a Galileo, ale musia byť zaručené. Na budúci rok sa začne diskusia o novom viacročnom finančnom rámci Únie a výbor by si želal, aby boli pridelené dodatočné zdroje na riešenie nových výziev, ktoré prináša zmena klímy, bezpečnosť a obrana proti vonkajším hrozbám. Program Horizont 2020 a štrukturálne fondy by sa mohli použiť na podporu rozvojových činností v kozmickom sektore.

1.6. EHSV žiada Komisiu, aby spolu s Európskou investičnou bankou našli nové možnosti financovania, ktoré podnietia záujem súkromných investorov o vesmírny sektor. Komisia by v tejto súvislosti mohla prispieť organizovaním stretnutí na úrovni príslušných členských štátov, na ktorých by banky, inštitucionálni investori a podniky skúmali nové formy investícií vrátane kozmických klastrov.

1.7. EHSV sa domnieva, že jediný spôsob, ako zabezpečiť dlhodobý úspech stratégie EÚ, je aktívne zapojenie všetkých členských štátov. To je možné dosiahnuť prostredníctvom konkrétnych a cielených opatrení na budovanie kapacít v snahe pomôcť členským štátom, ktorých vesmírne spôsobilosti a záujmy sa ešte len začínajú rozvíjať. Realizácia takýchto opatrení sa môže začať, okrem iného, organizovaním školení, podujatí na zvyšovanie povedomia, konzultácií (zameraných na odborníkov, ako aj na používateľov), ukázkovými projektmi, regionálnymi iniciatívami, synergiami medzi vyspelými a novými členskými štátmi, ako aj inými opatreniami, navrhnutými tak, aby zohľadnili potreby členských štátov.

1.8. Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia verejnosti v súvislosti s výhodami, ktoré prinášajú informácie a údaje získané prostredníctvom činností v oblasti kozmického priestoru sú veľmi dôležité. Začlenenie činností v oblasti kozmického priestoru do školských osnov, univerzitných programov a ďalšieho vzdelávania by malo tiež veľký význam.

1.9. Pre budúcnosť európskeho priemyslu je nevyhnutné vyškoliť technických pracovníkov a inžinierov. Posilniť európsky trh práce, zlepšiť infraštruktúru na cvičenia a testovanie, centrálne excelentnosti a celoživotné vzdelávanie a neustále cibriť poznatky a zručnosti a pozdvihnúť ich k novým výšinám, kam patrí vesmírna veda, na tom musí spočívať európska stratégia v oblasti kozmického priestoru.

1.10. Výbor si preto želá, aby Komisia preverila, či by bolo možné vytvoriť jediný portál na informovanie o všetkých činnostiach, ktoré vyvíjajú rôzne organizácie a agentúry. Tento portál by mal byť prístupný všetkým zainteresovaným z radov verejnosti a prevádzkovateľom a mal by zdôrazňovať prínos všetkých prebiehajúcich činností a poukazovať na potenciálne príležitosti v kozmickom hospodárstve, a to najmä pre MSP.

1.11. V nedávnom stanovisku Európska iniciatíva v oblasti cloud computingu ⁽¹⁾ výbor poukázal na hlavné úskalia, ktoré „bránia Európe využívať potenciál dát, najmä pokiaľ ide o chýbajúcu interoperabilitu, fragmentáciu štruktúr, ich uzavretosť voči ďalším príspevkom a výmene“. Je zrejme, že rovnaké problémy existujú aj v pozemnej infraštruktúre európskeho vesmírneho systému a musia sa čo najskôr odstrániť.

1.12. Európa má skvelú infraštruktúru na vypúšťanie satelitov a vypúšťacie zariadenia novej generácie ako Ariane a Vega, ktoré umožňujú veľké úspory, čiastočne aj vďaka intenzívnejšej spolupráci medzi členskými štátmi. Rozvoj viacnásobne použiteľných nosných rakiet pomôže podstatne znížiť náklady a umožní prístup k činnostiam v oblasti kozmického priestoru krajinám, ktorým chýbajú vhodné prostriedky na zabezpečenie účinnej infraštruktúry vo vesmíre.

1.13. Narastá záujem o využívanie malých satelitov v komunikačných a monitorovacích systémoch. Dokonca aj v oblasti pozorovania Zeme sa očakáva významný rast trhu s malými satelitmi v súvislosti s novými aplikáciami. Preto je dôležité, aby sa EÚ zamerala na rozvoj minisatelitov a nanosatelitov s cieľom využívať výhody tohto trhu. Ten sa zároveň stane príležitosťou nielen pre menšie členské štáty, ale aj pre súkromných prevádzkovateľov. EHSV však zdôrazňuje, že dôsledkom takéhoto nárastu počtu menej nákladných satelitov monitorujúcich zemský povrch bude obrovské množstvo údajov. Prioritou by mala byť ochrana súkromia každého občana a používateľa, ktorú možno dosiahnuť zvýšením povedomia a striktnými predpismi ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 487, 28.12.2016, s. 86 (bod 3.5).

⁽²⁾ Pozri stanoviská EHSV, Ú. v. EÚ C 125, 21.4.2017, s. 51.

1.14. Zaručenie prístupu ku kozmickej infraštruktúre a jej bezpečnosti patrí medzi priority, o ktorých bude musieť Komisia uvažovať. Spolupráca s inými krajinami je nevyhnutná, aby sa zabránilo tomu, že všetci budú chcieť obsadiť najpriaznivejšie obežné dráhy, ale o riešenie problému vesmírneho odpadu nebude dostatočný záujem. Preto sa musia zintenzívniť diplomatické aktivity týkajúce sa riadenia kozmického priestoru. EHSV zároveň odporúča EÚ, aby podporovala inovácie s cieľom očistiť vesmír od odpadu.

1.15. Nedávne stretnutia na celosvetovej úrovni ⁽³⁾ takisto zdôraznili dôležitosť takejto spolupráce. Stanovili sa na nich štyri piliere: hospodárstvo, spoločnosť, prístupnosť a diplomacia. Tieto otázky boli vždy stredobodom pozornosti EHSV, ktorý iniciatívne vyzdvihol ich význam z hľadiska hospodárstva a spoločnosti.

1.16. Preto sa požaduje nový prístup k používaniu údajov, aby sa MSP uľahčil prístup k nim, aby boli občania a MSP informovaní o tom, že môžu mať bez akejkoľvek diskriminácie prístup k informačným kanálom s týmito veľkými dátami, aby sa zlepšila ochrana pred kybernetickými útokmi a nepretržite sa vyvíjali nové aplikácie s pomocou cielených iniciatív zameraných na tvorivosť našich výskumných pracovníkov, univerzít a podnikov. EHSV zdôrazňuje, že podľa Aarhuského dohovoru sa využívanie veľkých dát v záujme ochrany životného prostredia musí uľahčiť, pričom náklady musia byť primerané.

2. Zhrnutie návrhu Komisie

2.1. EÚ má v súčasnosti druhý najväčší verejný vesmírny rozpočet na celosvetovej úrovni a je hlavným inštitucionálnym zákazníkom, pokiaľ ide o služby súvisiace s vypúšťaním družíc v Európe. Vlastní špičkové vesmírne systémy, ako je napr. program Copernicus pre pozorovanie Zeme a programy ako EGNOS a Galileo na satelitnú navigáciu a určovanie geografickej polohy. Európska únia v rokoch 2014 – 2020 investuje do kozmických aktivít 12 miliárd EUR.

2.2. Vesmírne technológie sa stali v každodennom živote európskych občanov nevyhnutnými. Okrem toho prinášajú vesmírne riešenia úžitok v mnohých oblastiach, ako napríklad zvládanie katastrof, poľnohospodárstvo, doprava, energetická infraštruktúra a globálne výzvy. Vesmírne technológie, údaje a služby môžu podporiť rôzne politiky EÚ a ich hlavné priority. Kozmický priestor má pre Európu aj strategický význam. Posilňuje postavenie EÚ ako globálneho aktéra, predstavuje prínos pre bezpečnosť a obranu a pomáha pri podpore tvorby pracovných miest, rastu a investícií. Európa má prosperujúci priemysel výroby družíc predstavujúci približne 33 % otvoreného svetového trhu a dynamický sektor nadväzujúcich služieb s veľkým počtom MSP. Hodnota európskeho vesmírneho priemyslu sa v roku 2014 odhadovala na 46 až 54 miliárd EUR, čo zodpovedá približne 21 % celosvetovej hodnoty kozmického priemyslu.

2.3. Na základe článku 189 ZFEÚ Komisia navrhuje novú stratégiu pre Európu v oblasti kozmického priestoru s dôrazom na štyri strategické ciele:

A. Maximalizácia prínosov kozmického priestoru v prospech spoločnosti a hospodárstva EÚ

- a) podporou používania služieb a údajov z kozmického priestoru a
- b) dosahovaním pokroku v programoch EÚ v oblasti kozmického priestoru a plnenie nových potrieb používateľov.

B. Podpora rozvoja celosvetovo konkurencieschopného a inovačného európskeho odvetvia kozmického priestoru

- a) podporou výskumu, inovácií a rozvoja zručností a
- b) podporou rozvoja podnikania a nových obchodných príležitostí.

C. Posilňovanie autonómnosti Európy v rámci prístupu ku kozmickému priestoru a jeho využívania v bezpečnom a chránenom prostredí

- a) udržaním autonómneho prístupu Európy do kozmického priestoru;
- b) zaistením prístupu k rádiovýskumnému spektru;
- c) zaistením ochrany a odolnosti kritickej európskej vesmírnej infraštruktúry;

⁽³⁾ Fórum na vysokej úrovni – Vesmír ako hybná sila sociálno-hospodárskeho trvalo udržateľného rozvoja. Dubaj 24. novembra 2016.

d) posilňovaním synergie medzi civilnými a bezpečnostnými činnosťami v kozmickom priestore.

D. Posilnenie úlohy EÚ ako globálneho aktéra a podpora medzinárodnej spolupráce.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV vždy veľmi aktívne podporoval Komisiu a zainteresované strany v otázkach týkajúcich sa kozmického priestoru.

3.2. EHSV vo svojich stanoviskách týkajúcich sa kozmického priestoru už stanovil viacero priorít:

- zavedenie proaktívnej politiky na podporu MSP a zamestnanosti,
- zapojenie členských štátov s novými vesmírnymi spôsobilosťami a záujmami v oblasti vesmírnych aktivít,
- podstatné zlepšenie európskeho riadenia,
- zapojenie občianskej spoločnosti do prijímania strategických rozhodnutí,
- investovanie do odvetvia a zdôraznenie úlohy financií a investičných fondov,
- podpora výskumu a vývoja, ako aj študijných programov na všetkých úrovniach v oblasti leteckého a kozmického priemyslu a technológií,
- rozvoj spolupráce v oblasti vesmíru medzi európskymi, vnútroštátnymi a regionálnymi orgánmi, podnikmi a konečnými používateľmi.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. *Stratégia v oblasti kozmického priestoru a VFR* ⁽⁴⁾: *finančné aspekty*

4.1.1. Ambiciózna stratégia si vyžaduje ambiciózny rozpočet. Podľa Komisie je rozpočet EÚ na oblasť vesmíru druhý najväčší na svete. Je zložený z rozpočtu Európskej únie, samostatných rozpočtov členských štátov pre oblasť vesmíru a rozpočtu Európskej vesmírnej agentúry (ESA). Rozpočet Spojených štátov je takmer štyrikrát vyšší než rozpočet EÚ. Je veľmi ťažké odhadnúť skutočné výdavky Ruska a Číny v oblasti vesmíru, keďže nie všetky údaje týkajúce sa ich činností v oblasti vesmíru sú verejne dostupné. Na druhej strane ak porovnáme rozpočty na oblasť vesmíru ako percento HDP, Európa je až na šiestom mieste.

4.1.2. Ambiciózne ciele EK si vyžadujú mobilizáciu veľkého množstva investícií, ktoré si samotný verejný sektor jednoducho nemôže dovoliť. Pre podporu rozvoja výskumu a nových aplikácií je dôležité zapojenie súkromných investorov, bankového sektora, investičných fondov a iných finančných zainteresovaných strán.

4.1.3. V oznámení sa dostatočne nezdôrazňuje ani nepodporuje dôležitá úloha MSP, najmä inovatívnych začínajúcich podnikov, ktorí by bolo potrebné posilniť. Hoci sa viac pozornosti venuje ich inovačným schopnostiam, navrhované finančné riešenia nezodpovedajú skutočným potrebám sektora, medzi ktoré patrí aj chronický nedostatok finančných prostriedkov. Vzhľadom na vysoké riziká spojené s týmto sektorom bankový systém nie je ochotný podporiť inovácie. Pre mnohé malé a stredné podniky je nemožné zúčastňovať sa na verejných súťažiach, keďže tieto sú často špecificky zamerané na veľké podniky. Preto by sa mala MSP poskytnúť väčšia podpora zavedením verejných súťaží pre spoločnosti ich veľkosti. Keby sa subdodávateľské zmluvy na väčšie projekty viac otvorili širšiemu spektru MSP, bol by to takisto krok správnym smerom. Program Horizont 2020 a ďalšie programy pre výskum a vývoj musia zohrávať významnú úlohu, a treba ich čo najviac využívať z hľadiska MSP.

4.1.4. EHSV je znepokojený možnými dôsledkami Brexitu a jeho dosahom na činnosť Európy v oblasti vesmíru. Spojené kráľovstvo je jedným z popredných členských štátov, pokiaľ ide o oblasť kozmického priestoru. EÚ preto musí zvážiť možnosti spolupráce so Spojeným kráľovstvom v tejto oblasti.

⁽⁴⁾ Viacročný finančný rámec (VFR).

4.2. Budovanie kapacít v členských štátoch

4.2.1. Nie všetky členské štáty EÚ sa intenzívne zapájajú do činností v oblasti kozmického priestoru a, žiaľ, nie všetky sektory (vrátane súkromného a verejného) vidia výhody, ktoré tieto činnosti prinášajú. Vo verejnom sektore sa napríklad činnosti v oblasti kozmického priestoru môžu účinne využívať v širokej škále oblastí, ako napríklad aktuálne monitorovanie územia, monitorovanie izolačných vlastností budov, odhaľovanie nelegálnych skládok a mnohé iné.

4.2.2. Aby sa zabezpečila konkurencieschopnosť vesmírneho priemyslu EÚ, je nevyhnutné zapojiť do tejto činnosti všetky členské štáty, ktorých vesmírne spôsobilosti a záujmy sa ešte len začínajú rozvíjať, spolu so zúčastnenými stranami, podnikateľskými subjektmi, výskumnými pracovníkmi a inými inštitúciami. Komisia by mala zvážiť konkrétne opatrenia.

4.3. Riadenie

4.3.1. Výbor oceňuje, že sa ukončila nedávna diskusia o riadení, na ktoré EHSV poukázal v mnohých svojich predchádzajúcich stanoviskách. Stratégiu ESA schválila ministerská rada ESA v decembri 2016 (vrátane rozdelenia rozpočtu medzi jednotlivé programy na obdobie rokov 2017 – 2021). Stratégie EÚ a ESA sa už nelíšia; vzájomne sa dopĺňajú.

4.4. Nadväzujúce služby a požiadavky z hľadiska infraštruktúry

4.4.1. Je **naliehavo** potrebné vytvoriť centrá na spracovanie veľkého objemu dát, kde by sa skladovali, predspracovávali a analyzovali údaje stiahnuté z programu Copernicus. Pre rozvoj nových nástrojov v tejto oblasti je veľmi dôležitá aj možnosť využívať historické údaje spoločne s programom Copernicus.

4.4.2. EÚ sa zaviazala, že bude dodržiavať ambicióznú dohodu z konferencie COP21 a plniť ciele trvalo udržateľného rozvoja. EHSV zdôrazňuje, že satelitné kontrolné systémy a zariadenia na spracovanie veľkého objemu údajov na mieste sú kľúčom k úspešnej implementácii miestnych aj celosvetových záväzkov. Je rozhodne potrebné vytvoriť nové nástroje súvisiace so zmenou klímy, ako to žiadal EHSV vo svojich predchádzajúcich stanoviskách, ako napríklad NAT/696 ⁽⁵⁾.

4.4.3. Podľa dohody z konferencie COP21 má LULUCF ⁽⁶⁾ zohrávať významnú úlohu v úsilí o zníženie súčasných úrovní emisií CO₂ v atmosfére. Lesy zachytávajú oxid uhličitý a každodenné presné monitorovanie stavu lesov môže zabrániť nelegálnemu výrubu stromov a podporovať aktívne obhospodarovanie lesov vrátane väčšej výsadby stromov s rýchlym rastom a včasného zistenia a prevencie lesných požiarov. V súčasných návrhoch EÚ, ktoré umožňujú, aby boli emisie CO₂ v odvetviach ako priemysel alebo doprava kompenzované pohlcovaním uhlíka prostredníctvom lesov alebo rastom lesov, sa kladie oveľa väčší dôraz na hospodárske, sociálne a environmentálne hľadiská. Tieto návrhy jasne ukazujú, že sú naliehavo potrebné nástroje monitorovania založené na programe Copernicus. Na medzinárodnej úrovni sú tieto nástroje mimoriadne dôležité, pretože môžu byť použité na presné monitorovanie skutočnej úrovne pokroku pri zmierňovaní a absorpcii v rôznych štátoch sveta.

4.4.4. EHSV uznáva, že satelitné systémy monitorovania a dátové centrá majú veľký význam pre udržateľnú výrobu potravín v budúcnosti. Predovšetkým existujú značné výhody pre presné poľnohospodárstvo, v neposlednom rade preto, lebo Galileo a GNSS môžu pomôcť ušetriť fosílnu palivá. Okrem toho softvér využívajúci snímky systému Copernicus v rôznych frekvenčných pásmach môže presne určiť tie časti polí, v ktorých sú úrovne živín buď nedostatočné, alebo nadmerné, a umožniť upraviť množstvá vody a živín, čím sa šetrí sladká voda a minimalizuje používanie hnojív a pesticídov. Vďaka tomu možno výrazne zlepšiť udržateľnosť poľnohospodárskych systémov, podporiť opatrenia na včasné zistenie a prevenciu chorôb rastlín, predvídať budúce výnosy a zaručiť veľké hospodárske výhody, ako aj veľmi pozitívny sociálny a environmentálny vplyv.

4.4.5. Presná meteorológia by sa mala ďalej rozvíjať s cieľom uľahčiť včasné zistenie a prevenciu extrémnych poveternostných podmienok alebo pripravenosť na ne, čo môže pomôcť znížiť potravinové straty na farmách a tiež ochrániť ľudí pred ohrozením ich zdravia a majetku.

⁽⁵⁾ Stanovisko EHSV – Spoločné úsilie do roku 2030 a využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF), Ú. v. EÚ C 75, 10.03.2017, s. 103.

⁽⁶⁾ Využívanie pôdy, zmena vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF).

4.5. Informácie, vzdelávanie a osвета

4.5.1. V roku 2014 EHSV začal projekt „Vesmír a spoločnosť“, v ktorom partneri zdôraznili, že je potrebné dosiahnuť pokrok a do diskusie o význame úlohy Európy v oblasti kozmického priestoru zapojiť celú spoločnosť. Ak chceme pochopiť očakávania a potreby európskej občianskej spoločnosti, musíme s ňou tieto otázky náležite konzultovať.

4.5.2. V oznámení Komisie sa táto strategická výzva vôbec nespomína, hoci v roku 2016 prebehli verejné konzultácie o stratégii pre Európu v oblasti kozmického priestoru. Diskusia o vesmírnej politike sa tradične obmedzuje na hlavné zainteresované strany a jednoducho sa ignoruje skutočnosť, že ak máme vytvoriť trh zameraný na spotrebiteľov, je nevyhnutné, aby spotrebiteľia poznali a uvedomovali si, aké výhody a príležitosti môžu ponúknuť technológie.

4.5.3. Každý hlavný aktér má vlastnú komunikačnú stratégiu, ale neexistuje žiadna spoločná vízia alebo strategický plán, ktorý by sa mohol predstaviť širokej verejnosti. EHSV sa domnieva, že stratégia sa nedá vytvoriť, ak do akčného plánu nebudú zapojené zainteresované strany občianskej spoločnosti, či už verejné alebo súkromné.

4.5.4. Na regionálnej, národnej a európskej úrovni by sa mali organizovať stretnutia pre koncových používateľov. Okrem toho by sa mali organizovať informačné kampane s aktívnou účasťou miestnych orgánov.

4.5.5. EHSV vyzýva Komisiu a hlavných partnerov, aby v spolupráci s verejnými a súkromnými organizáciami a podnikateľmi otvorili portál „Vesmír a spoločnosť“. Informovanie a zvyšovanie povedomia by mali patriť medzi hlavné priority novej politiky v oblasti kozmického priestoru, ktorej konečným cieľom bude uspokojiť skutočné potreby občanov.

V Bruseli 30. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o rámcových preventívnej reštrukturalizácii, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia a o zmene smernice 2012/30/EÚ

[COM(2016) 723 final – 2016/0359 (COD)]

(2017/C 209/04)

Spravodajca: **Antonello PEZZINI**

Pomocná spravodajkyňa: **Franca SALIS-MADINIER**

Konzultácia	Európsky parlament, 16.1.2017 Európska rada, 25.1.2017
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu
Prijaté v sekcii	9.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	220/2/7

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV podporuje návrh smernice o preventívnej reštrukturalizácii a druhej šanci a z tohto dôvodu predkladá návrhy organizovanej občianskej spoločnosti, ktorých cieľom je doplniť jeho obsah.

1.2. S prihliadnutím na obsah a potrebu doplniť pravidlá pre vnútorný trh je EHSV zástancom toho, aby návrh mal formu nariadenia a aby vyjadroval odhodlanie pristúpiť k maximálnej možnej harmonizácii existujúcich systémov.

1.3. EHSV trvá na tom, aby sa v rámci smernice formálne stanovila povinnosť vedenia podniku vopred informovať zamestnancov a konzultovať s nimi aj počas rokovaní. Najmä v štádiách včasnej reštrukturalizácie treba venovať väčšiu pozornosť záujmom pracovníkov, pričom v insolvenčnom konaní je potrebné výslovne odkázať na článok 5 ods. 2 smernice 2001/23/ES s cieľom chrániť v tejto súvislosti práva pracovníkov.

1.4. EHSV vyzýva Komisiu, aby v rámci smernice uviedla povinnosť „predvídať“ situáciu platobnej neschopnosti ako všeobecnú zásadu, a to stanovením „kódexu správania“. Na tento účel EHSV navrhuje do smernice vhodným spôsobom zapracovať zásadu „sociálneho varovania“.

1.5. EHSV odporúča začleniť do smernice základnú zásadu, aby sa v prípade platobnej neschopnosti zabezpečilo postavenie prednostných veriteľov všetkým pracovníkom vo všetkých členských štátoch. Okrem toho EHSV navrhuje vytvoriť, ak ešte vytvorený nie je, národný fond spoločného poistenia rizík, ktorý zaručí výplatu miezd zamestnancom vo všetkých členských štátoch. Takýto fond, ktorý už v niektorých členských štátoch existuje, by mohli financovať zamestnávateľia formou stanovených príspevkov. Členské štáty by sa mohli zapojiť do riadenia tohto fondu a byť jeho garantmi.

1.6. EHSV odporúča Komisii urýchlene stanoviť metódy a načasovanie včasného odhaľovania problémov podnikov.

1.7. Profesionálni odborníci a experti, ako aj sudcovia, ktorí sú príslušní na konanie vo veci, musia mať primeranú spoločnú odbornú prípravu a viac skúseností, ktoré umožňujú pracovať v doposiaľ málo preskúmaných oblastiach.

1.8. Je potrebné overiť kritériá spoľahlivosti podnikateľov, ktoré súvisia s čestným profesionálnym správaním a musia byť doložené vhodnými osvedčeniami príslušných úradov. Takéto osvedčenia sú dôvodom na akceptovanie žiadosti o druhú šancu.

1.9. EHSV nabáda, aby sa v smernici stanovilo, že zneužívanie insolvenčného konania riaditeľom na odopieranie práv pracovníkom je nezákonná prax, a aby sa riaditeľom, ktorí ju uplatňujú, znemožnil prístup k moratóriu alebo k možnosti využitia druhej šance.

1.10. EHSV víta doplnkovú úlohu súdov, ktoré zasahujú iba v prípade nevyhnutnosti.

1.11. EHSV zdôrazňuje spoločenskú hodnotu podniku a úsilie udržať ho aktívny pomocou jednoduchých, menej nákladných a včasných postupov. V súlade s hodnotami Zmluvy o EÚ (článok 3) a vychádzajúc z dobrého úmyslu podnikateľa.

2. Režim platobnej neschopnosti podniku v EÚ

2.1. Európsky parlament a Rada EÚ prijali 20. mája 2015 nariadenie (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní medzi jednotlivými členskými štátmi.

2.2. Novou právnou úpravou sa prijal nový citlivý prístup k cieľom insolvenčného práva, podľa ktorých sa postupy v rámci konkurzného konania už nepovažujú len za nástroj likvidácie, ale za nástroj na zabezpečenie zachovania organizačných prostriedkov podniku, a teda aj práva zamestnancov na prácu, čím sa tam, kde to je možné, zabezpečí prežitie podniku.

2.3. V niektorých členských štátoch, v ktorých postupy reštrukturalizácie podnikov prevažujú nad postupmi likvidácie, je miera vymáhania pohľadávok 83 % oproti 57 % v ostatných členských štátoch ⁽¹⁾.

2.3.1. Okrem toho, dĺžka trvania týchto postupov ⁽²⁾ sa v jednotlivých členských štátoch veľmi líši a pohybuje sa v rozmedzí od niekoľkých mesiacov do niekoľkých rokov.

2.3.2. Okrem toho existuje veľa rozdielov, pokiaľ ide o možnosť uplatnenia postupov reštrukturalizácie pred vyhlásením konkurzu.

2.3.3. Nedávne štúdie ⁽³⁾ poukázali na nie úplnú vhodnosť európskych právnych predpisov v oblasti konkurzu a na príliš veľkú rozdielnosť právnych predpisov v členských štátoch, čo má za následok prekážky v pohybe investícií na jednotnom trhu.

2.4. Cieľom podnikateľov, ktorých „hospodárska životnosť“ dosahuje v prvých piatich rokoch činnosti 50 % ⁽⁴⁾, je môcť využiť moratórium v situáciách, keď je kríza zrejmá, a následne mať možnosť dosiahnuť oddĺženie, najneskôr v lehote troch rokov, čo povedie k odstráneniu stigmy úpadku a poskytnutiu druhej šance pre poctivých podnikateľov.

2.5. Významnou inováciou, pokiaľ ide o vytvorenie jednotného európskeho právneho priestoru, je vytvorenie elektronického systému prepojenia, tzv. „registrov insolventcie“, do júna 2019, pričom tieto registre sa majú zriadiť v každom členskom štáte a majú byť voľne prístupné prostredníctvom európskeho portálu e-Justice.

2.6. Podľa Komisie sa v Európe každoročne dostane do úpadku 200 000 podnikov; čoho následkom je 1,7 milióna zaniknutých pracovných miest. Zániku pracovných miest by bolo často možné zabrániť, ak by sme mali účinnejšie postupy v oblasti platobnej neschopnosti a reštrukturalizácie.

2.7. Z preskúmania vykonávania odporúčania EK z roku 2014 o reštrukturalizácii a druhej šanci vyplynulo, že napriek reformám v oblasti platobnej neschopnosti v niektorých krajinách stále pretrvávajú rozdiely a pravidlá sú stále neúčinné alebo úplne chýbajú. V rámci akčného plánu pre Úniu kapitálových trhov na rok 2015 bola oznámená legislatívna iniciatíva týkajúca sa platobnej neschopnosti podnikov vrátane včasnej reštrukturalizácie a druhej šance.

⁽¹⁾ Svetová banka, „Doing business“, 2016.

⁽²⁾ Pozri SWD(2016) 0357 final.

⁽³⁾ <https://webcast.ec.europa.eu/insolvency-conference>; http://ec.europa.eu/justice/civil/files/insolvency/impact_assessment_en.pdf COM(2015) 468 final, 30. 9. 2015 (Insolvency, s. 24 – 25.); SWD(2015) 183 final, 30. 9. 2015 (Insolvency, s. 73 – 78) a i.

⁽⁴⁾ Podľa prieskumu Eurobarometer 354 (2012), z ktorého tiež vyplýva, že 43 % Európanov by zo strachu z neúspechu nezačalo podnikáť.

2.8. Iniciatívu EK treba vnímať aj v súvislosti s rôznymi odporúčaniami, ktorých cieľom je zdôrazniť okrem iného, že:

- rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi v oblasti platobnej neschopnosti môžu viesť k neoprávneným konkurenčným výhodám alebo nevýhodám,
- otázku režimov platobnej neschopnosti treba posudzovať z pohľadu pracovného práva, keďže rôzne vymedzenia pojmov „práca“ a „zamestnanec“ môžu mať vplyv na práva pracovníkov v rámci EÚ v prípade platobnej neschopnosti,
- nedostatok harmonizácie, pokiaľ ide o klasifikáciu veriteľov, môže znížiť predvídateľnosť výsledkov súdnych konaní,
- postupy platobnej neschopnosti by nemali byť prípadnými veriteľmi alebo jedným veriteľom zneužívané alebo účelovo využívané,
- je potrebné prijať opatrenia na zabránenie taktizovaniu pri výbere súdu.

3. Návrhy EK

3.1. Návrh Komisie – ktorého právnym základom sú články 53 a 114 Zmluvy o fungovaní EÚ – sa zameriava na tri hlavné prvky:

- všeobecné zásady týkajúce sa použitia rámcov včasnej reštrukturalizácie, ktoré pomôžu spoločnostiam, aby pokračovali vo svojej činnosti a zachovali pracovné miesta,
- pravidlá, ktoré umožnia podnikateľom ťažiť z druhej šance po odpustení dlhov, a to najneskôr do troch rokov,
- opatrenia určené členským štátom na zvýšenie efektívnosti postupov platobnej neschopnosti, reštrukturalizácie a oddĺženia a následné skrátenie lehôt, zníženie vysokých trov konania, odstránenie právnej neistoty veriteľov a investorov a zvýšenie miery uspokojenia pohľadávok.

3.2. Nové pravidlá naznačujú niektoré základné zásady na zabezpečenie toho, aby „rámce“ v oblasti platobnej neschopnosti a reštrukturalizácie boli jednotné a účinné v celej EÚ:

- podniky vo finančných ťažkostiach, najmä MSP, budú mať prístup k systémom včasného varovania s cieľom odhaliť zhoršovanie obchodnej situácie a zabezpečiť reštrukturalizáciu v skorom štádiu,
- „rámce“ preventívnej reštrukturalizácie musia byť flexibilné a musia viesť k zjednodušeniu súdneho konania z hľadiska lehôt, nákladov a zložitosti,
- obdobie odkladu pre dlžníka najviac počas štyroch mesiacov pred uplatnením opatrení na vymáhanie nárokov, s cieľom uľahčiť rokovania vedúce k účinnej reštrukturalizácii,
- chýbajúca možnosť blokovania reštrukturalizačného plánu menšinou veriteľov a akcionárov, ktorí nesúhlasia s plánom, pri zachovaní plnej ochrany ich oprávnených záujmov,
- ochrana nového financovania a dočasného financovania s cieľom zvýšiť šance na účinné reštrukturalizácie,
- plná ochrana pracovného práva počas postupov preventívnej reštrukturalizácie, a to v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ pre pracovníkov,
- jednotné vzdelávanie a špecializácia konkurzných správcov a sudcov v EÚ,
- plné využívanie nových informačných technológií na online vybavovanie, oznamovanie a komunikáciu s cieľom zabezpečiť lepšiu účinnosť a zrýchliť postupy platobnej neschopnosti, reštrukturalizácie a poskytnutie druhej šance.

3.3. V návrhu novej smernice sa takisto zohľadňujú aspekty postupu „nepretržitého pokračovania v činnosti“, keď si podnikateľ zachováva kontrolu nad svojou podnikateľskou činnosťou, alebo *automatic stay*, teda štvormesačné obdobie, počas ktorého veriteľa nemôžu podniknúť individuálne kroky na vymáhanie pohľadávky.

4. Konkrétne pripomienky k textu Komisie

4.1. Hlava I Oddĺženie

4.1.1. Pokiaľ ide o nepovinné uplatňovanie navrhovaného systému oddĺženia na spotrebiteľov, EHSV sa na základe svojich stanovísk, ktoré už v tejto oblasti prijal, dôrazne stavia proti tejto možnosti, ktorá je v rozpore s požiadavkami, ktoré výbor predostrel v súvislosti s absolútnou potrebou mať k dispozícii osobitný systém pre prípad nadmerného zadĺženia spotrebiteľov.

4.2. Hlava II. Predvídanie a systémy varovania

4.2.1. EHSV sa domnieva, že by bolo vhodné určiť rozsah pôsobnosti smernice (typ spoločností, počet zamestnancov). Pritom treba venovať osobitnú pozornosť MSP a ich vplyvu na miestne hospodárstvo.

4.2.2. Panuje všeobecná zhoda o potrebe pomáhať spoločnostiam, aby včas vykonali reštrukturalizáciu s cieľom zachrániť pracovné miesta a zachovať ich hodnoty, ako aj podporovať poctivých podnikateľov.

4.2.3. Bolo by užitočné a vhodné vymedziť kritériá, podľa ktorých možno považovať riaditeľov za „poctivých“. Tieto objektívne kritériá by sa mali stanoviť a vymedziť v smernici. Nemožno napokon opomenúť fenomén taktických postupov platobnej neschopnosti využívaných na obchádzanie zákonných povinností, ktoré odopierajú pracovníkom ich práva. Odňatie moratória a druhej šance by malo pôsobiť odradzujúco pre subjekty, ktoré používajú takéto praktiky.

4.2.4. Do všetkých štádií by sa mali neprestajne zapájať zamestnanci a odborové organizácie prostredníctvom účinnej konzultácie a poskytovania informácií v dostatočnom predstihu. Zástupcovia zamestnancov a odborové organizácie by mali mať právo navrhnúť alternatívne riešenie na záchranu pracovných miest a právo na konzultáciu s expertom.

4.2.5. Ak rámec preventívnej reštrukturalizácie obsahuje spoločné kľúčové prvky, mal by rešpektovať spoločný a jednotný protokol na úrovni Únie.

4.2.6. EHSV navrhuje, aby sa vo všetkých členských štátoch stanovili postupy na vytvorenie národného fondu vzájomného poistenia rizík, ktorý zaručí výplatu miezd zamestnancom. Takýto fond by mohli financovať zamestnávateľia formou určitých príspevkov. Členské štáty by sa mohli zapojiť do riadenia tohto fondu a byť jeho garantmi⁽⁵⁾.

4.2.7. S cieľom zachovať pracovné miesta a vyhnúť sa prepúšťaniu je potrebné podporovať „systém sociálneho varovania“, teda povinnosť podniku v dostatočnom predstihu všetky zúčastnené strany varovať a upozorniť na problémy spoločnosti. Tento nástroj, ktorý treba použiť vhodným spôsobom primerane každému konkrétnemu prípadu, bude tiež užitočným testom, pomocou ktorého bude možné jasne zistiť poctivé a sociálne zodpovedné správanie podnikateľov.

4.2.7.1. Treba podporovať kultúru výmeny so zástupcami pracovníkov, odborovými zväzmi, či inými zastupiteľskými organizáciami alebo inými zainteresovanými stranami.

4.2.8. Cieľom by malo byť zníženie miery zásahov súdnych/správnych orgánov, ktoré príliš často predčasne a prísne riešia problémy platobnej neschopnosti.

4.2.9. Uplatňovať na vnútroštátnej aj európskej úrovni zásadu informovania zástupcov zamestnancov a konzultovania s nimi na príslušnej úrovni (smernica 2009/38/ES o európskej zamestnaneckej rade) a uznávať ich práva a ich ochranu pri včasnom varovaní, pretože sú často prví, ktorí si uvedomujú, že firma je nefunkčná („whistleblower as means of prevention“).

4.2.10. Je potrebné lepšie objasniť článok 3 ods. 3 Predovšetkým by mali byť stanovené kritériá, na základe ktorých by spoločnosti mohli byť vylúčené z mechanizmu varovania (počet zamestnancov, obrat atď.).

⁽⁵⁾ Tento návrh predostrel už v roku 1764 Cesare Beccaria vo svojej úvahe „O trestných činoch a trestoch“.

4.3. *Hlava III. Rámce preventívnej reštrukturalizácie*

4.3.1. Vytvoriť priaznivý a proaktívny rámec založený na harmonizácii skúseností a postupov.

4.3.2. Na účely realizácie článku 114 ZFEÚ, teda vytvorenie vnútorného trhu, je nevyhnutné, aby Komisia zabezpečila, a to aj prostredníctvom delegovaných aktov, harmonizáciu postupov platobnej neschopnosti, ktoré sú dnes príliš rozdielne v jednotlivých štátoch.

4.3.3. Podobne sú na úrovni EÚ navrhované a harmonizované vhodné postupy vo fáze pred vyhlásením platobnej neschopnosti, ktoré berú do úvahy dôvody, ktoré bránia normálnemu peňažnému toku a ktoré sa občas spájajú s oneskorenými platbami ⁽⁶⁾.

4.3.4. Treba stanoviť pravidlá správania medzi objednávatelmi a poskytovateľmi služieb, ktoré stanovujú maximálne lehoty na úhrady za plnenie.

4.3.5. Inokedy sú príčinou politické dôvody, ktoré nezávisia od možností a schopností podnikateľa.

4.3.6. Ochrana nového financovania a dočasného financovania sa musí zabezpečiť prostredníctvom spoločných noriem a spôsobov správania, ktoré budú pôsobiť jednotne v rôznych krajinách a dokážu tiež chrániť legitímne názory vyjadrené menšinou.

4.3.7. Niektoré regionálne vlády v európskych krajinách už zaviedli „spoločné výbory“ ⁽⁷⁾, ktorých úlohou je včasne zasiahnuť, ak sa javí potreba zasiahnuť s cieľom podporiť podnik v ťažkostiach ⁽⁸⁾.

4.3.8. O týchto „organizáciách“ bolo by vhodné vypracovať štúdiu a z najvýznamnejších skúseností si vziať užitočné poučenie.

4.3.9. Vytvorenie „spoločných orgánov“ so silnými právomocami, jasnými predstavami s víziou a silným sociálnym účelom by mohlo pomôcť preklenúť nedostatky v oblasti predvídania alebo strategických inovácií, ktoré oslabili svet práce ako celok a prispeli k hospodárskej kríze, ktorá v rôznych formách postihuje Európu od roku 2008.

4.3.10. Tak nástroje včasnej reštrukturalizácie, ako aj „druhá šanca“ predstavujú isté výhody pre podnikateľa, ktorý dodržiaval postupy včasného varovania a predvídania a žiada o prístup k týmto výhodám, pričom cieľom oboch je vytvoriť podmienky pre zapojenie veriteľov (v prvom rade zamestnancov a odborov).

4.3.10.1. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby podnikateľ, ktorý požiadal o prístup k týmto výhodám, okamžite dal svojim zainteresovaným stranám (zamestnancom, odborom, veriteľom všeobecne a subjektom určeným na riešenie krízy) k dispozícii všetky bankové záznamy (súvahy a ich prílohy, bankové doklady, poistenie, skladovú evidenciu atď.) a umožnil akúkoľvek formu kontroly nad svojou činnosťou.

4.3.10.2. To by znamenalo nielen to, že sa rešpektuje zásada transparentnosti, ale by tiež umožnilo zefektívniť niektoré zo základných inštitútov, na ktoré sa odvoláva návrh smernice a ktoré sú základom tohto návrhu.

4.3.10.3. Okamžitý prístup k celej dokumentácii spoločnosti by totiž umožnil:

- porozumenie skutočnej hospodárskej situácie spoločnosti zo strany všetkých zúčastnených s cieľom čo najrýchlejšie určiť vhodné opatrenia na nápravu krízového stavu,
- primerané informovanie veriteľov (pracovníkov a ostatných veriteľov, aj prostredníctvom príslušných expertov) o účasti na rokovaní o schválení plánu a/alebo návrhu alternatívnych opatrení, aby mohli informovane vyjadriť svoj názor alebo hlasovať o častiach plánu reštrukturalizácie (článok 8),

⁽⁶⁾ Podľa štúdií, ktoré vypracovala Akadémia v Avignone, oneskorené platby sú príčinou zániku minimálne 30 % podnikov.

⁽⁷⁾ Tvoria ich technici regionálnej správy, zástupcovia financovania a sociálne sily.

⁽⁸⁾ Pozri napr. „Dozorná rada a pomocná rada spoločnosti v ťažkostiach“ vytvorená autonómnym regiónom Sicília v marci 2016 – Autonómny región Sicília, odbor výrobných činností.

- príslušné informovanie správcov (článok 17 ods. 3), ako aj súdnych orgánov a príslušných expertov (článok 13) v prípadoch, keď budú vyzvaní, aby posúdili plán reštrukturalizácie,
- presnejšie posúdenie poctivosti podnikateľa (článok 22 ods. 1), keďže z preskúmania dokumentácie možno vyvodiť, ako sa podnikateľ zadlžil (či už v dobrej viere alebo so zlým úmyslom) a či bol postup začatý včas ihneď po prvých signáloch krízy podniku.

4.3.11. Posúdenie vplyvu reštrukturalizácie by malo zahŕňať vplyv na zamestnanosť, pretože, ak je tento vplyv známy vopred, možno prijať vhodné opatrenia na ochranu pracovných miest, ako aj opatrenia, ktoré sa zamerajú na vzdelávanie a rozvoj zručností pracovníkov.

4.3.12. Pokiaľ ide o článok 18 kapitoly 5: riaditelia by mali mať zakázané znižovať aktíva podniku pod úroveň požadovanú na úhradu splatných záväzkov zamestnancom.

4.4. Hlava IV. Prístup k oddĺženiu (druhá šanca)

4.4.1. EHSV vo svojom stanovisku z roku 2013 o postupoch platobnej neschopnosti, na ktoré sa vzťahuje aj toto stanovisko, okrem iného zdôraznil:

- že uvedenú „druhá šancu“ by mali využívať podnikatelia, ktorí sa poučili z chýb a sú schopní vrátiť sa k podnikaniu na základe prehodnoteného podnikateľského projektu,
- že zamestnanci by mali byť lepšie chránení a mali by mať postavenie „prednostného veriteľa“ vo všetkých členských štátoch,
- že systematické obracanie sa na súd sa nejaví ako najlepšie riešenie, a vyzval Komisiu, aby zvážila zriadenie nových orgánov,
- že povinnosť členských štátov zlepšiť pravidlá v oblasti reklamy tým, že sa vytvorí elektronický register príslušných súdnych rozhodnutí, treba len privítať.

4.4.2. Pravidlá pre druhú šancu, vyhradené pre podnikateľov po prvom neúspechu, musia byť jasné a spoločné v krajinách EÚ, ako je uvedené v článku 114 o jednotnom trhu, a musia sa vzťahovať aj na zamestnancov, ktorí neutrpeli škodu ani neboli úmyselne poškodení v dôsledku prvého neúspechu podnikateľa.

4.4.3. Prísnosť postupov v mnohých členských štátoch až príliš často viedla k príliš prísny opatreniam zo strany správcov konkurznej podstaty.

4.4.4. Opatrenia, ktoré sa majú vykonávať jednotným a otvoreným spôsobom vo všetkých krajinách EÚ, musia premeniť starú úlohu správcov konkurznej podstaty na novú úlohu ako „správcov rozvoja zamestnanosti“, a to prostredníctvom širokej a hlbkej kultúrnej a technickej prípravy a pomocou procesov IT využívaných v rámci európskeho portálu e-Justice a rozpracovaných v nariadení č. 2015/848.

4.4.5. Zjednodušenie, ktoré sa navrhuje v záujme uľahčenia prístupu k druhej šanci, je dôležité. V tejto súvislosti je významné, že nadmerne zadlžený podnikateľ môže byť po uplynutí stanovenej lehoty zbavený svojich dlhov bez toho, aby musel opätovne predložiť žiadosť súdnemu alebo správne mu orgánu (článok 202).

4.5. Hlava V. Opatrenia na zvýšenie účinnosti postupov

4.5.1. Bolo by užitočné, ak by počiatočnú a ďalšiu odbornú prípravu „sudcov a zamestnancov správnych úradov, ktorí sa zaoberajú reštrukturalizáciou, platobnou neschopnosťou a druhou šancou“, organizovala priamo Komisia (aj prostredníctvom agentúr).

4.5.2. Mala by sa zaviesť harmonizácia požiadaviek pre odborných pracovníkov, ktorí pôsobia v rámci EÚ: mali by sa stanoviť minimálne normy pre týchto prevádzkovateľov, ako je napríklad vzdelávanie a odborná kvalifikácia, registrácia, zodpovednosť a profesionálny etický kódex.

4.5.3. Potrebné je vytvoriť nástroje na vnútorný dohľad, postupy účtovania, vykazovania a kontroly s cieľom aktivovať a zvýšiť účinnosť týchto postupov.

4.6. Hlava VI. Monitorovanie postupov

4.6.1. Ako už bolo uvedené v bode 4.3.10.1, len včasný a úplný prístup k dokumentácii podniku môže zaručiť pravosť a úplnosť údajov, ktoré sa majú zhromažďovať, aby sa zabezpečila účinnosť postupov monitorovania (článok 29).

4.6.2. Jasnosť a úplnosť dokumentácie musí byť potvrdená vykonávacím aktom vydaným v súlade s nariadením (EÚ) č. 182/2011.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rámci na ozdravenie a riešenie krízových situácií centrálnych protistrán a o zmene nariadení (EÚ) č. 1095/2010, (EÚ) č. 648/2012 a (EÚ) 2015/2365

[COM(2016) 856 final – 2016/0365 (COD)]

(2017/C 209/05)

Spravodajca: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Konzultácia	Rada Európskej únie, 7.2.2017 Európsky parlament, 13.2.2017
Právny základ	článok 114 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	8.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	226/2/2

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií centrálnych protistrán ⁽¹⁾, ktorého cieľom je dosiahnuť definitívny a harmonizovaný postup ozdravenia a riešenia krízových situácií pre centrálnu protistranu v EÚ, a podporuje jeho ciele, ako aj prístup.

1.2. EHSV zdôrazňuje, že tento rámec je veľmi dôležitý pre implementáciu platných rozhodnutí G20 pre globálne riadenie centrálnych protistrán, ako aj osobitných odporúčaní Rady pre finančnú stabilitu Stáleho výboru pre spoluprácu v oblasti regulácie a dohľadu (FSB SRC), riadiacej skupiny FSB pre riešenie krízových situácií (FSB ReSG), Výboru pre platobnú a trhovú infraštruktúru (CPMI), Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere (IOSCO) a Bazilejského výboru pre bankový dohľad (BCBS) do harmonizovaných, záväzných právnych predpisov na zabezpečenie stabilných a bezpečných rovnakých podmienok na celosvetovej úrovni.

1.3. EHSV by preto uvítal flexibilitu na prispôsobenie navrhovaného nariadenia budúcemu vývoju medzinárodného konsenzu v súvislosti s nariadením o centrálnych protistránach, t. j. odporúčaniam Rady pre finančnú stabilitu (FSB) ⁽²⁾.

1.4. Podľa názoru EHSV má rozhodujúci význam transformácia súčasného systému jednotlivých riešení krízových situácií centrálnych protistrán založeného na medzinárodných odporúčaníach a národných orgánoch dohľadu na definitívne nariadenie o ozdravení a riešení, ktoré bude jasné, konzistentné, účinné a komplexné, ako aj primerané a nadčasové v súvislosti s inými právnymi predpismi, ako je smernica o ozdravení a riešení krízových situácií bánk.

1.4.1. V tejto súvislosti EHSV zastáva názor, že jednotný orgán dohľadu nad centrálnymi protistránami a orgán pre riešenie krízových situácií by orgánom dohľadu poskytol lepšiu pozíciu, pokiaľ ide o zhromažďovanie odborných znalostí a údajov, a zabezpečil by, že nové nariadenie budú centrálnu protistranu implementovať štandardizovaným postupom v celej Európe, čím by sa odstránil súčasný neucelený systém rôznych národných orgánov dohľadu s mierne odlišnými kritériami a nástrojmi dohľadu.

⁽¹⁾ COM(2016) 0856 final.

⁽²⁾ Pozri tiež príklad: „EBA a ESMA žiadajú o objasnenie maržových požiadaviek medzi CRR a EMIR“, 18. 1. 2017. Odporúčania uvedené v správe sa zameriavajú na zabránenie zdvojovaniu požiadaviek na derivátové transakcie, a tým zvyšovaniu regulačného rizika a zvyšovaniu nákladov na monitorovanie príslušnými orgánmi.

1.5. Vzhľadom na ústrednú úlohu Európskej centrálnej banky (ECB) v jednotnom mechanizme dohľadu pre bankový sektor, jej súčasnú právomoc zabezpečovať efektívne a spoľahlivé klíringové, platobné a zúčtovacie systémy⁽³⁾, ako aj jej úlohu pri poskytovaní prístupu centrálnych protistrán k peniazom centrálnej banky EHSV dôrazne odporúča zvážiť alebo rozšíriť právomoc ECB tak, aby bola ústredným európskym orgánom dohľadu nad centrálnymi protistranami pod záštitou jednotného mechanizmu dohľadu, ako aj ústredným orgánom na riešenie krízových situácií pod záštitou ECB/Eurosystému.

1.6. EHSV sa nazdáva, že pre orgány dohľadu v tejto oblasti by sa mali stanoviť dodatočné nástroje na monitorovanie s cieľom umožniť vytvorenie komplexného obrazu o rizikovej pozícii jednotlivých zúčtovacích členov v rámci viacerých centrálnych protistrán (vrátane centrálnych protistrán z tretích krajín) a centrálnych protistrán na rôznych trhoch a identifikáciu potenciálnych reťazových reakcií na pozície centrálnych protistrán. Orgány dohľadu alebo skôr ústredný orgán dohľadu by mal mať právomoc vykonávať svoje vlastné, všeobecné záťažové testy a v závislosti od situácie štvrťročne, mesačne alebo každodenne získavať prehľad o rizikovej pozícii a aktívach na zmiernenie rizika príslušných centrálnych protistrán zároveň so záťažovým testom centrálnej protistrany, ktorý vykonáva ESMA v rámci nariadenia o infraštruktúre európskych trhov (EMIR).

1.7. EHSV síce predpokladá, že prirodzenou postupnosťou sa najprv budú riešiť krízové situácie jedného alebo viacerých jednotlivých zúčtovacích členov podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk, a následne sa v prípade potreby pristúpi k ozdraveniu a riešeniu krízových situácií jednej alebo viacerých centrálnych protistrán, no treba uviesť, že podľa niektorých scenárov by sa malo uprednostniť ozdravenie jednej alebo viacerých centrálnych protistrán pred ozdravením jednej alebo viacerých bánk, ktoré sú hlavnými zúčtovacími členmi týchto centrálnych protistrán.

1.8. EHSV žiada, aby plány na ozdravenie centrálnej protistrany špecifikovali nástroje a opatrenia, ktoré sa plánujú na opätovné zosúladenie účtovníctva centrálnych protistrán, keďže tento návrh neurčuje, ktoré konkrétne možnosti by mali plány ozdravenia obsahovať alebo vylúčiť.

1.9. Podľa názoru výboru by sa mala venovať veľká pozornosť možnému vplyvu na nefinančné protistrany a vyňaté aktíva klientov nepriamych zúčtovacích účastníkov v prípade použitia nástrojov na rozdelenie pozície a straty, napr. v prípade vypovedania zmlúv a zníženia hodnoty akýchkoľvek ziskov splatných centrálnou protistranou členom zúčtovania, ktorí nezlyhali. Výbor rovnako víta skutočnosť, že súčasný návrh nezahŕňa „zrážku počiatočnej marže“, pretože by nebola vhodným nástrojom na ozdravenie a riešenie krízových situácií, ani „zrážku prírastkov variačnej marže“, pretože sa musia očakávať zabezpečené pozície.

1.10. Podľa názoru EHSV treba z legislatívneho návrhu odstrániť akúkoľvek výslovnú možnosť záchranu centrálnych protistrán pomocou peňazí daňovníkov, a vylúčiť ju najmä pokiaľ ide o centrálnu protistranu z tretích krajín. Možnosť mimoriadnej verejnej finančnej podpory by mali navrhnuť príslušné orgány, keď ju budú považovať za vhodnú, čím vo svojej podstate zostane mimoriadna. V súčasnosti zahrnutá možnosť mimoriadnej verejnej finančnej podpory za určitých podmienok by mohla vytvoriť situáciu morálneho hazardu. Vďaka tomu by bolo zavedenie jednotného orgánu dohľadu a orgánu pre riešenie krízových situácií politicky prijateľnejšie z hľadiska jednotlivých krajín.

1.10.1. EHSV v tejto súvislosti žiada, aby sa pri ďalšom postupe aj od centrálnych protistrán oprávnených podľa nariadenia o infraštruktúre európskych trhov (EMIR)⁽⁴⁾ v súlade s rozhodnutím o „rovnocennosti“ požadovali rovnaké alebo podobné záväzné normy ako od zúčtovacích organizácií tretích krajín (centrálnu protistranu z tretích krajín).

1.11. EHSV navrhuje, aby sa právomoc orgánu pre riešenie krízových situácií vypovedať určité alebo všetky zmluvy v zmysle zúčtovacích služieb centrálnych protistrán používala veľmi obmedzene, ak centrálna protistrana podporuje spotové trhy a účtuje hotovostné produkty.

⁽³⁾ Jednou zo základných úloh Eurosystému je *podporovať plynulé fungovanie platobných systémov* (článok 127 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 3 ods. 1 Statútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky). Právny základ pre právomoc Eurosystému v oblasti platobných systémov a systémov zúčtovania je stanovený v článku 127 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Podľa článku 22 Statútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ECB a národné centrálné banky môžu poskytovať zariadenia a Európska centrálna banka môže vydávať nariadenia na zabezpečenie účinnosti a spoľahlivosti zúčtovacích a platobných systémov v rámci Únie a voči tretím krajinám.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 z 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov.

1.12. EHSV sa nazdáva, že pri uplatnení pozastavenia povinnosti zúčtovania pri riešení krízových situácií jednej centrálnej protistrany sa musí zohľadniť potenciálny vplyv na iné centrálné protistrany, ktoré majú oprávnenie poskytovať zúčtovacie služby v rovnakej kategórii aktív.

2. Základné informácie

2.1. Podľa smernice Európskej únie o ozdravení a riešení krízových situácií bánk, ako aj Doddovho-Frankovho zákona Spojených štátov amerických sa od bánk so systémovým významom vyžaduje, aby zaviedli „plány ozdravenia a riešenia krízovej situácie“ s cieľom umožniť v krízovej situácii s obmedzeným vplyvom riadne utlmenie na širších finančných trhoch. S povinným centrálnym zúčtovaním po nariadení o infraštruktúre európskych trhov a Doddovom-Frankovom zákone sa centrálné protistrany postupne stali čoraz dôležitejšie pre celkovú bezpečnosť a spoľahlivosť finančného systému. Spoľahlivé plánovanie ozdravenia a riešenia krízových situácií sa preto okrem zabezpečenia odolnosti centrálnych protistrán vyžaduje na zabezpečenie toho, aby dôsledkom väčšieho spoliehania na centrálné zúčtovanie nebola nová kategória subjektu, ktorý je „príliš veľký na vyhlásenie úpadku“.

2.1.1. Napriek tomu, že zlyhanie centrálnej protistrany je štatisticky nepravdepodobné, pre svoj špecifický obchodný model a zameranie na riadenie rizík by vďaka svojej ústrednej úlohe na trhu ako systémová finančná inštitúcia mohla rozsiahlo ovplyvniť finančný systém a vytvoriť reťazovú reakciu na zúčtovacích členov a trhy, ktoré podporuje. Je to udalosť s malou pravdepodobnosťou a s výrazným vplyvom.

2.2. Centrálné protistrany zohrávajú kľúčovú úlohu vo finančnom systéme tým, že riadia komplexnú sieť rizikových vzťahov protistrán. To v zásade vykonávajú tým, že i) vstupujú medzi zmluvné strany do zmlúv obchodovaných na jednom alebo viacerých finančných trhoch (regulovaných alebo mimoburzových) a ii) chránia sa proti zlyhaniu svojich používateľov tým, že vyberajú primerané marže a kolaterál od kupujúceho aj predávajúceho, pričom sa podieľajú na hospodárskej strate (tzv. kaskádovité zlyhanie sa má použiť v mimoriadnych prípadoch, keď sa dokáže, že jednotlivé marže sú nedostatočné)⁽⁵⁾.

2.3. Účastník v centrálnej protistrane požíva znížené riziko v porovnaní s dvojstranným zúčtovaním v tom zmysle, že využíva výhody viacstranného čistého zúčtovania – nettingu, primeraného zabezpečenia a spoločného znášania strát. Centrálné protistrany čisto zúčtujú záväzky účastníkov (dlhé a krátke pozície) za jednotlivé produkty a určia jediný viacstranný zostatok na produkt/účastníka bez ohľadu na totožnosť protistrany pred nováciou. Keď sú produkty značne previazané, centrálné protistrany môžu určiť marže účastníkov pre rôzne výrobky (stanovenie marží pre portfólio), pričom im umožnia kompenzovať riziko držaním pozícií na súvisiacich produktoch.

2.4. Aby centrálné protistrany naplno využili svoje výhody, musia 1) účinne riadiť riziká a mať k dispozícii primerané finančné zdroje a 2) podliehať dôslednému regulačnému dohľadu a požiadavkám v oblasti dohľadu. Po prvé musia byť centrálné protistrany dostatočne odolné v tom zmysle, že im vlastné finančné zdroje (vrátane maržových požiadaviek, vopred financovaných fondov pre prípad zlyhania a zdrojov likvidity) umožňujú s veľkou pravdepodobnosťou odolať zlyhaniu zúčtovacích členov a iným stresovým udalostiam. Po druhé musia mať centrálné protistrany plány obnovy, ktoré im umožnia rozdeliť nadmerné straty a vytvoriť dodatočnú likviditu bez toho, aby kládli nadmerné bremeno na zúčtovacích členov a iné finančné inštitúcie, z ktorých mnohé pravdepodobne majú samy osebe systémový význam. Napokon musia byť zavedené dôveryhodné plány centrálnych protistrán na riešenie krízovej situácie.

2.5. V roku 2009 sa lídri krajín G20 zaviazali, že zaručia, aby sa všetky štandardizované deriváty realizované mimo burzy zúčtovali prostredníctvom centrálnych protistrán. Cieľom intenzívnejšieho využívania centrálného zúčtovania derivátov je zlepšenie finančnej stability prostredníctvom:

- väčšieho využívania viacstranného čistého zúčtovania;
- požadovania od účastníkov trhu s derivátmi, aby zložili primerané sumy počiatočnej a variačnej marže;
- pomoci s cieľom riadiť zlyhanie veľkých účastníkov trhu s derivátmi;

⁽⁵⁾ ESRB Report to the European Commission on the systemic risk implications of CCP interoperability arrangements (Správa ESRB Európskej komisii o dôsledku systémového rizika dohôd centrálnych protistrán o interoperabilite), Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB), január 2016.

— zvyšovania transparentnosti na trhu s derivátmi a pomoci pri zjednodušovaní transakčných sietí⁽⁶⁾.

2.6. Na medzinárodnej úrovni už Výbor pre platobnú a trhovú infraštruktúru (CPMI) spolu s Medzinárodnou organizáciou komisií pre cenné papiere (IOSCO) a Radou pre finančnú stabilitu (FSB) v roku 2014 vydali usmernenia o ozdravení a riešení krízových situácií infraštruktúr finančného trhu, ktoré zahŕňali centrálné protistrany. Ozdravenie a riešenie krízových situácií centrálnych protistrán sú navyše dôležitými prioritami prebiehajúcich medzinárodných pracovných plánov stanovených v roku 2015.

2.7. Na úrovni EÚ Európska komisia vydala návrh⁽⁷⁾ – založený na uvedenej práci uskutočnenej na medzinárodnej úrovni – na legislatívny režim týkajúci sa ozdravenia a riešenia krízových situácií centrálnych protistrán, ktoré sú ťažiskom tohto stanoviska.

3. Poznámky a pripomienky

3.1. Navrhované nariadenie

3.1.1. EHSV konštatuje, že regulačné požiadavky pre centrálné protistrany sú dnes prísnejšie ako pred krízou. Zásady CPMI-IOSCO pre infraštruktúru finančného trhu poskytujú komplexný rámec pre odolnosť a obnovu centrálnych protistrán.

3.1.2. EHSV vyzdvihuje významnú prácu, ktorú vykonali CPMI a IOSCO s cieľom riešiť odolnosť a obnovu centrálnych protistrán na medzinárodnej úrovni.

3.1.3. Výbor by preto v navrhovanom nariadení rád videl mechanizmus, ktorý by umožnil pružne sa prispôbiť budúcemu vývoju medzinárodného konsenzu v súvislosti s nariadením o centrálnych protistranách, t. j. odporúčaniam Rady pre finančnú stabilitu (FSB).

3.1.4. V súvislosti s tým podporuje navrhované nariadenie, v ktorom sú medzinárodné normy, ktoré centrálné protistrany v súčasnosti vykonávajú mierne odlišne v závislosti od právneho a regulačného prostredia, zahrnuté do jedného štandardizovaného súboru harmonizovaných a rôznorodých povinností podľa práva EÚ.

3.1.5. EHSV poukazuje na to, že je dôležité zaujať holistický prístup k zmenám iných súvisiacich právnych predpisov, napr. smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk, a zabezpečiť, aby nástroje moratória (články 5 a 10 smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk) a iné mechanizmy naďalej vylučovali povinnosti platby a dodania voči určitým platobným systémom, centrálnym protistranám, centrálnym depozitárom cenných papierov a centrálnym bankám, aby nedošlo k narušeniu rovnováhy portfólií a kolaterálu držaných centrálnymi protistranami alebo prevedených centrálnym protistranám.

3.1.6. EHSV v tejto súvislosti predpokladá, že prirodzenou postupnosťou sa najprv budú riešiť krízové situácie jedného alebo viacerých jednotlivých zúčtovacích členov podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk, a následne sa v prípade potreby pristúpi k ozdraveniu a riešeniu krízových situácií jednej alebo viacerých centrálnych protistrán, ktorých hlavnými klientmi boli títo zúčtovací členovia. V rámci určitých scenárov by sa malo uprednostniť ozdravenie jednej alebo viacerých centrálnych protistrán pred ozdravením jednej alebo viacerých bánk, ktoré sú hlavnými zúčtovacími členmi týchto centrálnych protistrán.

3.1.6.1. Podľa zásad stanovených CPMI a IOSCO by mali byť štandardné zdroje pre systémovo dôležité centrálné protistrany primerané, aby zniesli minimálne zlyhanie dvoch zúčtovacích členov, čo by mohlo spôsobiť najväčšiu agregovanú úverovú expozíciu centrálnej protistrany za extrémnych, ale realistických podmienok (tzv. krytie 2). Ak zúčtovací členovia prekračujúci expozíciu v zmysle krytia 2 vo vzťahu k jednej alebo viacerým centrálnym protistranám zlyhali a pristupuje sa k nim podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk, dôsledky pre centrálné protistrany a iných, nezlyhávajúcich zúčtovacích členov sa musia zohľadniť pri všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa problematických všeobecných zúčtovateľov podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk.

⁽⁶⁾ Pozri Pracovný plán centrálnej protistrany na rok 2015 predsedov FSB SRC, FSB RESG, BCBS, CPMI a IOSCO, apríl 2015.

⁽⁷⁾ COM(2016) 856 final.

3.1.6.2. Prípadne by bolo treba v rámci navrhovaného nariadenia stabilizovať a podporiť centrálnu protistranu, skôr ako sa bude môcť na týchto problematických zúčtovacích členov uplatniť postup podľa smernice o ozdravení a riešení krízových situácií bánk. Za určitých okolností by sa mohli nezlyhávajúci zúčtovací členovia dostať do situácie zlyhania uplatnením nástrojov vymedzených v navrhovanej legislatíve a následne by podliehali smernici o ozdravení a riešení krízových situácií bánk. Ak by to však pomohlo stabilizovať centrálnu protistranu, ktorá poskytuje služby viacerých zúčtovacím členom, stabilizácia centrálnej protistrany by mala mať prednosť pred stabilizáciou jednotlivých zúčtovacích členov.

3.2. Mimoriadne opatrenia vo verejnom záujme musia byť primerané a zabrániť využívaniu verejných zdrojov

3.2.1. Výbor poukazuje na to, že navrhované právne predpisy sú zamerané na situácie na trhu, ktoré sú extrémne a výnimočné, je však veľmi dôležité, aby režim ozdravenia a riešenia krízových situácií umožnil pokračovanie rozhodujúcich služieb centrálnych protistrán bez využitia verejných zdrojov alebo akejkoľvek formy verejnej podpory platobnej schopnosti, alebo akejkoľvek inej formy štátnej finančnej stabilizácie, podpory z verejných prostriedkov, alebo dočasného verejného vlastníctva. V súčasnosti vyslovene zahrnutá možnosť mimoriadnej verejnej finančnej podpory za určitých podmienok by sa mala odstrániť s cieľom predísť vzniku situácie morálneho hazardu, a to neoprávnenou stimuláciou zúčtovacích účastníkov k tomu, aby neprispievali k ozdraveniu a riešeniu krízových situácií centrálnych protistrán v skoré fáze a počkali, či a do akej miery bude poskytnutá mimoriadna verejná finančná podpora, čím ochotne prijímú alebo dokonca vyvolajú presah do verejnej oblasti.

3.2.2. Keďže konkrétne scenáre, pri ktorých sa uplatňuje režim ozdravenia a riešenia krízových situácií, sa nedajú presne predpovedať, centrálna protistrana by si mali zachovať pružnosť, pokiaľ ide o navrhovanie a uplatňovanie nástrojov ozdravenia s cieľom vedieť zvládať rôzne situácie zlyhania. Nadmerné predpisovanie by mohlo viesť k neefektívnej nepružnosti. Centrálna protistrana by preto v prvom kroku mali mať možnosť spracovať postup riadenia zlyhania a prípadne vykonávať svoj plán ozdravenia predtým, než zasiahnu orgány pre riešenie krízových situácií, pokiaľ neexistuje dôkaz, že plán ozdravenia pravdepodobne zlyhá alebo ohrozí finančnú stabilitu.

3.3. Odlišné zaobchádzanie s nefinančnými protistranami a oddelenými účtami klientov

3.3.1. V nariadení o infraštruktúre európskych trhov (EMIR) sa stanovujú povinnosti a požiadavky uplatniteľné na finančné, ako aj nefinančné protistrany, ktoré vstupujú do zmlúv o derivátoch. Finančné protistrany (FC) zahŕňajú banky, poisťovne, investičných manažérov, dôchodkové fondy, podniky kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) a alternatívne investičné fondy (AIF), zatiaľ čo nefinančné protistrany (NFC) zahŕňajú aj NFC+ (subjekty, ktoré majú tridsaťdňové hrubé špekulatívne derivátové pozície vo výške aspoň 1 miliardy EUR na úverové a akciové deriváty a/alebo 3 miliárd EUR na úrokové swapy, meny, komodity a ďalšie nástroje) a NFC-. Okrem toho existujú subjekty tretích krajín, ktoré môžu nepriamo podliehať nariadeniu EMIR, keď vstupujú do transakcií s protistranami EÚ.

3.3.1.1. Povinnosť zúčtovania podľa nariadenia EMIR sa bude uplatňovať, ak je zmluva o mimoburzových derivátoch medzi dvoma FC, fFC a NFC+ alebo dvomi NFC+ alebo FC resp. NFC+ a subjektom tretej krajiny, ktorý by podliehal zúčtovaniu, ak by bol usadený v EÚ. Platnosť výnimiek z požiadaviek sa skončí koncom roku 2017.

3.3.2. Po uplynutí všetkých výnimiek nefinančné protistrany určitej veľkosti budú ako priami alebo nepriami účastníci centrálnej protistrany ovplyvnení nariadením o ozdravení a riešení krízových situácií z dôvodu povinnosti centrálne zúčtovať určité triedy zmlúv o mimoburzových derivátoch⁽⁸⁾. Nefinančné protistrany a klienti dôchodkových fondov by mohli byť zahrnutí do neúmyselných záväzkov na základe kombinácie tohto nariadenia a zúčtovacej povinnosti, čo vytvorí ešte bližšie prepojenie medzi reálnou ekonomikou/správcami aktív a systémovými finančnými inštitúciami.

3.3.3. EHSV preto žiada Komisiu, aby zvážila iný prístup, pokiaľ ide o zaobchádzanie s nefinančnými protistranami (najmä s tými výrobnými podnikmi, ktoré zabezpečujú fyzické vystavenie riziku v reálnej ekonomike) v rámci navrhovaného rámca ozdravenia a riešenia krízových situácií v prípadoch, keď sú verejné orgány nútené prijímať mimoriadne opatrenia vo verejnom záujme, ktoré potenciálne presahujú bežné vlastnícke práva, pričom rozdeľujú straty na konkrétne subjekty a zadržiavajú platby výnosov od centrálnej protistrany nefinančným protistranám ako opatrenie poslednej možnosti.

⁽⁸⁾ V súlade s článkami 5 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov.

3.3.4. (Dôchodkové) fondy a iné subjekty, ktoré spravujú peniaze malých investorov a investujú do kapitálových trhov, budú musieť udržať pozíciu v centrálnych protistranách priamo alebo nepriamo prostredníctvom zúčtovacích členov. Investície týchto subjektov podliehajú národnému dohľadu a prísny obmedzeniam s cieľom zaručiť, aby nevystavovali koncových zákazníkov neprimeraným rizikám. Národné regulačné orgány alebo fiduciárne povinnosti ich zároveň nútia držať pozície klienta nepriamo na účtoch klienta a mali by byť oddelené. Prostredníctvom nariadenia EMIR bola vytvorená možnosť osobitne chrániť aktíva zúčtovacích účastníkov so zavedením oddelenia a prenosnosti aktív klientov.

3.3.5. Vzhľadom na túto rozsiahlu reguláciu majú investori v takýchto (dôchodkových) fondoch dojem, že vnútroštátna aj európska legislatíva osobitne chráni ich aktíva. Navrhované právne predpisy by však umožnili presiahnuť bežné práva vlastníctva a prideliť straty konkrétnym zainteresovaným stranám, ako aj zadržiavať platby výnosov od centrálnej protistrany, čím by sa ovplyvnili účty a oddelené účty klientov. EHSV vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby sa možnosť presiahnutia bežných práv vlastníctva (vypovedanie zmlúv/rozdelenie straty/zadržiavanie ziskov) neuplatňovala na (oddelené) účty klientov.

3.4. *Prechod a rovnocennosť tretích krajín*

3.4.1. EHSV naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby sa na prechod na harmonizovaný systém náležite dohliadalo a aby sa synchronizoval s požiadavkami pre centrálnu protistranu z tretích krajín s cieľom vyhnúť sa potenciálnej regulačnej arbitráži a konkurenčnému znevýhodneniu centrálnych protistrán z EÚ tým, že sa centrálnym protistranám z tretích krajín umožní ponúkať služby na menej bezpečnom základe, a tým za nižšie náklady.

3.4.2. Pre všetky krajiny, pre ktoré Európska únia plánuje prijať rozhodnutie o „rovnocennosti“, sa musia ako dôležitý faktor zvážiť jasné pravidlá a nariadenia o ozdravení a riešení krízových situácií. Pre všetky krajiny, pre ktoré Európska únia už prijala rozhodnutie o „rovnocennosti“⁽⁹⁾, sa toto rozhodnutie musí prehodnotiť vzhľadom na pravidlá a nariadenia o ozdravení a riešení krízových situácií v tretích krajinách s cieľom zabezpečiť, že sa pre centrálnu protistranu z tretích krajín, ktoré ponúkajú služby na jednotnom trhu EÚ, zavedú zodpovedajúce režimy ozdravenia a riešenia krízových situácií a že rozhodnutia, ktoré prijalo európske kolégium pre riešenie krízových situácií, budú vykonateľné v právnom prostredí tretej krajiny. Ako minimálna požiadavka by sa mali vyžadovať dohody o výmene informácií o systémovom riziku s regulačným orgánom centrálnej protistrany z tretej krajiny a orgánom dohľadu a orgánom pre riešenie krízových situácií centrálnej protistrany v rámci EÚ, ako aj účasť takýchto regulačných orgánov v tzv. skupinách krízového riadenia.

3.4.3. Podľa EMIR môže Európska komisia požiadať Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), aby poskytol technické poradenstvo, pokiaľ ide o rovnocennosť niektorých jurisdikcií mimo EÚ, ktoré sú hostiteľmi hlavných derivátových trhov alebo centrálnych protistrán, ktoré požiadali o uznanie⁽¹⁰⁾.

3.4.4. EHSV ďalej vyzýva, aby orgán ESMA posúdil kľúčové body vzhľadom na to, či zahŕňajú právne predpisy takýchto tretích krajín týkajúce sa ozdravenia a riešenia krízových situácií, s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky a vyhnúť sa regulačnej arbitráži vedúcej k neprimeranému riziku pre účastníkov na jednotnom trhu EÚ a potenciálne pre daňovníkov z EÚ v dôsledku služieb poskytnutých centrálnymi protistranami z tretích krajín. Je zásadne dôležité mať na medzinárodnej úrovni rovnaké podmienky a obmedziť vystavenie daňovníkov z EÚ rizikám, ktoré sa dajú zvládnuť v rámci EÚ.

3.5. *Jednotný európsky orgán dohľadu a jednotný európsky orgán pre riešenie krízových situácií*

3.5.1. Podľa názoru EHSV musia EÚ a jednotlivé členské štáty posilniť spôsobilosť svojich orgánov dohľadu s cieľom pochopiť riziká centrálnych protistrán a riadenie rizík na všetkých úrovniach s ohľadom na ľudské, finančné a technické zdroje. EHSV sa domnieva, že orgány dohľadu sú dnes príliš závislé od odborných znalostí v rámci nadnárodných organizácií a samotných centrálnych protistrán. Táto závislosť od odborných znalostí by mohla byť osobitne riziková, ak orgány dohľadu musia v krátkom čase prevziať kontrolu nad centrálnou protistranou s problémami, napr. ak vedenie alebo predstavenstvo centrálnej protistrany bolo odvolané a následne nahradené alebo ak boli vykonané právomoci riešiť krízové situácie.

⁽⁹⁾ Úplný a aktuálny zoznam pozri na: <https://www.esma.europa.eu/regulation/post-trading/central-counterparties-ccps>.

⁽¹⁰⁾ Komisia očakávala, že technické poradenstvo ESMA použije na to, aby pripravila prípadné vykonávacie akty podľa článku 25 ods. 6, článku 13 ods. 2 a článku 75 ods. 1 EMIR o rovnocennosti medzi právnym a regulačným rámcom tretích krajín (krajín mimo EÚ).

3.5.2. EHSV zastáva názor, že jednotný orgán dohľadu nad centrálnymi protistranami a orgán pre riešenie krízových situácií by im poskytol lepšiu pozíciu s cieľom zhromažďovať odborné znalosti a údaje, ako aj zabezpečiť, že nové nariadenie budú centrálné protistrany vykonávať štandardizovaným postupom v celej Európe, takže bude možné vylúčiť riziko obchádzania predpisov alebo arbitráže. Navyše by bol nahradený súčasný neucelený systém dohľadu nad centrálnymi protistranami. Nariadenie v súčasnosti sleduje prístup národného dohľadu, ako sa stanovuje v EMIR, pričom sa okolo národných regulačných orgánov vytvárajú kolégiá na dohľad nad centrálnymi protistranami. EHSV je však presvedčený, že pri extrémnom stresovom scenári, keď jednej alebo viacerým centrálnym protistranám hrozí zlyhanie, by centralizovaný prístup poskytol maximálnu efektívnosť, keďže rozhodnutia sa musia prijímať holisticky s ohľadom na viaceré centrálné protistrany, zúčtovacích členov atď.

3.5.2.1. EHSV sa domnieva, že nariadenie o centrálnych protistranách zvolené v roku 2012 podľa EMIR viedlo k neucelenému riešeniu dohľadu nad centrálnymi protistranami ⁽¹¹⁾, pri ktorom centrálné banky, národné regulačné orgány pre bankovníctvo alebo orgány dohľadu nad výmenou informácií dostali úlohu dohliadať na centrálné protistrany v rôznych krajinách. Tento názor bol opätovne potvrdený v partnerskom preskúmaní ESMA podľa článku 21 EMIR s názvom *Supervisory activities on CCPs' Margin and Collateral requirements* (Činnosti dohľadu nad požiadavkami centrálnych protistrán týkajúcich sa marže a kolaterálu), ktoré bolo uverejnené 22. decembra 2016 a v ktorom ESMA jasne uvádza, že je potrebné zlepšiť konvergenciu dohľadu medzi národnými orgánmi dohľadu.

3.5.2.2. V správe – v jej obmedzenom rozsahu – sa už určilo niekoľko oblastí, kde sa prístupy v oblasti dohľadu medzi národnými orgánmi dohľadu líšia, a zahŕňa odporúčania na zlepšenie konzistentnosti v postupoch dohľadu. Okolo každého národného regulačného orgánu boli vytvorené kolégiá s výrazným prekrývaním účastníkov pre kľúčové protistrany, ktoré by mali v prípade potenciálneho zlyhania viacerých centrálnych protistrán pracovať súbežne. Vzhľadom na vývoj za posledných niekoľko rokov by sa mal v roku 2017 zvážiť nový centralizovaný prístup vzhľadom na to, že kótované trhy a trhy s mimoburzovými derivátmi sa čoraz viac stretávajú v centralizovaných protistranách.

3.5.3. Vzhľadom na ústrednú úlohu ECB v jednotnom mechanizme dohľadu EHSV navrhuje zvážiť rozšírenie právomoci ECB tak, aby bola ústredným európskym orgánom dohľadu nad centrálnymi protistranami v rámci jednotného mechanizmu dohľadu. Aby sa predišlo vnútornému konfliktu záujmov, úlohu ústredného orgánu pre riešenie krízových situácií by mala prevziať samotná ECB/Eurosystem. To by sa dalo uskutočniť buď v rámci jej existujúcej právomoci, alebo v rámci jej primeraného rozšírenia. Jednou z kľúčových úloh ECB je „podporovať plynulé fungovanie platobných systémov“ ⁽¹²⁾. Väčšina európskych centrálnych protistrán je registrovaných ako platobný systém na dosiahnutie konečného zúčtovania ⁽¹³⁾. Niektoré významné centrálné protistrany z eurozóny (napr. LCH SA a Eurex Clearing) navyše majú licenciu a sú regulované ako úverové inštitúcie.

3.5.4. Podľa článku 22 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky ECB môže vydávať nariadenia na zabezpečenie účinnosti a **spoľahlivosti zúčtovacích** a platobných systémov v rámci Únie a voči tretím krajinám. Regulačná úloha týkajúca sa spoľahlivosti zúčtovacích systémov je tak už daná. Alternatívnou možnosťou by bolo zriadenie nového ústredného európskeho orgánu dohľadu nad centrálnymi protistranami, čo sa však zdá ako časovo náročnejšie a nákladnejšie riešenie.

3.5.5. Ústredný orgán dohľadu pre banky aj pre centrálné protistrany v rámci jednotného mechanizmu dohľadu by tiež vyzdvihoval skutočnosť, že väčšina bánk so systémovým významom je členom veľkého počtu centrálnych protistrán (napr. JPMorgan, ktorá je členom 70 centrálnych protistrán na celom svete ⁽¹⁴⁾) a zlyhanie jedného z týchto veľkých členov by tak vyvolalo súčasné aukcie v dôsledku zlyhania v centrálnych protistranách, ktorých členom je banka, ktorá zlyhala.

3.5.6. Jedným politickým predpokladom zavedenia jednotného orgánu dohľadu a orgánu pre riešenie krízových situácií z hľadiska jednotlivých krajín je už požadované odstránenie akéhokoľvek mechanizmu záchrany centrálnych protistrán z peňazí daňovníkov vo forme mimoriadnej verejnej finančnej podpory za určitých podmienok.

⁽¹¹⁾ Pre zoznam centrálnych protistrán a regulačných orgánov pozri:

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/ccps_authorsied_under_emir.pdf.

⁽¹²⁾ Pozri článok 127 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a článok 3 ods. 1 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

⁽¹³⁾ Zoznam platobných systémov pozri na:

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/designated_payment_and_securities_settlement_systems.pdf.

⁽¹⁴⁾ Pozri: Financial Times, Sam Fleming a Philip Stafford: JPMorgan tells clearers to build bigger buffers, 11. septembra 2014.

3.6. Voliteľné pozastavenie povinnosti zúčtovania pri riešení krízových situácií

3.6.1. Orgán pre riešenie krízových situácií centrálnej protistrany alebo príslušný orgán zúčtovacieho člena centrálnej protistrany pri riešení krízových situácií môže od Komisie požadovať, aby pri splnení určitých podmienok dočasne pozastavila povinnosť zúčtovania stanovenú v článku 4 ods. 1 navrhovaného nariadenia pre osobitné triedy mimoburzových derivátov.

3.6.2. Je však ťažké určiť, ako by predovšetkým menší zúčtovací členovia vo veľmi stresových situáciách na trhu boli v krátkom čase opäť schopní zvládať pozície v dvojstrannom procese. Povinnosť zúčtovania je navyše založená na konkrétnych triedach mimoburzových derivátov vo všetkých centrálnych protistranách a nie je obmedzená na jednu centrálnu protistranu. Pozastavenie povinnosti zúčtovania následne môže ovplyvniť iné centrálné protistrany, ktoré majú oprávnenie poskytovať zúčtovacie služby pri tých istých produktoch. Treba zabezpečiť, aby pozastavenie povinnosti zúčtovania pri riešení krízových situácií bolo pre iné protistrany nepovinné. Okrem toho by tieto centrálné protistrany mohli mať pre tieto a iné triedy derivátov zavedené dohody o vzájomnom zabezpečovaní, takže návrat k dvojstrannému trhu by mal nezamýšľaný dominový efekt.

3.6.3. EHSV sa preto nazdáva, že pozastavenie povinnosti zúčtovania pri riešení krízových situácií je nástrojom riešenia krízových situácií, ktorý sa má použiť bez toho, aby ovplyvnil iné centrálné protistrany, ktoré majú oprávnenie poskytovať zúčtovacie služby v rovnakej kategórii aktív.

3.6.4. Žiadosť národného regulačného orgánu by napokon potenciálne mohla mať celoeurópsky vplyv, čo podľa názoru výboru poskytuje ďalší argument v prospech celoeurópskeho, jednotného orgánu dohľadu nad centrálnymi protistranami a jednotného orgánu pre riešenie krízových situácií.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 575/2013, pokiaľ ide o ukazovateľ finančnej páky, pomer čistého stabilného financovania, požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky, kreditné riziko protistrany, trhové riziko, expozície voči centrálnym protistranám, expozície voči podnikom kolektívneho investovania, veľké expozície, požiadavky na podávanie správ a zverejňovanie informácií, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012

[COM(2016) 850 final – 2016/0360 (COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 806/2014, pokiaľ ide o schopnosť úverových inštitúcií a investičných spoločností absorbovať straty a schopnosť rekapitalizácie úverových inštitúcií a investičných spoločností

[COM(2016) 851 final – 2016/0361 (COD)]

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2014/59/EÚ, pokiaľ ide o kapacitu úverových inštitúcií a investičných spoločností na absorpciu strát a rekapitalizáciu a ktorou sa mení smernica 98/26/ES, smernica 2002/47/ES, smernica 2012/30/EÚ, smernica 2011/35/EÚ, smernica 2005/56/ES, smernica 2004/25/ES a smernica 2007/36/ES

[COM(2016) 852 final – 2016/0362 (COD)]

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2013/36/EÚ, pokiaľ ide o oslobodené subjekty, finančné holdingové spoločnosti, zmiešané finančné holdingové spoločnosti, odmeňovanie, opatrenia dohľadu a právomoci v oblasti dohľadu a opatrenia na zachovanie kapitálu

[COM(2016) 854 final – 2016/0364 (COD)]

(2017/C 209/06)

Spravodajca: **Daniel MAREELS**

Konzultácia	Európsky parlament, 1.2.2017 Rada Európskej únie, 2.2.2017 a 20.2.2017 Európska komisia, 17.2.2017
Právny základ	článok 114 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu a hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	8.3.2017
Prijaté v pléne	30.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	177/0/1

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV s radosťou víta balík návrhov Komisie a dúfa, že tento balík účinne prispeje k dokončeniu práce, ktorá sa vykonala v období po kríze s cieľom reformovať finančný sektor.

1.2. Výbor víta **komplexný a integrovaný prístup**, ktorý sa použil a ktorý v týchto návrhoch zladuje a zjednocuje niekoľko dôležitých cieľov z rozdielnych oblastí bez toho, aby sa spreneveril zásadám. Tento prístup vytvára možnosť dosiahnuť pokrok v mnohých významných oblastiach na ceste smerom k udržateľnejšej a spoločnej európskej budúcnosti a v ďalšom budovaní HMÚ.

1.3. Predovšetkým to platí v prípade **cieľov v oblasti bankovníctva a financovania**. Podľa výboru tieto rozmanité navrhnuté opatrenia nepopierateľne prispievajú k **posilneniu** európskeho **prudenciálneho rámca a rámca pre riešenie krízových situácií** bánk. To je zásadné pri požadovanom **znižovaní rizika vo finančnom sektore** a pri **zvyšovaní odolnosti inštitúcií**. Zásadný význam má finančná stabilita a zdravý finančný systém, ktorý prispieva k stabilnému a udržateľnému hospodárskemu rastu. Okrem toho je tu ešte tieňový bankový systém, ktorému treba venovať pozornosť a treba ho regulovať.

1.4. Podľa výboru **dosiahnutie pokroku** nielen v ďalšom budovaní **bankovej únie**, ale aj vo vytváraní jej tretieho piliera, ktorým je **európsky systém ochrany vkladov**, umožňuje predovšetkým skutočnosť, že návrhy znižujú riziko. To je ešte dôležitejšie teraz, keď je plnohodnotná banková únia jedným zo základov dokončenia HMÚ, o ktoré sa neodkladne treba usilovať. Niektoré konkrétne úpravy v návrhoch sú následne užitočné pri snahe vytvoriť **úniu kapitálových trhov**.

1.5. Výbor takisto považuje za dôležité, že tieto návrhy pozitívne prispievajú k **obnoveniu dôvery klientov a spotrebiteľov** vo finančný sektor. Preto možno s potešením konštatovať, že sa pracuje aj na riešení problému subjektov, ktoré sú príliš veľké na vyhlásenie úpadku, prostredníctvom opatrení v oblasti celkovej schopnosti absorbovať straty, ale aj na zefektívnení a zvýšení účinnosti pravidiel záchrany pomocou vnútorných zdrojov. V každom prípade zostáva prvoradou prioritou to, že v prípade krízovej situácie banky sa nesmú využiť verejné prostriedky ani peniaze daňovníkov.

1.6. Výbor ďalej víta pozornosť venovanú **financovaniu hospodárstva**. V súčasnej situácii neistoty a zmien a v okamihu, keď úroveň investícií zostáva príliš nízka, nemožno ponechať bez povšimnutia žiadnu príležitosť vytvoriť **nové a dodatočné príležitosti na trvalé a udržateľné oživenie** reálnej **ekonomiky**, ktoré so sebou prináša **rast, ďalšie investície a pracovné miesta**.

1.7. Banky sa musia ujať významnej úlohy sprostredkovateľov na kapitálových trhoch a bankové úvery zostanú aj v budúcnosti nepochybne najvýznamnejším zdrojom financovania pre rodiny a malé a stredné podniky (MSP). Aj keď sú návrhy krokom vpred, pokiaľ ide o vytvorenie vhodných podmienok, v ktorých sa banky môžu ujať tejto úlohy, vynára sa otázka, či by sa nedalo zájsť ďalej, pokiaľ ide o zvýšenie a zintenzívnenie úsilia v prospech MSP, ktoré sú základom európskeho hospodárstva. EHSV konkrétne žiada, aby sa potvrdilo a ďalej rozšírilo používanie „koeficientu na podporu malých a stredných podnikov“⁽¹⁾, vďaka čomu musia mať banky menšiu kapitálovú rezervu na pôžičky poskytované MSP. Výbor okrem toho žiada, aby sa rovnaký prístup použil aj v prospech podnikov sociálneho hospodárstva.

1.8. Výbor takisto pozitívne hodnotí skutočnosť, že sa **zohľadňujú** určité **špecifiká EÚ**, okrem iného aj na základe výzvy na predloženie dôkazov. To platí okrem iného aj v prípade úprav s ohľadom na medzinárodné dohody, ktoré sa v týchto návrhoch nachádzajú, v rámci globálnej reformy finančného sektora. Tieto úpravy budú v prospech financovania hospodárstva.

1.9. Vzhľadom na to, že predložené návrhy predstavujú novú, nie však poslednú etapu **reformy finančného sektora**, ktorá bola po kríze schválená na **medzinárodnej úrovni**, je pre výbor naďalej dôležité, aby **Európa** zohrávala v priebehu súčasných a budúcich medzinárodných činností **vedúcu úlohu**. Musia sa stanoviť minimálne medzinárodné pravidlá a musí sa zaručiť dodržiavanie európskych hodnôt a obhajovanie európskych záujmov. V každom prípade je dôležité, aby sa neakceptovali narušenia na úkor európskych inštitúcií.

1.10. Naopak, ak ide o vplyv regulácie nevyhnutnej diverzity v rámci európskeho finančného sektora, výbor zastáva názor, že sa zatiaľ nedostatočne zohľadňuje stav malých a nekomplexných bánk. V predložených návrhoch sa zatiaľ dostatočne nezohľadňujú špecifiká a možnosti tohto typu inštitúcií. To platí predovšetkým v prípade **zásady proporcionality**. Výbor sa domnieva, že by sa pred súčasným nejednotným a obmedzeným prístupom mal uprednostniť štruktúrovanejší a ďalekosiahlejší prístup, ktorý bude prospešný viacerým inštitúciám a viacerým odvetviam. Na takéto inštitúcie sa nesmú prenášať žiadne nadmerne zaťažujúce záväzky ani náklady.

1.11. Je tiež v záujme všetkých zúčastnených a zainteresovaných strán, regulačných orgánov a orgánov dohľadu, ako aj inštitúcií, aby sa pri uplatňovaní nových predpisov vyvíjalo úsilie o **jasnosť a právnu istotu**, na čo bude napokon potrebné poskytnúť dostatočne dlhé obdobie na vykonanie. Na to, aby sa zabránilo možným negatívnym účinkom na financovanie hospodárstva, by bolo vhodné čo najskôr uplatňovať zákonné prechodné opatrenia týkajúce sa nového IFRS 9⁽²⁾. Tento sektor napokon musí čeliť mnohým výzvam, okrem iného v súvislosti s technologickým a digitálnym vývojom, nízkymi úrokovými sadzbami a vývojom v mnohých ďalších oblastiach v dôsledku krízy.

⁽¹⁾ V niektorých oficiálnych dokumentoch sa používa pojem „koeficient na podporu malých a stredných podnikov“. V angličtine sa používa označenie „SME supporting factor“.

⁽²⁾ IFRS = medzinárodné štandardy finančného výkazníctva.

Doplňujúce závery

1.12. Pokiaľ ide o posilnenie prudenciálneho rámca, výbor víta zvýšenú pozornosť venovanú úlohe regulačných orgánov a orgánov dohľadu a možnostiam, ktoré im boli poskytnuté. Predpisy a dohľad sa vzájomne dopĺňajú a musia plniť svoju úlohu, okrem iného s cieľom dosiahnuť lepšiu harmonizáciu predpisov a postupov a preto, aby bolo v prípade potreby možné postupovať efektívnejšie a účinnejšie.

1.13. V súvislosti s rámcom pre riešenie krízových situácií možno pozitívne hodnotiť integráciu režimu pre celkovú schopnosť absorbovať straty (TLAC) a minimálne požiadavky na vlastné zdroje a oprávnené záväzky (MREL) a stanovenú harmonizáciu, ktoré sú v rámci vnútroštátneho zatriedenia podriadených dlhových nástrojov integrované do konkurzného konania. Tým dôjde k harmonizácii režimu a k zlepšeniu operačnej použiteľnosti režimu absorpcie strát.

2. Kontext ⁽³⁾

2.1. Komisia 23. novembra 2016 uverejnila niekoľko návrhov, ktoré sa týkajú reformy a regulácie bánk. Prispievajú k prepracovaniu textov zostavených na základe činností Bazilejského výboru pre bankový dohľad a Rady pre finančnú stabilitu a s ohľadom na výsledky výzvy na predloženie dôkazov, ktorú predložila Komisia na účely posúdenia efektívnosti a účinnosti súčasných bankových právnych predpisov.

2.2. Účelom týchto legislatívnych návrhov ⁽⁴⁾ je zmena existujúcich bankových právnych predpisov. Ide najmä o:

2.2.1. **nariadenie o kapitálových požiadavkách** (CRR) a **smernicu o kapitálových požiadavkách** (CRD) z roku 2013. Zahŕňajú prudenciálne požiadavky na úverové inštitúcie (banky) a investičné spoločnosti a predpisy týkajúce sa správy a dohľadu;

2.2.2. **smernicu o ozdravení a riešení krízových situácií bánk a nariadenie o jednotnom mechanizme riešenia krízových situácií** z roku 2014. Obsahujú pravidlá ozdravenia a riešenia krízových situácií inštitúcií v úpadku a zavádza sa v nich jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií.

2.3. V týchto návrhoch sa sleduje niekoľko cieľov. Okrem iného ide najmä o tieto ciele:

2.3.1. väčšia odolnosť inštitúcií EÚ a podpora finančnej stability,

2.3.2. zlepšenie úverovej kapacity bánk s cieľom podporiť hospodárstvo Európskej únie,

2.3.3. zjednodušenie úlohy bánk pri vytváraní rozsiahlejších a likvidnejších európskych kapitálových trhov v záujme vytvorenia únie kapitálových trhov.

2.3.4. Zároveň – a to je tu potrebné uviesť – sa pracuje na presnejšom a širšom uplatňovaní „zásady proporcionality“ v prospech malých alebo nekomplexných bánk.

2.4. Kľúčové prvky ⁽⁵⁾ uvedených návrhov

2.4.1. Ak ide o cieľ uvedený v bode 2.3.1:

2.4.1.1. uloženie kapitálových požiadaviek viac zohľadňujúcich riziká, najmä v oblasti trhového rizika, kreditného rizika zmluvnej strany a v prípade expozícií voči centrálnym protistranám;

2.4.1.2. metodiky vykonávania, ktoré dokážu presnejšie zohľadniť skutočné riziká, ktorým sú banky vystavené;

2.4.1.3. zavedenie záväzného ukazovateľa finančnej páky (LR ⁽⁶⁾) v hodnote minimálne 3 %, aby sa inštitúciám zabránilo vo využívaní nadmerného pákového efektu;

⁽³⁾ Tento text vychádza okrem iného z informácií, ktoré o návrhoch šírla Komisia (okrem iného tlačové správy a otázky a odpovede).

⁽⁴⁾ Pozri postup 2016/0360/COD, postup 2016/0361/COD, postup 2016/0362/COD a postup 2016/0364/COD.

⁽⁵⁾ Určite tu nie sú uvedené úplne všetky opatrenia.

⁽⁶⁾ Skratka anglického pojmu „leverage ratio“.

2.4.1.4. uloženie záväzného ukazovateľa „pomery čistého stabilného financovania“ (NFSR ⁽⁷⁾) s cieľom riešiť prílišnú závislosť na krátkodobom financovaní z iných zdrojov než klientských vkladov a znížiť dlhodobé finančné riziko;

2.4.1.5. požiadavka na globálne systémovo významné inštitúcie ⁽⁸⁾ (G-SII ⁽⁹⁾), aby udržiavali minimálne úrovne kapitálu a ďalšie nástroje, ktoré slúžia na pokrytie strát v rámci riešenia krízovej situácie. Táto požiadavka, známa ako „celková schopnosť absorbovať straty“ (TLAC ⁽¹⁰⁾), sa začlení do existujúceho systému MREL ⁽¹¹⁾, ktorý platí pre všetky banky. Vďaka tomu bude EÚ prípadne môcť lepšie riešiť krízové situácie globálnych systémovo významných inštitúcií v konkurze, pričom sa zachová finančná stabilita a riziko pre daňovníkov sa zníži na minimum. Navyše harmonizáciou sa zavádza hierarchia veriteľov s cieľom vytvoriť rovnaké podmienky pre prípad záchrany z vnútorných zdrojov pri riešení krízovej situácie banky.

2.4.2. V súvislosti s cieľmi uvedenými v bode 2.3.2 (a do určitej miery aj v bode 2.3.4), ide o:

2.4.2.1. zvýšenie kapacity bánk, pokiaľ ide o poskytovanie úverov malým a stredným podnikom a financovanie projektov infraštruktúry;

2.4.2.2. zníženie administratívnej záťaže nekomplexných malých bánk v súvislosti s niektorými pravidlami v oblasti odmeňovania, najmä v prípade odloženia odmeňovania a odmeňovania pomocou nástrojov, ako sú akcie;

2.4.2.3. zabezpečenie, aby pravidlá CRD/CRR boli primeranejšie a nezaťažovali v takej miere menšie a menej komplexné inštitúcie, pretože niektoré zo súčasných požiadaviek na zverejňovanie informácií, podávanie správ a zložité obchodné portfóliá pravdepodobne nemožno zdôvodniť prudenciálnymi argumentmi.

2.4.3. Pokiaľ ide o cieľ uvedený v bode 2.3.3, zámerom je:

2.4.3.1. predísť neprimeraným kapitálovým požiadavkám na pozície v obchodnom portfóliu vrátane tých, ktoré sa týkajú činností v rámci tvorby trhu;

2.4.3.2. znížiť náklady na emisiu/držbu určitých nástrojov (krytých dlhopisov, vysoko kvalitných sekuritizačných nástrojov, štátnych dlhopisov, zaistovacích derivátov);

2.4.3.3. zamedziť negatívnej motivácii inštitúcií, ktoré fungujú ako sprostredkovatelia pre klientov vo vzťahu k obchodom zúčtovaným centrálnou protistranou.

3. Poznámky a pripomienky

3.1. Všeobecné pripomienky

3.1.1. Tieto návrhy je nepochybne potrebné uvítať. Predstavujú ďalšie doplnenie a spresnenie dôležitej práce, ktorá bola po kríze vykonaná s cieľom reformovať finančný sektor. Zároveň sa v nich zohľadňuje skutočnosť, že banky v Európe budú aj v budúcnosti zohrávať významnú úlohu v spoločnosti, najmä pri financovaní hospodárstva. Banky sa musia ujať významnej úlohy sprostredkovateľov na kapitálových trhoch a bankové úvery zostanú najvýznamnejším zdrojom financovania pre rodiny a podniky v Európe, a samozrejme aj pre malé a stredné podniky. To nesmie byť ohrozené.

3.1.2. Výbor v prvom rade oceňuje komplexný a integrovaný prístup, ktorý pri vypracovávaní týchto návrhov prevažoval a prostredníctvom ktorého sa zohľadnili rôzne dôležité spoločenské ciele a žiaduce smerovanie. Skutočnosť, že sa tento prístup využil konkrétne pri vypracúvaní predložených návrhov bez toho, aby došlo k popretiu týchto zásad, možno považovať za jeden z najväčších úspechov. Jedno nikdy nesmie byť na úkor druhého.

3.1.3. V náročnom a komplikovanom politickom, spoločenskom a hospodárskom kontexte a s mnohými dôležitými budúcimi výzvami vytvára zladenie a zjednotenie niekoľkých dôležitých cieľov zo vzdialených oblastí nezanedbateľný potenciál pokroku v rôznych oblastiach na ceste smerom k udržateľnejšej a spoločnej európskej budúcnosti. Vyvážený prístup prispieva aj k výraznejšiemu obnoveniu dôvery.

⁽⁷⁾ Skratka anglického pojmu „net stable funding ratio“.

⁽⁸⁾ V tejto chvíli sa toto opatrenie týka 13 európskych bankových skupín.

⁽⁹⁾ Skratka anglického pojmu „global systemically important institution“ (označenie pre G-SIB v terminológii podľa CRR) (G-SIB – global systemically important banks).

⁽¹⁰⁾ Skratka anglického pojmu „total loss absorption capacity“.

⁽¹¹⁾ Skratka anglického pojmu „minimum requirement for eligible liabilities and own funds“. V slovenčine sa hovorí o „minimálnych požiadavkách na vlastné zdroje a oprávnené záväzky“.

3.1.4. Výbor takisto víta skutočnosť, že sa zohľadnili výsledky „výzvy na predloženie dôkazov“⁽¹²⁾, pretože to na jednej strane umožnilo dosiahnuť harmonický prístup a zapojenie všetkých zainteresovaných strán a na strane druhej zdokonalený a rozmanitejší prístup, a to v rámci stanovených cieľov.

3.1.5. Pre výbor zostáva aj naďalej veľmi dôležité, aby bol bankový systém odolný a dostatočne kapitalizovaný, čo je podmienkou a základom pre udržiavanie finančnej stability.

3.1.6. O nič menší význam nemajú ani opatrenia na podporu hospodárstva a jeho účinného financovania, aby bolo možné v najväčšej možnej miere podporiť hospodársky rast a tvorbu pracovných miest.

3.1.7. Zároveň tieto návrhy môžu vďaka skutočnosti, že znižujú riziko, prispieť k pokračujúcemu budovaniu bankovej únie⁽¹³⁾, a v očiach výboru sú zároveň kľúčovým prvkom, ktorý musí umožniť dosiahnuť pokrok pri vytváraní jej tretieho piliera, ktorým je európsky systém ochrany vkladov. Banková únia zasa tvorí jeden zo základných pilierov HMÚ a treba sa usilovať o jej rýchlu realizáciu. Návrhy budú tiež prínosom k budovaniu únie kapitálových trhov⁽¹⁴⁾, čo je ich ďalšia pridaná hodnota.

3.1.8. Tieto návrhy predstavujú novú etapu na ceste k obnoveniu dôvery vo finančný sektor a banky, nejde však o poslednú etapu. Výbor dúfa, že v ďalších krokoch bude možné pracovať v rovnakom duchu. To platí predovšetkým v prípade otázok, o ktorých sa v tejto chvíli a okrem iného v rámci dokončovania rámca Bazilej III⁽¹⁵⁾ ešte diskutuje⁽¹⁶⁾ a v prípade ktorých sa v krátkom čase očakávajú výsledky. V každom prípade ide o to, aby sa v tomto sektore naďalej znižovalo riziko bez toho, aby to neprimerane zasiahlo európsky bankový sektor.

3.1.9. Okrem toho je pravdepodobne rovnako dôležité sledovať medzinárodné súvislosti, hlavne keď sa teraz ukázalo, že niektoré dohody týkajúce sa celosvetovej reformy finančného sektora sú partnerskými tretími krajinami vykladané iným spôsobom alebo menej striktné. To však nesmie ohroziť komplexný reformný program, ktorý bol dohodnutý na úrovni skupiny G20 po skončení finančnej krízy, ani nesmie na celosvetovej úrovni viesť k príliš veľkým nezhodám alebo príliš veľkej roztrieštenosti na úkor inštitúcií usadených v EÚ.

3.1.10. Je dôležité, aby tieto návrhy poskytli finančnému sektoru a účastníkom dostatočnú jasnosť a istotu. Správne financovaný diverzifikovaný sektor fungujúci v jednotnom európskom priestore musí mať možnosť riešiť aj iné výzvy, napríklad také, ktoré súvisia s technologickým a digitálnym vývojom, nízkymi úrokovými sadzbami a mnohými ďalšími problémami v dôsledku krízy, akými sú napríklad nespĺňané úvery⁽¹⁷⁾ v niektorých krajinách.

3.1.11. Na záver výbor opätovne vyjadruje svoje predchádzajúce stanovisko, že je potrebné venovať pozornosť tieňovému bankovému systému a regulovať ho. Potenciálne riziká, ktoré sa v ňom ukrývajú, treba zároveň dostať pod kontrolu a dohľad v záujme posilnenia finančnej stability. Zároveň treba vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých a medzi všetkými, ktorí pôsobia vo finančnom prostredí.

3.2. Prudenciálny rámec a súvisiace navrhované opatrenia

3.2.1. Výbor pozitívne hodnotí pozornosť venovanú prudenciálnemu rámcu a jeho ďalšiemu doplneniu a posilneniu prostredníctvom rôznych sadzieb a ďalších opatrení, ktoré sú v predložených návrhoch stanovené. V prípade týchto návrhov možno počítať s pozitívnou odozvou už preto, že sa pri ich vypracúvaní uplatnil prístup zohľadňujúci nepatrné rozdiely, a okrem iného sa v nich dbá o to, aby financovaniu hospodárstva neboli kladené zbytočné prekážky.

3.2.2. Výbor víta zvýšenú pozornosť, ktorá je venovaná úlohe regulačných orgánov a orgánov dohľadu v tomto prostredí, ochote poskytnúť im ďalšie príležitosti a dosiahnuť väčšiu a lepšiu harmonizáciu predpisov a postupov. To je dôležité nielen preto, aby bolo možné predísť príliš veľkým rozdielom v zaobchádzaní s bankami, ale aj z hľadiska rozšíreného uplatňovania zásady proporcionality.

⁽¹²⁾ COM(2016) 855 final.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 21.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17.

⁽¹⁵⁾ Niekedy sa používa aj názov opatrenia Bazilej IV.

⁽¹⁶⁾ To sa týka okrem iného činností súvisiacich s operačným a kreditným rizikom, ako aj interných modelov bánk. Ďalšou doposiaľ nevyriešenou otázkou na úrovni rámca Bazilej je navrhovanie noriem pre riziká štátneho dlhu. Touto otázkou sa treba zaoberať aj na medzinárodnej a európskej úrovni.

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17.

3.3. *Rámec pre riešenie krízových situácií*

3.3.1. V súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami výbor víta skutočnosť, že sa v nových návrhoch zaoberá problematikou subjektov, ktoré sú príliš veľké na vyhlásenie úpadku. Zavedenie TLAC pre európske inštitúcie G-SII v rámci požiadaviek MREL vrátane všeobecne použiteľnej⁽¹⁸⁾ a individualizovanej časti⁽¹⁹⁾ zároveň umožňuje harmonizovaný a individuálny prístup.

3.3.2. Tým to samozrejme nekončí. Ako už bolo uvedené⁽²⁰⁾, úplné vykonávanie rámca Bazilej III, Rada pre finančnú stabilitu (FSB) a nájdenie riešenia pre banky, ktoré sú príliš veľké na vyhlásenie úpadku (*too big to fail*), musia v súlade s medzinárodnými dohodami (G20) (naďalej) patriť medzi priority programu na nadchádzajúce roky. Medzi ciele musí aj naďalej patriť posilnenie stability a odolnosti finančného sektora, a zároveň zabránenie tomu, aby sa v budúcnosti museli na záchranu bánk využiť verejné prostriedky. Okrem toho je na zjednodušenie používania mechanizmu riešenia krízových situácií potrebné ďalej skúmať, ako by bolo možné znížiť vysokú úroveň verejného dlhu, ktorý je v držbe bánk⁽²¹⁾. To by prispelo aj k úplnému dokončeniu bankovej únie⁽²²⁾.

3.3.3. Výbor zároveň obzvlášť víta návrh Komisie vo väčšej miere harmonizovať hierarchiu veriteľov vytvorením novej triedy aktív, a to pri uplatňovaní režimu záchran z vnútorných zdrojov na účely zabezpečenia rovnakých podmienok medzi rôznymi členskými štátmi⁽²³⁾.

3.4. *Opatrenia týkajúce sa lepšieho financovania reálnej ekonomiky a najmä malých a stredných podnikov*

3.4.1. Je samozrejme veľmi pozitívne, že tieto rôzne navrhované opatrenia boli posúdené z hľadiska ich vplyvu na financovanie reálnej ekonomiky a že sa vykonali všetky potrebné opatrenia na zlepšenie úverovej kapacity bánk.

3.4.2. Výbor víta predovšetkým skutočnosť, že sa veľká pozornosť venovala poskytovaniu úverov malým a stredným podnikom, ktoré zohrávajú a budú zohrávať kľúčovú úlohu v európskom hospodárstve. Oni zaisťujú investície a pracovné miesta.

3.4.3. Platí to najmä o upevňovaní a ďalšom rozširovaní používania koeficientu na podporu malých a stredných podnikov. Výbor dôrazne žiada, aby sa dôsledne preskúmalo, či by nebolo možné tento koeficient uplatniť vo väčšom meradle v prospech čo najväčšieho počtu úverov a malých a stredných podnikov. Rovnako žiada, aby Komisia vynaložila ďalšie úsilie o posilnenie hospodárstva členských štátov najviac oslabených hospodárskou krízou.

3.4.4. Výbor tiež zastáva názor, že je zároveň potrebné vyvinúť úsilie v prospech sociálneho hospodárstva a subjektov, ktoré v ňom pôsobia. Konkrétne by sa mohlo začať pracovať na „koeficiente na podporu podnikov sociálneho hospodárstva“.

3.5. *Ďalšie budovanie únie kapitálových trhov*

3.5.1. Hoci nejde o ich najdôležitejšiu súčasť, výbor oceňuje, koľko pozornosti sa v návrhoch venovalo ďalšiemu budovaniu únie kapitálových trhov.

3.5.2. V súlade so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami⁽²⁴⁾ v tejto oblasti sa výbor domnieva, že regulačný rámec a rámec dohľadu by mali umožniť rozvoj silných stránok kapitálových trhov a slabé stránky, napríklad nadmerné či neprimerané riziká, by mali obmedzovať. Nový systém musí byť odolný voči nepriaznivému vplyvu prípadných nových kríz. To tiež predpokladá väčšiu konvergenciu a spoluprácu v oblasti mikro- a makroprudenciálneho dohľadu ako na európskej, tak aj na vnútroštátnej úrovni.

3.6. *ProporCIONALITA a zníženie administratívnych nákladov*

3.6.1. Výbor v prvom rade naďalej zdôrazňuje, že je veľmi dôležité znovu potvrdiť nutnosť existencie diverzifikovaného bankového prostredia⁽²⁵⁾. Takéto prostredie je potrebné nielen na podporu stability, ale zároveň umožňuje najlepším možným spôsobom vyhovieť potrebám a požiadavkám všetkých, či už ide o sporiteľov, investorov, spotrebiteľov alebo podnikateľov.

⁽¹⁸⁾ Tzv. „Pillar 1 MREL requirement“.

⁽¹⁹⁾ Tzv. „Pillar 2 MREL add-on requirement“.

⁽²⁰⁾ Ú. v. EÚ C 451, 16.12.2014, s. 10.

⁽²¹⁾ Pozri okrem iného https://ec.europa.eu/epsc/publications/five-presidents-report-series/further-risk-reduction-banking-union_en.

⁽²²⁾ Ú. v. EÚ C 271, 19.9.2013, s. 8.

⁽²³⁾ Pozri stanovisko EHSV ECO/429 „Banková reforma – Poradie uspokojovania pohľadávok veriteľov pri konkurze“ (zatiaľ neuverejnené).

⁽²⁴⁾ Ú. v. EÚ C 133, 14.4.2016, s. 17.

⁽²⁵⁾ Ú. v. EÚ C 251, 31.7.2015, s. 7.

3.6.2. Výbor s potešením víta skutočnosť, že niekoľko predložených návrhov vychádza zo zásady proporcionality, ktorej vhodné uplatňovanie bolo predtým označené za najväčší problém malých a nekomplexných bánk ⁽²⁶⁾.

3.6.3. Výbor sa takisto domnieva, že sa nedostatočne zohľadňovala situácia týchto bánk. Predložené návrhy dostatočne nezohľadňujú špecifiká a možnosti tohto typu inštitúcií.

3.6.4. Výbor sa domnieva, že by sa mal pred súčasným nejednotným a obmedzeným prístupom uprednostniť štruktúrovanejší a ďalekosiahlejší prístup zásady proporcionality.

3.6.5. Konkrétnejšie by sa zásada proporcionality nemala opierať iba o veľkosť inštitúcií, ktorých sa to týka, ale by sa rovnako mali zohľadňovať: i) špecifické charakteristiky rôznych podnikateľských modelov; ii) rôzne inštitucionálne formy, ktoré tieto banky využili; iii) špecifické ciele, o dosiahnutie ktorých sa snažia rôzne finančné inštitúcie pôsobiace na trhu.

3.6.6. Na tieto inštitúcie sa nesmú prenášať žiadne nadmerne zaťažujúce záväzky ani náklady. Namiesto toho sa odporúča väčšia flexibilita, pokiaľ ide o určité špecifické aspekty, napríklad vykazovacie povinnosti. Malo by sa starostlivo považovať o dopĺňujúcich ustanoveniach, ktorých účelom by bolo zmenšenie administratívneho zaťaženia.

3.6.7. Takisto je potrebné uplatňovať rovnaké podmienky v prípade všetkých takýchto inštitúcií bez ohľadu na ich právnu formu.

3.6.8. Všeobecnejšie možno skonštatovať, že v rámci stanovených zásad a za predpokladu, že regulačné orgány a orgány dohľadu budú mať v prípade potreby možnosť rýchlo a primerane zasiahnuť, výbor je zástancom toho, aby sa zásada proporcionality uplatňovala v čo najväčšej miere, a to pokiaľ ide o počet inštitúcií, ktoré ju môžu využívať, ako aj pokiaľ ide o oblasti a príležitosti, v ktorých sa uplatňuje.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. S ohľadom na význam konkrétneho a účinného vykonávania navrhnutých opatrení je nevyhnutné, aby sa finančným inštitúciám poskytol na vykonanie nových predpisov dostatočne dlhý čas. To si vyžaduje, aby Európsky orgán pre bankovníctvo urýchlene vypracoval technické a vykonávacie normy alebo aby lehota stanovená na vykonanie začala plynúť až vo chvíli, keď tieto orgány stanovia všetky podrobnosti príslušných právnych predpisov.

4.2. Na to, aby sa predišlo možným negatívnym účinkom na financovanie reálnej ekonomiky a neutralizovali účinky, ktoré môže priniesť účinnosť nového IFRS 9 ⁽²⁷⁾, sa výbor prihovára za čo najskoršie uplatňovanie zákonných prechodných opatrení týkajúcich sa tohto nového medzinárodného štandardu finančného výkazníctva.

V Bruseli 30. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽²⁶⁾ Ú. v. EÚ C 251, 31.7.2015, s. 7.

⁽²⁷⁾ Nariadenie Komisie (EÚ) 2016/2067 z 22. novembra 2016, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1126/2008, ktorým sa v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 prijímajú určité medzinárodné účtovné štandardy, pokiaľ ide o medzinárodný štandard finančného výkazníctva 9, Ú. v. EÚ L 323, 29.11.2016, s. 1.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov — Výzva na predloženie dôkazov – regulačný rámec EÚ pre finančné služby

[COM(2016) 855 final]

(2017/C 209/07)

Spravodajkyňa: **Milena ANGELOVA**

Konzultácia	Komisia, 23.11.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	8.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	226/4/5
(za/proti/zdržalo sa hlasovania)	

1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta prvé zavedenie výzvy na predloženie dôkazov, ktorá predstavuje inovačný, informatívny a užitočný nástroj na posúdenie vplyvu legislatívnych iniciatív na úrovni EÚ, a dúfa, že v budúcnosti sa stane bežnou praxou.

1.2. EHSV podporuje záver výzvy na predloženie dôkazov, v ktorom sa zdôrazňuje, že základné zásady najnovších finančných reforiem celkovo nemožno spochybniť a že novými pravidlami sa posilnila stabilita a odolnosť finančného systému. EHSV poukazuje na dôležitosť regulačného rámca EÚ pre finančné služby, pokiaľ ide o urýchlenie dokončenia únie kapitálových trhov (CMU).

1.3. Z hľadiska proporcionality EHSV víta prístup, podľa ktorého sa reforma vníma v kontexte širšieho zámeru, ktorým je dosiahnutie väčšej rovnováhy medzi finančnou stabilitou a cieľmi rastu. Naliehavo vyzýva členské štáty, aby pri transponovaní pravidiel EÚ nevytvárali zbytočnú záťaž a nestanovovali zbytočné obmedzenia. Pripomína zákonodarcovi na európskej aj štátnej úrovni, že by sa mali naplánovať rozumné lehoty na nadobudnutie účinnosti a začatie uplatňovania nových právnych predpisov, aby mali všetky zainteresované strany dostatok času sa prispôsobiť.

1.4. EHSV odporúča, aby sa najmä v súvislosti s regulačným rámcom pre finančné služby pozorne monitorovali tie aspekty transpozície, ktoré patria do diskrečnej právomoci členských štátov, a aby sa zaviedli príslušné kontroly vykonávania, na zaistenie rovnakých podmienok a podporu ďalšieho rozvoja únie kapitálových trhov.

1.5. EHSV súhlasí s tým, že bankám sa musí venovať osobitná pozornosť, keďže verejnosti poskytujú dôležité služby všeobecného záujmu a pre MSP sú hlavným zdrojom financovania. Finančnému systému EÚ dominujú univerzálne banky, v dôsledku čoho majú zákonodarcovia veľmi náročnú úlohu. Treba totiž veľmi starostlivo vytvoriť rovnováhu medzi slobodou podnikania a riskovaním v tomto sektore a potrebou stability.

1.6. EHSV preto vyzýva európske subjekty s rozhodovacou právomocou, aby urýchlili štrukturálnu reformu bankového sektora EÚ tým, že vyriešia tento aspekt legislatívneho návrhu Komisie, ktorý sa v súčasnosti v spolurozhodovacom postupe ocitol v slepej uličke⁽¹⁾. EHSV znovu pripomína, že právne predpisy nie sú vždy najvhodnejšou politickou reakciou, a žiada Komisiu, aby vždy, keď je to možné, uprednostnila nelegislatívne riešenia založené na trhu.

⁽¹⁾ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o štrukturálnych opatreniach, ktorými sa zlepšuje odolnosť úverových inštitúcií EÚ, [COM(2014) 43 final].

2. Všeobecné pripomienky

2.1. EHSV víta snahu Európskej komisie, aby sa ešte pred predložením regulačných návrhov v oblasti finančných služieb uskutočnila výzva na predloženie dôkazov, a odporúča, aby sa tento postup stal v legislatívnom procese bežnou praxou. Ide o úplne prvé použitie tohto prístupu a EHSV sa domnieva, že by sa mal vnímať ako dobrý postup, ktorý by sa mal uplatňovať aj v budúcnosti. EHSV si cení aj to, že aj Európsky parlament dôrazne podporuje tento prístup ⁽²⁾.

2.2. EHSV oceňuje skutočnosť, že touto výzvou na predloženie dôkazov Komisia posunula svoju regulačnú metodiku na ďalšiu úroveň, keďže má záujem preskúmať celú oblasť regulácie finančných služieb a posúdiť spôsob interakcie jednotlivých právnych predpisov. Vyzýva Komisiu, aby v budúcich legislatívnych iniciatívach zvažila širšie používanie tohto prístupu. Takýto prístup je v súlade s programom REFIT ⁽³⁾ a programom lepšej právnej regulácie ⁽⁴⁾.

2.3. EHSV víta snahu Komisie, pokiaľ ide o úlohu zákonodarcov vytvoriť správny základ rozvoja bankového sektora (a všeobecnejšie finančného sektora) tak, aby dokázal vykonávať svoje dôležité a nenahraditeľné funkcie pri podpore udržateľného hospodárskeho rastu a vytvárania pracovných miest.

2.4. EHSV nabáda Komisiu podrobnejšie a hlbšie zanalyzovať zhromaždené príklady nejednotností, prekrývania a nezamýšľaných interakcií medzi rôznymi právnymi predpismi, aby sa dalo účinne budovať na už dosiahnutých úspechoch a nedošlo k spomaleniu procesu.

2.5. Vzhľadom na naliehavú potrebu obnoviť a podporovať rast v EÚ EHSV nabáda na podniknutie krokov smerom k dosiahnutiu prudenciálnych cieľov spôsobom, ktorý by viac podporoval rast. Keďže bankový úver je pre prevažnú väčšinu podnikov v EÚ, a najmä pre MSP stále hlavným zdrojom financovania, pri vytváraní nových pravidiel by malo byť hlavnou prioritou zabránenie ohrozeniu tokov finančných prostriedkov do hospodárstva.

2.6. Z hľadiska proporcionality EHSV víta prístup, podľa ktorého sa reforma vníma v kontexte širšieho zámeru, ktorým je dosiahnutie väčšej rovnováhy medzi finančnou stabilitou a cieľmi rastu. EHSV zdôrazňuje, že treba vyvinúť úsilie o zaistenie dodržiavania tejto zásady aj na úrovni členských štátov a o to, aby členské štáty pri transponovaní pravidiel EÚ nevytvárali zbytočnú záťaž a nestanovovali zbytočné obmedzenia. Táto snaha je v súlade s úsilím o odstránenie záťaže vyplývajúcej zo zdvojenia a nejednotnosti jednotlivých požiadaviek. Potreba harmonizácie by sa mala zosúladiť s potrebou uznávania rozmanitosti, zaistenia primeranej regulácie a podpory primeraného uplatňovania diskrečnej právomoci.

2.7. EHSV vyzýva Komisiu, aby pri vypracúvaní návrhov smerníc zohľadňovala skutočnosť, že členské štáty transponujú smernice rozdielne. Niektoré krajiny ich transponujú príliš presne a doslovne, čím zo smernice odstraňujú zamýšľanú pružnosť a pre domáce odvetvia často samy stanovia prísnejšie podmienky ako iné krajiny. Iné krajiny využijú diskrečnú právomoc a v duchu príslušného právneho predpisu prijmú len málo opatrení. To vedie k rozdielnym podmienkam, a teda to mári jeden z hlavných účelov právneho predpisu. Práve preto EHSV navrhuje veľmi dôkladné monitorovanie rozdielnej transpozície a vhodné kontroly spôsobu vykonávania právnych predpisov.

2.8. EHSV v zásade podporuje nadväzujúce opatrenia, ktoré Komisia navrhla vo svojom oznámení ⁽⁵⁾ a vyzýva ju, aby legislatívne akty po ich príprave predložila na širšiu konzultáciu so zainteresovanými stranami v príslušných sektoroch.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0006&language=SK>.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/info/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less_sk.

⁽⁴⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Lepšia právna regulácia v záujme lepších výsledkov – program EÚ, [COM(2015) 215 final].

⁽⁵⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Výzva na predloženie dôkazov – regulačný rámec EÚ pre finančné služby [COM(2016) 855 final].

2.9. V rámci svojich ďalších nadväzujúcich činností by Komisia mala zohľadniť aj to, že v mnohých prípadoch sú lehoty na transpozíciu v oblasti finančných služieb prepojené s prijatím rámcových právnych predpisov (prvá úroveň). Na zaistenie riadneho vykonávania sú však potrebné aj špecifiká podrobných vykonávacích opatrení (druhá úroveň). V dôsledku toho sú lehoty na transpozíciu súvisiace s právnymi predpismi prvej úrovne často príliš krátke. Je teda potrebné, aby boli lehoty na transpozíciu prepojené s prijatím konečných podrobných vykonávacích opatrení (druhá úroveň). EHSV víta, že Komisia s členskými štátmi pracuje na návrhu plánu transpozície, a veľmi rád by pozorne sledoval tento vývoj.

3. Všeobecné pripomienky k nadväzujúcim opatreniam

3.1. *Odstránenie zbytočných regulačných obmedzení týkajúcich sa financovania hospodárstva*

3.1.1. EHSV víta navrhované úpravy v kľúčových oblastiach nariadenia o kapitálových požiadavkách (balík CRR2) s cieľom zaručiť schopnosť bánk financovať hospodárstvo ⁽⁶⁾.

3.1.1.1. Ako mimoriadne vhodnú vníma EHSV myšlienku úpravy ukazovateľa finančnej páky tak, aby vyjadrovala rozmanitosť finančného sektora EÚ a zaručila prístup k zúčtovaniu a verejnému financovaniu rozvoja.

3.1.1.2. EHSV víta návrh postupne zaviesť a doladiť pomer čistého stabilného financovania s cieľom zaistiť riadne fungovanie činností financovania obchodu, derivátových trhov a trhu v rámci zmlúv o repo transakciách v EÚ.

3.1.2. MSP v Európe stále považujú bankový úver za svoj primárny zdroj financovania ⁽⁷⁾. EHSV si cení zámer Komisie rozšíriť uplatňovanie koeficientu na podporu malých a stredných podnikov na úvery vyššie ako 1,5 milióna EUR ⁽⁸⁾. Zároveň vyzýva Komisiu, aby kládla osobitný dôraz na posúdenie dostatočnosti bankového financovania a podnikla kroky na efektívnejšie zacielenie bankového financovania tak, aby spĺňalo konkrétne potreby MSP v závislosti od ich rôznych rizikových profilov, fáz rozvoja, umiestnenia priemyslu a podobne. EHSV tiež navrhuje, aby Komisia zvažila možnosť uplatnenia koeficientu na podporu malých a stredných podnikov na možné zvýšenie požiadaviek na vlastné financovanie v prípadoch proticyklických alebo systémových rizík, keďže poskytovanie úverov MSP inak môže byť obmedzené.

3.1.3. EHSV by uvítal podstatné obmedzenie zvýhodňovania dlhu, aby sa zvýšila hospodárska odolnosť a pridelovanie kapitálu, a tým zvýšila atraktivnosť vlastného imania pre emitentov a investorov.

3.1.4. EHSV zdôrazňuje, že v záujme vytvorenia únie kapitálových trhov by spoločnosti mali mať prístup k rôznym druhom trhov v celej EÚ v závislosti od svojej veľkosti, rozsahu činnosti a osobitných znakov ⁽⁹⁾.

3.1.5. Regulačný rámec EÚ pre finančné služby je nevyhnutnou príležitosťou na lepšie riešenie potreby rozmanitosti, pokiaľ ide o možnosti voľby pre investorov a spotrebiteľov, a na vytvorenie prostredia stimulujúceho inovácie finančných produktov.

3.2. *Posilnenie proporcionality pravidiel bez oslabenia prudenciálnych cieľov*

3.2.1. EHSV zdôrazňuje, že je potrebné postupne presadzovať dokončenie bankovej únie a konštatuje, že v tejto súvislosti je potrebné úplné a včasné vykonávanie právnych predpisov.

3.2.2. EHSV vyzýva Komisiu, aby pokračovala v úsilí o dokončenie nariadenia o štrukturálnej reforme bánk. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné zefektívniť obsah a frekvenciu vykazovacích požiadaviek a preskúmať, aké údaje sú skutočne potrebné, zosúladiť vzorové dokumenty, zabezpečiť zjednotenie a zaistiť výnimky pre MSP vždy, keď je to potrebné.

⁽⁶⁾ COM(2016) 850 final.

⁽⁷⁾ Informačná správa EHSV na tému *Prístup k financovaniu pre MSP a podniky so strednou trhovou kapitalizáciou v období rokov 2014 – 2020: príležitosti a výzvy*.

⁽⁸⁾ Nariadenie o kapitálových požiadavkách, článok 501 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 64.

3.2.3. EHSV vyzýva Komisiu, aby pri preskúmaní nariadenia o infraštruktúre európskych trhov (EMIR) posúdila účinok, ktorý by mohlo mať zníženie kvality kolaterálu prijímaného centrálnymi protistranami na ich odolnosť, a aby zvážila, či by niektorí účastníci trhu, napríklad dôchodkové fondy, nemali byť trvalo vyňatí z centrálného zúčtovania, ak by ich účasť v dôsledku prijímania alternatívneho bezhotovostného kolaterálu znížila celkovú stabilitu finančného systému.

3.2.4. V súlade so zásadou proporcionality EHSV navrhuje toto:

- namiesto jednoduchého zníženia frekvencie požadovaných správ by malo všeobecne platiť, že malé banky a iné malé finančné inštitúcie do určitej hranice nebudú podliehať určitým vykazovacím požiadavkám. Regulačné náklady pre malé inštitúcie inak môžu vyvolávať deformácie trhu a viesť k uprednostňovaniu určitých foriem organizácií a veľkých podnikov;
- malé banky a malé finančné inštitúcie vo všeobecnosti by nemali byť nadmerne zaťažované administratívnymi požiadavkami, pokiaľ dodržiavajú určité štandardy. Na tieto štandardy by sa malo prísne dohliadať, inak dôjde k strate dôvery.

3.3. *Zníženie neprimeraného regulačného zaťaženia*

3.3.1. EHSV je pevne presvedčený, že úspešné dokončenie únie kapitálových trhov by európskym spoločnostiam všetkých veľkostí, vo všetkých sektoroch a fázach životného cyklu umožnilo získať prístup na kapitálový trh EÚ spôsobom, ktorý bude jednoduchý pre používateľov, priamočiary a finančne dostupný. EHSV dúfa, že smernicu o prospekte doplní účinný legislatívny akt druhej úrovne, čím sa podporí kótovanie, najmä MSP, a vytvorí sa priaznivejší režim na získavanie finančných prostriedkov.

3.3.2. EHSV síce uznáva, že štátne orgány dohľadu majú lepšie informácie o charakteristikách miestneho trhu, varuje však, že táto skutočnosť by v žiadnom prípade nemala byť ospravedlnením nadmernej regulácie a že požiadavky na štátnej úrovni by nemali byť prísnejšie ako legislatívne ustanovenia EÚ.

3.3.3. EHSV vyjadruje svoje obavy z rastúcej zložitosti právnych predpisov, ktorá sa prejavuje vo väčšom počte, väčšej miere podrobnosti a väčšom počte úrovní regulácie a dohľadu na všetkých úrovniach – medzinárodnej úrovni, úrovni EÚ aj štátnej úrovni. Uznáva však, že finančné trhy sú veľmi zložené, a teda si vyžadujú zložitejšiu reguláciu. Varuje však, že by to mohlo negatívne ovplyvniť investície. EHSV sa domnieva, že právne predpisy nie sú vždy najvhodnejšou politickou reakciou, a žiada Komisiu, aby vždy, keď je to možné, uprednostnila nelegislatívne riešenia založené na trhu.

3.4. *Zvýšenie súdržnosti regulačného rámca a jeho orientácie na budúcnosť*

3.4.1. EHSV by uvítal prístup k regulácii založený na riziku, pri ktorom by sa na jeden typ rizika uplatňoval jeden typ pravidiel. V tejto súvislosti poukazuje na prínosy diverzifikácie aktív, a to z hľadiska triedy aj pôvodu aktív, ktorou sa umožňuje lepšia diverzifikácia rizík a zosúladovanie s potrebami investorov.

3.4.2. EHSV poukazuje na to, že je potrebné čo najskôr vykonávať iniciatívy na podporu rozsiahlejšieho a lepšieho finančného vzdelávania na úrovni EÚ, pričom v rámci vzdelávania treba zohľadniť špecifické potreby jednotlivých členských štátov⁽¹⁰⁾. Potrebný je aj osobitný dôraz na MSP vrátane toho, ako sa dajú lepšie využívať príležitosti ponúkané kapitálovými trhami.

3.4.3. Pri nasmerovaní finančných prostriedkov do reálnej ekonomiky, ako aj menej rozvinutých miestnych ekosystémov zohrávajú veľmi dôležitú úlohu sprostredkovatelia, najmä podnikateľské združenia.

3.4.4. V súlade so závermi z predošlého stanoviska EHSV zdôrazňuje, že konzultácie o retailových finančných službách boli príliš široko zamerané, a pri očakávanom akčnom pláne v oblasti retailových finančných služieb navrhuje sústredenejší prístup, aby sa dosiahli konkrétnejšie výsledky⁽¹¹⁾. EHSV sa tiež domnieva, že tento akčný plán by sa mal pripraviť s veľkým dôrazom na ochranu spotrebiteľa.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 318, 29.10.2011, s. 24.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 264, 20.7.2016, s. 35.

3.4.5. EHSV v plnej miere podporuje názor, že pri návrhu budúcich pravidiel treba prioritne zohľadniť technologický vývoj. Naliehavo však vyzýva Komisiu, aby pri tejto snahe zároveň postupovala obozretne, pokiaľ ide o hrozby týkajúce sa kybernetickej bezpečnosti. Zdôrazňuje, že v integrovanom prístupe k dokončeniu únie kapitálových trhov sa treba sústrediť na rozvoj jednotného digitálneho trhu a prebiehajúce reformy práva obchodných spoločností a správy a riadenia spoločností.

3.4.6. EHSV navrhuje, aby sa do nadväzujúcich opatrení zahrnula aj ďalšia revízia smernice o transparentnosti a aby bola zameraná na oznamovanie veľkých podnikov. Toto oznamovanie sa líši v jednotlivých členských štátoch a niekedy aj medzi jednotlivými kótovanými spoločnosťami. Pre investorov to predstavuje zbytočnú záťaž, ktorej by sa malo zabrániť úplnou harmonizáciou, keďže ide o prekážku rozvoja únie kapitálových trhov.

3.4.7. Cezhraničným investíciám všeobecnejšie bráni to, že investori musia pri investovaní do kótovaných spoločností, ktoré majú sídlo v jednom z 28 členských štátov, brať do úvahy 28 samostatných regulačných režimov. Dôležitým krokom pri vytváraní únie kapitálových trhov by teda boli namiesto smerníc skôr podrobné nariadenia. Nariadenia by mali byť doplnené o európsky dohľad a presadzovanie práva.

4. Ďalšie kroky

4.1. EHSV navrhuje, aby sa do bankovej únie úplne začlenili aj členské štáty, ktoré nie sú súčasťou eurozóny.

4.2. V súlade so závermi svojho nedávneho stanoviska EHSV zdôrazňuje, že revízia smernice o prospekte by sa mala sústrediť na zníženie nákladov a zjednodušenie postupov pre MSP a súčasne dosiahnuť rovnováhu z hľadiska ochrany investorov⁽¹²⁾. EHSV zdôrazňuje, že posúdenie vplyvu a analýza nákladov a prínosov by mali zahŕňať dôkladné hodnotenia vplyvu opatrení druhej úrovne, ktoré tvoria významnú časť finančného regulačného rámca EÚ.

4.3. EHSV vyzýva Komisiu a príslušné orgány dohľadu, aby riešili interakciu medzi medzinárodnými štandardmi finančného výkazníctva a prudenciálnymi požiadavkami a kontrolovali vplyv daňového účtovníctva na vlastné zdroje.

4.4. EHSV by zároveň chcel upozorniť Komisiu na to, že nariadenia sa niekedy menia tak často, že vniká zmätok, v dôsledku čoho je veľmi náročné alebo dokonca nemožné, aby ich inštitúcie a jednotlivci dodržiavali. Na úpravu postupov a formulárov je potrebné správne načasovanie, a preto by Komisia pred zavedením nových zmien mala poskytnúť dostatok času.

4.5. Komisia musí zaistiť, že sa naplánuje dostatok času na správne vykonanie právnych predpisov na štátnej úrovni aj v prípade, keď sa počas procesu prípravy právnych predpisov úrovne 2 konzultuje s európskym orgánom dohľadu. V opačnom prípade sa lehoty na vykonávanie musia predĺžiť (ako je to aj pri štrukturalizovaných retailových investičných produktoch a investičných produktoch založených na poistení – PRIIP). Inak v najhoršom prípade zostane podnikom a ich zamestnancom príliš málo času na oboznámenie s novými právnymi predpismi predtým, ako ich budú musieť dodržiavať.

4.6. EHSV je pevne presvedčený, že popri regulačnom úsilí je vo finančnom sektore potrebná aj zmena kultúry a správania, a na tento účel vyzýva všetky zainteresované strany, aby sa sústavne snažili o lepšie plnenie pravidiel, transparentnejšie riadenie lepšie reagujúce na konkrétne situácie a dlhodobejšiu orientáciu všetkých účastníkov trhu.

4.7. V záujme stimulovania hospodárskej súťaže na vysoko koncentrovanom trhu by EHSV uvítal podporu ďalších poskytovateľov ratingových služieb. Malo by to pomôcť aj pri znížení nadmerných nákladov, s ktorými sa stretávajú MSP pri získavaní externého úverového ratingu. EHSV tiež vyzýva Komisiu, aby lepšie preskúmala, ako by sa MSP mohli prideľovať ratingy porovnateľnejším a cenovo dostupnejším spôsobom.

4.8. V záujme zaistenia rýchleho a účinného vykonávania a v súlade s prioritami Komisie podľa jej pracovného programu na rok 2017 EHSV odporúča prijať kroky na zaručenie toho, aby sa členské štáty v plnej miere zaviazali k dodržaniu lehôt na transpozíciu smerníc a zaisteniu ich úplného vykonávania⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 177, 18.5.2016, s. 9.

⁽¹³⁾ COM(2016) 710 final.

4.9. V súlade s iniciatívou lepšej právnej regulácie EHSV vyzýva Komisiu, aby uľahčila včasné zapojenie všetkých príslušných zainteresovaných strán vrátane expertných skupín a konzultačných orgánov s cieľom zaistiť vyváženú účasť na konzultáciách, ktorá by odrážala rozmanitosť zainteresovaných strán.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 1365/75

[COM(2016) 531 final – 2016/0256(COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 337/75

[COM(2016) 532 final – 2016/0257(COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 2062/94

[COM(2016) 528 final – 2016/0254(COD)]

(2017/C 209/08)

Spravodajkyňa: **Christa SCHWENG(AT – I)**

Pomocná spravodajkyňa: **Giulia BARBUCCI (IT – II)**

Konzultácia	Rada Európskej únie, 8.9.2016
Právny základ	článok 173 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo
Prijaté v sekcii	7./3.2017
Prijaté v pléne	30.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	168/0/0
(za/proti/zdržalo sa)	

1. Závery

1.1. EHSV berie na vedomie návrh na revíziu zakladajúcich nariadení troch agentúr Cedefop, Eurofound a EU-OSHA. Výbor s potešením víta skutočnosť, že napriek návrhom v spoločnom prístupe sa má zachovať vyvážená tripartitná štruktúra správnej rady. Tripartita je vyjadrením inkluzívneho prístupu, ktorý rešpektuje význam úlohy sociálnych partnerov pri hľadaní spoločných riešení.

1.2. Celkové ciele týchto troch agentúr by sa mali jednotne a komplexnejšie vymedziť, pokiaľ ide o „podporu potrieb všetkých inštitúcií a orgánov EÚ, členských štátov a sociálnych partnerov“.

1.3. EHSV presadzuje, aby právomoci týkajúce sa vymenovania zamestnancov a zmeny vnútornej štruktúry príslušnej agentúry zostali riaditeľovi. Len za výnimočných okolností, keď riaditeľ nemôže vykonávať funkcie menovacieho orgánu, by mala rada rozhodnúť, že táto právomoc sa presúva na iného vyššieho úradníka.

1.4. EHSV je proti zníženiu počtu členov výkonnej rady, pretože to znevýhodní záujmovú skupinu, ktorej práve patrí pozícia predsedu, lebo nebude mať vo výkonnej rade žiadneho iného hovorcu. Okrem toho širšie zastúpenie vo výkonnej rade uľahčuje informovanejšie diskusie.

1.5. EHSV víta standardizovaný prístup k vymenovaniu výkonného riaditeľa, ktorý je rovnaký ako v prípade agentúry EU-OSHA.

1.6. EHSV je presvedčený, že sa preukázala užitočnosť funkcie zástupcu riaditeľa, a preto by sa mala zachovať všade tam, kde existuje. Vzhľadom na skutočnosť, že jednotlivé existujúce postupy dobre fungujú, výbor žiada pre tieto tri agentúry určitú flexibilitu. Konečné rozhodnutie o pozícii zástupcu riaditeľa by malo pripadnúť správnej rade.

1.7. EHSV zastáva názor, že na vytvorenie kontaktov a spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami by sa mal vyžadovať len súhlas správnej rady, v ktorej má Komisia zastúpenie.

2. Základné informácie

2.1. Zakladajúce nariadenia troch agentúr – Eurofound, Cedefop a EU-OSHA – sa prostredníctvom týchto navrhovaných nariadení zosúladujú so spoločným prístupom k decentralizovaným agentúram. Tento prístup prijali Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia v roku 2012 a má slúžiť ako základ pre určitý stupeň standardizácie v oblasti súdržnosti, účinnosti, zodpovednosti a transparentnosti európskych agentúr. Podľa spoločného prístupu agentúry „prispievajú k vykonávaniu dôležitých politík Únie, čím pomáhajú všetkým inštitúciám, a najmä Komisii, sústrediť sa na kľúčové úlohy tvorby politík. Agentúry taktiež zohrávajú úlohu pri podporovaní rozhodovacieho procesu prostredníctvom zoskupovania technických alebo špecializovaných odborných znalostí, ktoré sú dostupné na európskej a vnútroštátnej úrovni, a tým pomáhajú zlepšovať spoluprácu medzi členskými štátmi a EÚ v dôležitých oblastiach politík.“ Na rozdiel od ostatných agentúr EÚ tri agentúry, ktorých sa týka toto stanovisko, majú spoločnú tradíciu tripartitného riadenia, prostredníctvom ktorého sú do riadenia týchto agentúr inštitucionálne zapojení zástupcovia vlád, zamestnancov a zamestnávateľov z každého členského štátu. Takýmto pevným zakotvením činnosti agentúr do reality členských štátov sa zabezpečuje tematická a politická relevantnosť ich činnosti. Súčasná úloha zosúladenia zakladajúcich nariadení týchto troch agentúr ponúka príležitosť identifikovať a zdôrazniť osobitné mechanizmy tripartitného riadenia, ktoré sa v každej agentúre postupom času vyvinuli, a zabezpečiť pokračovanie zavedených osvedčených postupov.

2.2. Uverejneniu tohto spoločného prístupu predchádzalo hodnotenie všetkých európskych agentúr.

3. Zhrnutie návrhov

3.1. Právnym základom pre všetky tri agentúry bol článok 235 ZEÚ (teraz článok 352 ZFEÚ), ktorý si vyžadoval aktualizáciu vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora. Agentúry Eurofound a EU-OSHA boli založené na základe článku 153 ods. 2 písm. a) ZFEÚ a agentúra Cedefop na základe článku 166 ods. 4, článku 165 ods. 4 a článku 149 ZFEÚ.

3.2. Ani jedna z uvedených troch agentúr nebola prostredníctvom zmeny nariadení poverená novými úlohami, ale úlohy každej z nich sa prispôbili súčasným okolnostiam a zastarané koncepcie sa aktualizovali.

3.3. Horizontálne ustanovenia

3.3.1. Pre všetky tri agentúry je spoločná skutočnosť, že správna rada nezahŕňa len zástupcov všetkých členských štátov a Európskej komisie, ale aj 28 zástupcov vnútroštátnych organizácií zamestnávateľov a zamestnancov. Tripartita je vyjadrením inkluzívneho prístupu, ktorý rešpektuje význam úlohy sociálnych partnerov pri hľadaní spoločných riešení. V rámci spoločného prístupu sa stanovuje radikálne zníženie počtu zástupcov z organizácií zamestnávateľov a zamestnancov. To viedlo k obavám na strane európskych a vnútroštátnych organizácií sociálnych partnerov a pôvodná štruktúra bola zachovaná.

3.3.2. Členov správnej rady vymenúva Rada na štyri roky. Okrem odborných znalostí v príslušných oblastiach činnosti agentúr majú mať členovia aj zodpovedajúce schopnosti v oblasti riadenia, administratívy a rozpočtu. Zástupcov zamestnávateľov a zamestnancov vymenúva Rada na základe návrhov vrcholových európskych organizácií zamestnávateľov a zamestnancov. Ďalším kritériom agentúry EU-OSHA doteraz bolo, aby boli členmi Poradného výboru pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci alebo zástupcami v tomto výbore.

3.3.3. Úlohy správnej rady zahŕňajú: prijímanie programového dokumentu, rozpočtu, výročnej správy o činnosti, finančných predpisov, stratégie boja proti podvodom, pravidiel na predchádzanie a riadenie konfliktu záujmov, rokovacieho poriadku, plánov komunikácie a šírenia informácií, právomocí týkajúce sa vymenovania zamestnancov, vymenovanie výkonného riaditeľa a účtovníka, opatrenia nadväzujúce na správy a hodnotenia úradu OLAF, rozhodnutia týkajúce sa vnútornej štruktúry príslušnej agentúry a podmienok spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami.

3.3.4. Lehoty na prijatie a postúpenie výročných a viacročných programových dokumentov sa harmonizujú.

3.3.5. Predseda správnej rady a traja podpredsedovia sa vymenúvajú spomedzi zástupcov vlád, záujmových skupín zamestnávateľov a zamestnancov a Komisie. Volia sa dvojtretinovou väčšinou na obdobie dvoch rokov (v agentúre EU-OSHA doteraz na jeden rok). Správna rada zasadá jedenkrát za rok a rozhoduje jednoduchou väčšinou.

3.3.6. Členmi výkonnej rady (predtým predsedníctva) sú predseda správnej rady, traja podpredsedovia, koordinátori skupín a jeden zástupca Komisie. V prípade agentúr Eurofound a EU-OSHA to znamená obmedzenie veľkosti; doteraz mohlo byť v rade 11 osôb.

3.3.7. Úlohou výkonnej rady doteraz bolo monitorovať vykonávanie rozhodnutí správnej rady, ale s novým nariadením dostane komplexnejšie právomoci: prípravu rozhodnutí, ktoré má prijať správna rada, a monitorovanie nadväzných opatrení vo vzťahu k úradu OLAF spoločne so správnu radou, ako aj poradenstvo a podporu pre riaditeľa pri vykonávaní rozhodnutí správnej rady. V naliehavých situáciách môžu výkonné rady troch agentúr prijímať dočasné rozhodnutia v mene správnej rady vo veciach riadenia vrátane menovacieho orgánu a rozpočtových záležitostí.

3.3.8. Úlohy riaditeľov sa v návrhu nariadenia stanovili oveľa presnejšie ako v predchádzajúcich nariadeniach. Nové je aj rozhodnutie, či zriadiť jednu alebo viac miestnych kancelárií v jednom alebo vo viacerých členských štátoch, aby sa zabezpečilo efektívnejšie vykonávanie úloh agentúry. To si vyžaduje predchádzajúci súhlas Komisie, správnej rady a príslušného členského štátu.

3.3.9. Riaditeľa vymenúva dvojtretinovou väčšinou správna rada na päť rokov zo zoznamu kandidátov, ktorý navrhla Komisia. Funkčné obdobie riaditeľa sa môže obnoviť raz na základe posúdenia jeho výkonu. Tento postup vymenovania sa zhoduje s postupom uplatňovaným v agentúre EU-OSHA. Agentúry Cedefop a Eurofound majú zástupcov riaditeľa.

3.3.10. V návrhoch nariadení sa zosúladujú aj finančné ustanovenia, programové ustanovenia a existujúce ustanovenia o podávaní správ podľa delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1271/2013 o rámcovom nariadení o rozpočtových pravidlách pre agentúry.

3.3.11. Každý návrh nariadenia obsahuje aj nové štandardné ustanovenia o právnom postavení, dohode o sídle, jazykovom režime, transparentnosti, boji proti podvodom, bezpečnostných pravidlách týkajúcich sa dôverných informácií, zodpovednosti, hodnotení a spolupráci s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami.

4. Všeobecné pripomienky

4.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) presadzuje, aby sa k spoločným normám pre všetky tri tripartitné agentúry dospelo s prihliadnutím na existujúce najlepšie postupy, ktoré sú výsledkom vývoja. Pravidlá a vlastnosti riadenia by sa mali čo najviac podobáť, pričom sa však musí rešpektovať osobitná povaha každej agentúry. Kľúčové prvky štruktúry tripartitného riadenia by mali byť rovnaké pre všetky tri agentúry a formy implementácie tohto riadenia by mali byť pokiaľ možno čo najpodobnejšie. Otázky ako osobitné ciele, úlohy a podporné alebo poradné štruktúry by sa mali vymedziť osobitne pre každú agentúru.

4.2. Celkové ciele týchto troch agentúr by sa mali jednotne a komplexnejšie vymedziť, pokiaľ ide o „podporu potrieb všetkých inštitúcií a orgánov EÚ, členských štátov a sociálnych partnerov“.

4.3. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) s potešením víta skutočnosť, že napriek návrhom v pôvodných návrhoch spoločného prístupu sa má zachovať vyvážená tripartitná štruktúra správnej rady. Všetky tri agentúry majú vlastné povinnosti v oblastiach, ktoré sú úzko spojené s oblasťou práce. Z tohto dôvodu sú odborné znalosti zástupcov zamestnancov a zamestnávateľov nenahraditeľné aj preto, aby činnosť agentúr primerane odzrkadľovala realitu zamestnancov a zamestnávateľov, ako aj veľkú rôznorodosť skúseností v členských štátoch Únie. Priame zapojenie týchto skupín v správnej rade garantuje lepšiu spoluprácu a pocit zodpovednosti. Umožňuje takisto zohľadniť potreby zamestnávateľov a zamestnancov v plánovaní ročného a viacročného programu a ich plnenie agentúrami pri vykonávaní úloh.

4.4. Popri odborných znalostiach v príslušných oblastiach činnosti agentúry sa pri vymenovaní členov správnej rady musí prihliadať aj na zodpovedajúce schopnosti v oblasti riadenia, administratívy a rozpočtu. Z pohľadu EHSV by hlavným kritériom na vymenovanie členov správnej rady mali naďalej byť zodpovedajúce znalosti v osobitnej oblasti činnosti agentúry. Aj keď určité základné znalosti v oblasti riadenia, administratívy a rozpočtu dávajú úplný zmysel, prísny výklad tejto podmienky by nemal znamenať, že odborníci v oblasti pôsobnosti agentúry sa nebudú môcť zúčastňovať na činnosti správnej rady.

4.5. V novom nariadení majú úlohy správnej rady presahovať tradičné funkcie dohľadu týkajúce sa rozpočtu a plánovania v tom zmysle, že správna rada bude môcť vykonávať aj právomoci týkajúce sa vymenovania zamestnancov a meniť vnútornú štruktúru príslušnej agentúry. EHSV sa domnieva, že to je tradične úlohou riaditeľa a nie je to v súlade s funkciou dohľadu. Odporúča, aby sa tieto právomoci odstránili. EHSV však uznáva, že ak z dôvodu výnimočných okolností riaditeľ nemôže vykonávať funkcie menovacieho orgánu, táto právomoc sa musí presunúť na iného vyššieho úradníka. Toto rozhodnutie by mala prijať rada dvojtretinovou väčšinou odovzdaných hlasov.

4.6. Predsedníctvo správnej rady agentúry EU-OSHA sa má predĺžiť na dva roky, čo sa už uplatňuje v prípade zvyšných dvoch agentúr. Z pohľadu EHSV by mal existovať odkaz na rotáciu predsedníctva medzi jednotlivými záujmovými skupinami, ktorá sa uplatňuje vo všetkých agentúrach. Malo by sa takisto ustanoviť, aby funkciu predsedu mohla viackrát zastávať tá istá osoba. EHSV upozorňuje, že pri dvojročnom predsedníctve nebudú mať všetky záujmové skupiny v jednom funkčnom období rovnakú váhu, a preto odporúča, aby dĺžka predsedníctva správnej rady zostala nezmenená, čo odráža existujúcu prax v jednotlivých agentúrach.

4.7. Navrhuje sa obmedziť veľkosť výkonnej rady, má však dostať ďalšie úlohy; uvádza sa ich úplný zoznam. Z praktických dôvodov, a predovšetkým z dôvodu, že výkonná rada funguje medzi zasadnutiami správnej rady, EHSV odporúča, aby sa pred zoznam úloh vložil výraz „napríklad“, aby sa upozornilo, že zoznam nie je úplný. Podobne ako správnej rade ani výkonnej rade by sa nemali udeliť právomoci týkajúce sa vymenovania zamestnancov. EHSV vníma obmedzenie veľkosti výkonnej rady agentúr Eurofound a EU-OSHA s určitou skepsou. Najmä záujmová skupina, ktorej práve patrí pozícia predsedu, bude znevýhodnená, lebo nebude mať vo výkonnej rade žiadneho iného hovorcu. EHSV odporúča zachovanie zloženia s tromi členmi na záujmovú skupinu.

4.8. Znenie odseku o lehote na prijatie programového dokumentu je zavádzajúce. EHSV žiada objasniť, že návrh programového dokumentu, ktorý sa skladá z viacročnej časti, ročného pracovného programu a rozpočtu vrátane ľudských zdrojov, prijíma rada a zasiela ho Európskej komisii, Európskemu parlamentu a Rade Európskej únie najneskôr 31. januára. Do 30. novembra správna rada prijme programový dokument v konečnom znení.

4.9. EHSV víta štandardizovaný prístup k vymenovaniu výkonného riaditeľa, ktorý je rovnaký ako v prípade agentúry EU-OSHA. Napriek tomu by odporučil, aby pri zostavovaní užšieho zoznamu Komisiou boli prítomní pozorovatelia zo všetkých záujmových skupín.

4.10. Všetky tri agentúry majú styčné kancelárie v Bruseli. Z pohľadu EHSV si spôsob činnosti agentúr nevyžaduje žiadne ďalšie kancelárie v členských štátoch. V nariadeniach by sa preto malo odkazovať na už existujúce bruselské kancelárie, ale odkaz na možnosť zriadenia iných miestnych kancelárií by sa mal odstrániť.

4.11. V súlade so spoločným prístupom sa ruší funkcia zástupcu riaditeľa v agentúre Eurofound. EHSV upozorňuje na skutočnosť, že agentúra Cedefop má takisto zástupcu riaditeľa, hoci sa to v nariadení nestanovuje. EHSV je presvedčený, že sa preukázala užitočnosť funkcie zástupcu riaditeľa. Umožňuje najmä, aby sa v riadení príslušných agentúr zakotvila rovnováha medzi záujmami zamestnávateľov a zamestnancov, ktorá podporuje zapojenie sociálnych partnerov ako súčasť tripartity. Vzhľadom na skutočnosť, že rôzne existujúce postupy dobre fungujú, výbor žiada pre tri agentúry určitú flexibilitu. O tom, či je funkcia zástupcu riaditeľa potrebná, by mala rozhodnúť správna rada.

4.12. EHSV s potešením víta skutočnosť, že dohody o sídlach sa majú uzavrieť s krajinami, kde jednotlivé agentúry majú svoje sídlo. Všetky tri agentúry už takéto dohody o sídle podpísali; v tomto ustanovení sa preto odráža skutkový stav.

4.13. Podľa návrhov nariadení hodnotenia, ktoré sa musia uskutočniť každých päť rokov, vykonáva Komisia. EHSV je presvedčený, že účasť zástupcov správnej rady pomôže lepšie riešiť akékoľvek možné zmeny po hodnotení.

4.14. Keď agentúry vytvárajú kontakty a spoluprácu s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, vyžaduje si to predchádzajúci súhlas Komisie a následne sa to začlení do programového dokumentu. EHSV zastáva názor, že súhlas správnej rady, v ktorej je Komisia zastúpená, je už dostatočný a žiadny dvojité súhlas nie je potrebný.

5. Konkrétne pripomienky

5.1. Eurofound

5.1.1. V porovnaní so súčasným nariadením sa vypúšťa odkaz na strednodobý a dlhodobý výskum, čo by sa mohlo vykladať ako zbavenie sa európskych prieskumov. Hoci sú nákladovo náročné, sú hlavnou činnosťou agentúry Eurofound, ktorá nielen inštitúciám, členským štátom a sociálnym partnerom EÚ, ale aj množstvu akademických a politických výskumníkov poskytuje jedinečné celoeurópske porovnateľné údaje o mimoriadne bohatej a širokej škále životných a pracovných podmienok. EHSV oceňuje a podporuje európske prieskumy, pretože sa priamo podieľajú na ďalšom rozvoji celého európskeho projektu.

5.1.2. EHSV víta skutočnosť, že sa majú presnejšie stanoviť úlohy poradných výborov, ktoré môže zriadiť a rozpustiť správna rada.

5.2. Cedefop

5.2.1. EHSV nesúhlasí s cieľom stanoveným pre agentúru Cedefop, v ktorom sa uvádza, že má pomáhať Komisii pri formovaní a vykonávaní politik v oblasti odborného vzdelávania a odbornej prípravy, zručností a kvalifikácií. Výbor sa domnieva, že cieľ agentúry Cedefop by sa mal zosúladiť s cieľmi ďalších dvoch agentúr. V nariadení by sa preto malo objasniť, že zámerom agentúry Cedefop je podporovať, popri orgánoch a inštitúciách EÚ, členské štáty a sociálnych partnerov pri formovaní a vykonávaní politiky poskytovaním informácií a analýz v oblasti odbornej prípravy, zručností a kvalifikácií.

5.2.2. EHSV víta, že v návrhu Komisie sa odráža skutočnosť, že agentúra Cedefop v minulosti prevzala nové úlohy. Súčasné činnosti agentúry Cedefop presahujú oblasť odborného vzdelávania a prípravy a zahŕňajú aj prácu v oblasti kvalifikácií, predovšetkým európskeho kvalifikačného rámca, v oblasti analýzy a prognóz zručností a validácie neformálneho vzdelávania a informálneho učenia. Výbor však zdôrazňuje skutočnosť, že činnosti agentúry Cedefop by sa mali naďalej sústreďovať na odborné vzdelávanie a prípravu vrátane učňovskej prípravy a učenia sa prácou pre všetkých (mladých i dospelých) s cieľom zlepšiť ich zamestnateľnosť.

5.3. EU-OSHA

5.3.1. Podľa návrhu je cieľom agentúry EU-OSHA okrem iného sprístupňovať právne informácie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. EHSV sa domnieva, že toto ustanovenie zasahuje do oblasti zodpovednosti Komisie, a preto je proti nemu.

5.3.2. S potešením víta skutočnosť, že v nariadení o agentúre EU-OSHA existuje výslovná zmienka o opatreniach na zvyšovanie informovanosti a komunikáciu, ako aj o kampaniach o ochrane práce. Agentúra od roku 2000 realizuje dvojročné kampane na zvyšovanie informovanosti o rôznych témach v oblasti ochrany zamestnancov, oslovuje tak široké publikum a zverejňuje dobré, praktické riešenia.

5.3.3. Informačná sieť agentúry bola zriadená v tom istom čase, keď bola vytvorená agentúra, a je kľúčovým prvkom pri zabezpečovaní faktickej správnosti poskytovaných informácií aj ich skutočného významu pre dianie v praxi. Prostredníctvom týchto sietí sa navyše takisto prakticky rozširuje inkluzívny európsky tripartitný prístup na vnútroštátnu úroveň, vďaka čomu sa zástupcovia vlád a sociálnych partnerov spájajú spôsobmi, ktoré sa preukázali ako veľmi konštruktívne a užitočné. Zapojenie vnútroštátnych sociálnych partnerov do tejto siete má preto kľúčový význam a malo by byť zaručené členskými štátmi. EHSV však nepovažuje za reálne, aby agentúra vykonávala zmeny vo vnútroštátnej sieti, ktorú vybrali členské štáty v súlade s osobitnými kritériami. Správna rada by však mala mať možnosť predkladať odporúčania týkajúce sa členstva.

V Bruseli 30. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o definovaní, prezentácii a označovaní liehovín, o používaní názvov liehovín pri prezentácii a označovaní iných potravín a o ochrane zemepisných označení liehovín

[COM(2016) 750 final – 2016/0392 (COD)]

(2017/C 209/09)

Spravodajca: **Peter SCHMIDT**

Konzultácia	Rada, 9.12.2016 Európsky parlament, 12.12.2016
Právny základ	článok 43 ods. 2, článok 114 ods. 1 a článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie
Prijaté v sekcii	14.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	211/0/4

1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV víta iniciatívu Komisie, ktorej cieľom je zosúladiť súčasný právny rámec pre liehoviny so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a zjednotiť právne predpisy s novými právnymi nástrojmi EÚ, najmä pokiaľ ide o poskytovanie informácií o potravinách spotrebiteľom a systémy kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny.

1.2. EHSV podporuje najmä väčšie prepojenie s odvetvím poľnohospodárstva. Toto prepojenie má zásadný význam z hľadiska kvality a dobrej povesti liehovín vyrábaných v EÚ.

1.3. EHSV síce vo všeobecnosti schvaľuje úpravy urobené na zabezpečenie súladu so ZFEÚ a uľahčenie legislatívneho procesu, bolo by však vhodnejšie, keby sa dôraz kládol viac na vykonávacie akty než na delegované akty. V niektorých oblastiach by sa mala úplne zrušiť možnosť udelenia výnimky.

1.4. EHSV si uvedomuje zložitosť procesu opätovného zosúladenia a víta objasnenie a zlepšenie v oblastiach, ako sú napríklad pravidlá týkajúce sa označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ako aj dobrovoľného označovania pôvodu surovín. Napriek tomu boli v návrhu zmenené aj niektoré ďalšie prvky, ktoré by sa mali prehodnotiť, ako sa podrobnejšie uvádza ďalej v tomto stanovisku.

1.5. Pokiaľ ide o zemepisné označenia, EHSV víta objasnenie pravidiel a postupov týkajúcich sa zemepisných označení a poukázanie na význam, ktorý sa prikladá tradíciám a miestnej, resp. územnej produkcii.

1.6. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité zachovať súčasnú úroveň ochrany v liehovarníckom odvetví, aby sa zaručilo zachovanie pridanej hodnoty a zamestnanosti v Európe. Dôležité je miesto, kde sa produkt destiluje a vyrába, pričom zmena terminológie, ktorá bola zavedená, by pre toto odvetvie nemala znamenať žiadne zásadné zmeny.

1.7. Pokiaľ ide o prezentáciu a označovanie, výbor navrhuje vykonať určité zlepšenia v súčasnom návrhu. Konkrétne treba zabrániť akémukoľvek skresleniu alebo nedorozumeniu v súvislosti s „napodobeninami príchute“, ktoré by mohli byť pre spotrebiteľov zavádzajúce.

1.8. Hoci to nepatrí do konkrétneho rozsahu pôsobnosti návrhu Komisie, EHSV opakuje svoje predchádzajúce odporúčania adresované nielen liehovarníckemu odvetviu, ale aj všeobecnejšie: podľa výboru je potrebný jednotný a komplexný politický prístup založený na zamedzení škodlivého požívania alkoholu a tiež na propagácii zodpovedného požívania alkoholu, ktoré bráni zdravotným rizikám a požívaniu alkoholu neplnoletými osobami. V tejto súvislosti má zásadný význam informovanie, vzdelávanie a osвета, preto EHSV víta početné iniciatívy verejného aj súkromného sektora v tejto oblasti.

2. Úvod

2.1. Cieľom návrhu nariadenia Komisie je zosúladiť existujúce nariadenie (ES) č. 110/2008 ⁽¹⁾ o liehovinách so Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V zásade sa v ňom rozdeľujú ustanovenia prijaté Komisiou v rámci spomenutého nariadenia na delegované akty a vykonávacie akty a zavádza sa ním právny základ súvisiaci s poľnohospodárstvom ⁽²⁾ s cieľom zdôrazniť väčšie prepojenie s odvetvím poľnohospodárstva.

2.2. Návrh prináša okrem zosúladenia so ZFEÚ len drobné technické zmeny s cieľom vyriešiť nedostatky vo vykonávaní nariadenia (ES) č. 110/2008 a zosúladiť legislatívu s novými právnymi nástrojmi EÚ, ktoré sa týkajú poskytovania informácií o potravinách spotrebiteľom (nariadenie (EÚ) č. 1169/2011 ⁽³⁾) a systémov kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 ⁽⁴⁾).

2.3. Konkrétne sa v návrhu objasňujú niektoré pravidlá označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ktorých cieľom je zabrániť problémom na vnútornom trhu. Jeho súčasťou je aj nový článok o označovaní pôvodu a zavádzajú sa tiež jasnejšie postupy na registráciu zemepisných označení na základe nariadenia (EÚ) č. 1151/2012.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV víta návrh Komisie na zosúladenie platného nariadenia (ES) č. 110/2008 o liehovinách so ZFEÚ a zjednotenie právnych predpisov s novými právnymi nástrojmi EÚ. Navrhovaný rámec vo všeobecnosti objasňuje pravidlá pre liehovarnícke odvetvie a zabezpečuje ich súlad s predpismi.

3.2. EHSV berie na vedomie, že Komisia konzultovala so združeniami výrobcov liehovín. Liehovarnícke odvetvie v EÚ, ktorého objem predaja v zahraničí dosiahol v roku 2015 sumu vyše 10 miliárd EUR, je súčasťou poľnohospodársko-potravinárskeho sektora, ktorý je najväčším vývozcom v EÚ. Toto odvetvie poskytuje v Európe milión pracovných miest vo výrobe a v predaji, pričom v hospodárskej a sociálnej rovine je úzko späté s odvetvím poľnohospodárstva. Spotrebná daň a príjmy z DPH u liehovín sa každoročne pohybujú na úrovni okolo 23 miliárd EUR. V rokoch 1980 až 2014 však spotreba liehovín klesla o 32 %. Tento vývoj odzrkadľuje dve navzájom nezávislé tendencie – tzv. premiumizácia a pitie menšieho množstva, ale zato kvalitnejších nápojov. Od roku 2000 do roku 2015 sa napríklad predaj liehovín v prevádzkach, kde sa alkohol podáva na priamu spotrebu (hotely, reštaurácie, kaviarne) znížil o 8 % na 23,5 milióna hektolitrov, avšak obrat sa zvýšil o 30 %.

3.3. Hoci je návrh Komisie v prvom rade zameraný na zabezpečenie súladu právnych predpisov so ZFEÚ, pre liehovarnícky sektor je zároveň príležitosťou na zachovanie kvality a tradičných postupov a ochranu svojho dobrého mena na celom svete. V návrhu sa konkrétne objasňuje postup výroby jednotlivých nápojov: suroviny, minimálny obsah alkoholu v nápoji určenom na predaj, maximálny obsah alkoholu po destilácii, dĺžka zrenia, požiadavky týkajúce sa sladenia atď. Rozlišovanie jednotlivých kategórií liehovín prispieva k ochrane rôznych tradícií.

3.4. EHSV poukazuje na význam lepšieho prepojenia s odvetvím poľnohospodárstva. Na výrobu liehovín by mali byť povolené len poľnohospodárske suroviny, čím by sa zároveň zabezpečil odbyt základných poľnohospodárskych produktov.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 z 15. januára 2008 o definovaní, popise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín a o zrušení nariadenia (EHS) č. 1576/89 (Ú. v. EÚ L 39, 13.2.2008, s. 16).

⁽²⁾ ZFEÚ, článok 43 ods. 2

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1169/2011 z 25. októbra 2011 o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a ktorým sa zrušuje smernica Komisie 87/250/EHS, smernica Rady 90/496/EHS, smernica Komisie 1999/10/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES, smernice Komisie 2002/67/ES a 2008/5/ES a nariadenie Komisie (ES) č. 608/2004 (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 18).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012 z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. EÚ L 343, 14.12.2012, s. 1).

3.5. Zmeny prijaté na zabezpečenie súladu so ZFEÚ a uľahčenie legislatívneho procesu sú celkovo pozitívne. Bolo by však vhodnejšie, keby sa dôraz kládol viac na vykonávacie akty než na delegované akty. V niektorých oblastiach by sa mala úplne zrušiť možnosť udelenia výnimky, najmä ak by si to vyžadovalo veľké zmeny. Komisia napríklad požaduje právomoci (článok 16 ods. 3) na prijímanie delegovaných aktov, aby bolo možné zapísať názov registrovaného zemepisného označenia v jazyku vývozného trhu, na ktorom je uvedenie tejto informácie povinné, t. j. na ktorý by liehoviny bez tejto informácie nemohli vstúpiť. Platné právne predpisy EÚ to však už výrobcom umožňujú, no z upraveného znenia to bolo vypustené. Existujúca možnosť by mala byť obnovená a v tom prípade by delegovanie právomocí nebolo potrebné.

3.6. Jedným z hlavných záujmov výrobcov liehovín je zachovanie tradičných postupov a systému zemepisných označení liehovín. EHSV vo všeobecnosti víta objasnenie pravidiel pre zemepisné označenia týkajúce sa liehovín.

3.7. Hoci to nepatrí do konkrétneho rozsahu pôsobnosti návrhu Komisie, EHSV opakuje svoje predchádzajúce odporúčania adresované nielen liehovarníckemu odvetviu, ale aj všeobecnejšie: podľa výboru je potrebný jednotný a komplexný politický prístup⁽⁵⁾ založený na zamedzení škodlivého požívania alkoholu a tiež na propagácii zodpovedného požívania alkoholu, ktoré bráni zdravotným rizikám a požívaniu alkoholu neplnoletými osobami. V tejto súvislosti má zásadný význam informovanie, vzdelávanie a osveta. EHSV konštatuje, že súkromný sektor sa zapája do množstva iniciatív a sociálnych programov v celej EÚ, ktoré poukazujú na to, že nadmerné požívanie alkoholu, najmä u mladých ľudí, je možné znížiť⁽⁶⁾.

3.8. V tomto návrhu Komisie nie je zahrnutá otázka uvádzania jednotlivých zložiek a informácií o nutričných hodnotách na etiketách liehovín. EHSV však opakuje, že spotrebiteľia majú nárok na pravdivé a vyvážené informácie o alkoholických nápojoch, aby mohli informovane rozhodovať o svojej konzumácii⁽⁷⁾. Mikro a malí výrobcovia by na uplatňovanie týchto pravidiel potrebovali podporu. Výbor bude aktívne prispievať k prebiehajúcej diskusii, ktorá sa začala po nedávnom zverejnení správy Komisie⁽⁸⁾ na túto tému.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV si uvedomuje zložitosť procesu opätovného zosúladenia a víta objasnenie a zlepšenie v oblastiach, ako sú napríklad pravidlá týkajúce sa označovania zložených výrazov, zmienok a liehovinových zmesí, ako aj dobrovoľného označovania pôvodu surovín. Napriek tomu boli v návrhu zmenené aj niektoré ďalšie prvky, ktoré by sa mali prehodnotiť, ako napríklad:

- nahradenie všetkých výrazov „a/alebo“ inými výrazmi by v žiadnom prípade nemalo viesť k nesprávnemu výkladu či nedorozumeniu. EHSV preto navrhuje doplniť odôvodnenie, v ktorom by sa zdôraznilo, že všetky výrazy „a/alebo“ boli nahradené výrazmi s podobným významom a že Komisia nemá v úmysle meniť zmysel ustanovení nariadenia (EÚ) č. 110/2008;
- je potrebné spresniť definíciu výrobných praxe a arómy;
- pojem „technická dokumentácia“ bol nahradený pojmom „špecifikácia výrobku“, aby sa zjednotili pravidlá vo všetkých štyroch oblastiach, na ktoré sa vzťahujú zemepisné označenia (potraviny, vína, liehoviny a aromatizované vína). Aby sa však zabránilo nesprávnemu výkladu, malo by sa doplniť odôvodnenie, v ktorom by sa objasnila rovnocennosť oboch pojmov.

4.2. V článku 8 ods. 5 návrhu Komisie sa uvádza, že predajné názvy doplnené o výraz „príchut“ (alebo o podobné výrazy) možno používať ako odkaz na arómy, ktoré napodobňujú liehovinu, alebo na ich použitie vo výrobe potravín iných než nápojov. Výbor sa domnieva, že toto ustanovenie by mohlo byť pre spotrebiteľov zavádzajúce.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2009, s. 10

⁽⁶⁾ Pozri napríklad: HBSC (Správanie detí v školskom veku zo zdravotného hľadiska; deti vo veku 11, 13 a 15 rokov) – súhrn hlavných zistení najnovšej štúdie HBSC z roku 2016: <http://spirits.eu/files/98/cp.as-095-2016-hbcs-survey-2016-key-messages-final.pdf>; ESPAD (Projekt európskeho školského prieskumu týkajúci sa alkoholu a iných drog zameraný na deti vo veku 15 a 16 rokov). Ako vyplýva zo štúdie ESPAD, 86 % európskych študentov v súčasnosti uvádza, že za posledných 30 dní „neboli opití“. To predstavuje 23-percentný pokles miery intoxikácie (od roku 2003). Frekvencia ťažkého nárazového pitia sa od svojho vrcholu v roku 2007 znížila o 28 % (z 18 % v roku 2007 na 13 % v roku 2015). Tento pozitívny trend sa týka rovnako chlapcov, ako aj dievčat.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 332, 8.10.2015, s. 28

⁽⁸⁾ Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o povinnom označovaní zoznamu zložiek a výživových údajov alkoholických nápojov, COM(2017) 58 final – 13.3.2017.

4.3. EHSV zdôrazňuje, že v záujme zachovania pridanej hodnoty pre výrobcov a ochrany záujmov spotrebiteľov je dôležité zachovať súčasnú úroveň ochrany v liehovarníckom odvetví, pokiaľ ide o odkaz na „miesto výroby“ verzus „miesto pôvodu“. Nová terminológia by nemala liehovarníckemu odvetviu priniesť žiadne zásadné zmeny, problematickou otázkou je však miesto, kde sa produkt destiluje a vyrába.

4.4. Za sledovanie neoprávneného používania chránených zemepisných označení sú zodpovedné členské štáty a Komisia by mala byť informovaná o uplatňovaní pravidiel v členských štátoch, čím sa zabezpečí vhodný rámec umožňujúci odstrániť falošné liehoviny z trhu.

4.5. Námietkové konanie, ktoré umožní zainteresovaným stranám dosiahnuť dohodu, je vítané, pretože je menej zatažujúce a nemá vplyv na výsledky.

4.6. Register zemepisných označení liehovín, ktorý nahrádza prílohu III, by sa mal považovať za spôsob modernizácie modelu, bez toho, aby boli dotknuté práva, záväzky alebo transparentnosť systému.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 1101/89, nariadenia (ES) č. 2888/2000 a (ES) č. 685/2001

[COM(2016) 745 final – 2016/0368 (COD)]

(2017/C 209/10)

Spravodajca: **Jan SIMONS**

Konzultácia	Európsky parlament, 12.12.2016 Rada Európskej únie, 19.12.2016
Právny základ	článok 91 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	15.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	228/3/0

1. Závery a odporúčania

1.1. Po konzultácii zainteresovaných strán EHSV dospel k záveru, že môže vyjadriť súhlas so zrušením nariadenia Rady (EHS) č. 1101/89 (o dočasných pravidlách vyraďovania lodí vnútrozemskej vodnej dopravy), nariadenia (ES) č. 2888/2000 (o rozdeľovaní povolení na premávku nákladných vozidiel na území Švajčiarska) a nariadenia (ES) č. 685/2001 (o povoleniach v nákladnej doprave pre Bulharsko a Rumunsko pred ich vstupom do EÚ).

2. Súvislosti

2.1. V rámci programu REFIT a snahy o lepšiu reguláciu s cieľom zaručiť účelnosť a kvalitatívne vysokú úroveň právneho rámca, ako to vyplýva z medziinštitucionálnej dohody medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšej tvorbe práva, Komisia navrhla zrušiť tri nariadenia, pretože sú zastarané.

2.1.1. Zrušenie sa týka predovšetkým dočasných pravidiel vyraďovania lodí vnútrozemskej vodnej dopravy z roku 1989, pretože o desať rokov neskôr zostala dostupnosť príslušných nástrojov na riadenie kapacity zaručená nariadením (ES) č. 718/1999 bez toho, aby sa zrušilo nariadenie z roku 1989.

2.1.2. Zároveň sa týka dvoch nariadení o cestnej doprave.

2.1.2.1. Prvé nariadenie z roku 2000 sa týka rozdeľovania kvót švajčiarskych povolení pre premávku ťažkých nákladných vozidiel medzi členské štáty, avšak podľa dohody medzi EÚ a Švajčiarskou konfederáciou sa od 1. januára 2005 na túto ťažkú cestnú dopravu nevzťahujú žiadne ustanovenia o kvótach ani o povoleniach.

2.1.2.2. Druhé nariadenie sa týka rozdelenia povolení, ktorými sa umožňoval prístup na trh nákladnej dopravy Bulharska a Rumunska pred ich vstupom do EÚ v roku 2007, medzi vtedajšie členské štáty. V roku 2007 sa vstupom týchto dvoch krajín do EÚ stali tieto povolenia bezpredmetnými.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV vždy zastával názor, že právny rámec musí byť na kvalitatívne vysokej úrovni, ale že pre členské štáty a zainteresované subjekty, v tomto prípade vo vnútrozemskej vodnej doprave a cestnej nákladnej doprave musí byť aj transparentný, jednoznačný a ľahko použiteľný.

3.2. Vzhľadom na dôvody zrušenia uvedených nariadení, ktoré sú inak rozdielne, považuje EHSV toto zrušenie troch starých nariadení za úplne logické.

3.3. Všimol si však, že Komisia nepovažovala za potrebné uskutočniť konzultáciu so zainteresovanými stranami a vypracovať posúdenie vplyvu. Aj keď bude účinok zrušenia kladný (vzhľadom na prvky uvedené v bode 3.1 tohto stanoviska), nikdy nie je na škodu uskutočniť konzultáciu, hoci len pre istotu.

3.4. EHSV preto vypočul zástupcov zainteresovaných organizácií uvedených odvetví, ktorí nevyjadrili žiadne výhrady voči návrhu Komisie zrušiť uvedené tri nariadenia.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Medzinárodná správa oceánov: program pre budúcnosť našich oceánov

[JOIN(2016) 049 final]

(2017/C 209/11)

Spravodajca: **Jan SIMONS**

Konzultácia	Európska komisia, 27.1.2017
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	REX
Prijaté v sekcii	6.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	201/2/2

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) konštatuje, že opatrenia uvedené v spoločnom oznámení sa týkajú správy oceánov aj morí. EHSV navrhuje, aby sa názov spoločného oznámenia zmenil na Program pre budúcnosť našich oceánov a morí.

1.2. EHSV sa stotožňuje s názorom, že je čoraz naliehavejšie zaistiť lepšiu správu a ochranu oceánov z dôvodu rastúceho tlaku. Svetové oceány sa po stáročia jednoducho považovali za príliš rozsiahle na to, aby ich mohlo ovplyvniť čokoľvek, čo robíme, ale intenzívnejšia ľudská činnosť predstavuje pre naše oceány hrozbu. Naše svetové oceány čelia neudržateľnému rybolovu, nedostatočnej ochrane, cestovnému ruchu, hustej premávke, znečisteniu a dôsledkom zmeny klímy, ako je zvyšovanie hladiny morí a zmeny rozloženia druhov. Súčasný rámec pre medzinárodnú správu oceánov nedokáže zabezpečiť udržateľnú správu oceánov a ich zdrojov. Sú nevyhnutné naliehavé opatrenia.

1.3. EHSV víta spoločné oznámenie Európskej komisie (ďalej len „Komisia“) a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „vysoká predstaviteľka“) o zlepšení správy oceánov. V spoločnom oznámení sa stanovuje program „pre budúcnosť našich oceánov“ – budúcnosť, ktorá je v ohrození. Komisia a vysoká predstaviteľka však musia uviesť prioritné hrozby, ktorým naše oceány v súčasnosti čelia, s cieľom primerane reagovať na naliehavú potrebu konať.

1.4. Jednou z príčin neúčinnnej medzinárodnej správy oceánov sú nedostatky v terajšom medzinárodnom rámci pre správu oceánov. EHSV odporúča, aby sa Komisia a vysoká predstaviteľka zaoberali týmito nedostatkami a nezrovnalosťami, ale tiež aby posilnili súlad s existujúcimi pravidlami, a to napríklad zlepšením vykonávania rámcovej smernice o morskej stratégii. EÚ by mala upustiť od navrhovania nových právnych predpisov v prípadoch, keď by bolo účinnejšie uplatňovať existujúce predpisy a nariadenia lepším a koordinovanejším spôsobom.

1.5. EHSV podporuje činnosti uvedené v spoločnom oznámení, ktorých cieľom je prehĺbenie našich znalostí o európskych oceánoch. EÚ by mohla zohrávať dôležitú úlohu pri zlepšovaní správy našich oceánov, a to najmä pri podpore vedeckého výskumu svetových oceánov. Musí sa zabezpečiť dobré a účinné využívanie údajov, ktoré sú v súčasnosti dostupné. O našich moriach existuje množstvo údajov, ktoré sú do značnej miery rozdrobené. EHSV preto dôrazne nabáda EÚ, aby námornú monitorovaciu a dátovú sieť rozvinula na celosvetovú námornú dátovú sieť. EÚ by sa mohla stať koordinačným centrom takéhoto výskumu.

1.6. EHSV vyzýva EÚ na spoluprácu s partnerskými krajinami v snahe o zníženie námorných bezpečnostných hrozieb a rizík, ako je pirátstvo a obchodovanie s ľuďmi, zbraňami a drogami, a zároveň plne využívala novú Európsku agentúru pre pohraničnú a pobrežnú stráž, Európsku námornú bezpečnostnú agentúru (EMSA) a Európsku agentúru pre kontrolu rybárstva (EFCA). Vytvorením funkčného spoločného prostredia na výmenu informácií (CISE) sa zabezpečí, že sa údaje zozbierajú len raz a účinným spôsobom sa budú vymieňať medzi členskými štátmi EÚ.

1.7. EHSV sa domnieva, že budovanie kapacít na lepšiu správu oceánov má kľúčový význam pre to aby sa dosiahol udržateľný rozvoj a aby sa rozvojovým krajinám umožnilo využívať oceány a ich zdroje v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve (UNCLOS). Opatrenia EÚ uvedené v spoločnom oznámení sú preto vítané, ale konkrétne činnosti a nástroje na dosiahnutie tohto budovania kapacít musí Komisia a vysoká predstaviteľka ešte len konkretizovať.

1.8. EHSV dôrazne nabáda na zriadenie fóra zainteresovaných strán EÚ venovaného oceánom a moriam po celom svete najmä preto, že správa oceánov je prierezovou otázkou, ktorá zahŕňa veľký počet zainteresovaných strán. V rámci takéhoto fóra by sa však nemali opakovať diskusie, ktoré už prebiehajú na medzinárodnej úrovni. EHSV vyzýva Komisiu, aby zapojila všetky zainteresované strany. Ak chceme dosiahnuť účinnú správu našich oceánov, je potrebné zmobilizovať občiansku spoločnosť ako celok.

1.9. EHSV zdôrazňuje, že v snahe zabrániť nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu by sa mala uplatňovať účinná kontrola vlajkového štátu a nástroje presadzovania vrátane opatrení v oblasti monitorovania, kontroly a dohľadu. Mal by sa zlepšiť zber údajov týkajúcich sa rybolovu všetkých členských štátov EÚ, ktoré by si mali tieto údaje vhodným spôsobom vymieňať. Toto by sa pravdepodobne dalo dosiahnuť pomocou finančných zdrojov dostupných v rámci Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ENRF).

1.10. EHSV sa domnieva, že v rámci správy oceánov by sociálno-ekonomický rozvoj mal byť v rovnováhe so zachovaním morského prostredia. Technológie, ktoré umožňujú využívať zdroje morského dna, treba používať pozorne, ale aj opatrne. Ich inovačný charakter a význam pre hospodársky rozvoj nemôže zakrývať potenciálne hrozby pre životné prostredie, v ktorom sa takáto činnosť vyvíja. Skúsenosti s hodnoteniami vplyvu na životné prostredie v prípade činností na pevnine by mali poslúžiť pri vytváraní podobných hodnotení v súvislosti s využívaním morských zdrojov.

2. Kontext spoločného oznámenia

2.1. V júni 2015 sa členské štáty Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov (VZ OSN) oficiálne dohodli na vytvorení právne záväzného nástroja podľa Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve na ochranu a udržateľné využívanie morskej biologickej diverzity v oblastiach mimo právomoci jednotlivých štátov⁽¹⁾. Keďže štáty sa čoraz častejšie snažia využiť oceány na rozvoj svojich hospodárstiev, väčšinu oblastí oceánov negatívne ovplyvňujú neudržateľné činnosti vykonávané na mori alebo na pevnine, ktorých účinky sú znásobené vplyvmi zmeny klímy a dôsledkami okysľovania oceánov.

2.2. Európska únia stanovila program lepšej správy oceánov, ktorý vychádza z jednotného medziodvetvového medzinárodného prístupu založeného na pravidlách. Oznámenie je tiež reakciou EÚ na program trvalo udržateľného rozvoja OSN do roku 2030, najmä na jeho cieľ č. 14 „zachovať a udržateľne využívať oceány, moria a morské zdroje v záujme trvalo udržateľného rozvoja“ ako súčasť intenzívne vzájomne prepojeného programu. Jeho základom je politický mandát, ktorý predseda Komisie Juncker udelil komisárovi Vellovi s cieľom „zapojiť sa do formovania medzinárodnej správy oceánov“.

2.3. V spoločnom oznámení Komisie a vysokej predstaviteľky sa uvádza 14 súborov opatrení v troch prioritných oblastiach: 1. zlepšenie rámca pre medzinárodnú správu oceánov; 2. zmiernenie tlaku, ktorý na oceány a moria vyvíja človek, a vytvorenie podmienok pre udržateľné modré hospodárstvo a 3. posilnenie medzinárodného výskumu oceánov a zhromažďovanie údajov.

2.3.1. Zlepšenie rámca pre medzinárodnú správu oceánov

2.3.1.1. Komisia a vysoká predstaviteľka vypracovali opatrenia na riešenie otázok, ako sú zachovanie a udržateľné využívanie biologickej rozmanitosti v oblastiach mimo jurisdikcie jednotlivých štátov, plnenie cieľa, aby do roku 2020 chránené morské oblasti tvorili 10 % všetkých morských oblastí, a znižovanie námorných bezpečnostných hrozieb a rizík, ako sú pirátstvo a obchodovanie s ľuďmi, so zbraňami a s drogami.

⁽¹⁾ ARES/69/292.

2.3.2. Zmiernenie tlaku, ktorý na oceány a moria vyvíja človek, a vytvorenie podmienok pre udržateľné modré hospodárstvo

2.3.2.1. Komisia a vysoká predstaviteľka navrhli opatrenia na uplatňovanie Parížskej dohody so zameraním na činnosti súvisiace s oceánmi s cieľom bojovať proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu a morskému odpadu a pracovať na medzinárodných usmerneniach týkajúcich sa námorného priestorového plánovania.

2.3.3. Posilnenie medzinárodného výskumu oceánov a zhromažďovanie údajov

2.3.3.1. Komisia a vysoká predstaviteľka vypracovali opatrenia na zlepšenie našich znalostí a solídnych vedeckých poznatkov s ohľadom na udržateľnú správu zdrojov oceánov a zníženie tlaku vyvíjaného človekom.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV konštatuje, že opatrenia uvedené v spoločnom oznámení sa týkajú správy oceánov aj morí. Vzhľadom na značné prepojenie týchto vôd EHSV navrhuje, aby sa názov spoločného oznámenia zmenil na Program pre budúcnosť našich oceánov a morí, aby tak bol jasný rozsah tejto iniciatívy.

3.2. EHSV uznáva významný prínos UNCLOS k posilneniu mieru, bezpečnosti a spolupráce medzi všetkými národmi a k podpore hospodárskeho a sociálneho pokroku všetkých národov sveta v súlade so zásadami OSN, ako aj k udržateľnému rozvoju oceánov a morí.

3.3. EHSV konštatuje, že Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov vykonáva ročné preskúmanie vývoja záležitostí týkajúcich sa oceánov a morského práva a každý rok prijíma dve rezolúcie, v ktorých sa stanovujú usmernenia pre globálnu integrovanú politiku: jednu o oceánoch a morskom práve a jednu o udržateľnom rybárstve. EÚ by mala zintenzívniť spoluprácu s medzinárodnými partnermi s cieľom uľahčiť vykonávanie opatrení, ktoré určila OSN.

3.4. EHSV sa domnieva, že v rámci správy oceánov by sociálno-ekonomický rozvoj mal byť v rovnováhe so zachovaním morského prostredia. Jej základným cieľom by malo byť zaistenie mnohostranného využívania morských zdrojov a prostredí, a to aj pre budúce generácie. Ťažba zdrojov by nemala poškodzovať ekosystém, ale naopak, mala by s ním byť kompatibilná a mala by sa uskutočňovať zodpovedne pomocou správnych politík a štruktúr správy.

3.4.1. Technológie, ktoré umožňujú využívať zdroje morského dna, treba používať pozorne, ale aj opatrne. Ich inovačný charakter a význam pre hospodársky rozvoj nemôže zakrývať potenciálne hrozby pre životné prostredie, v ktorom sa takáto činnosť vyvíja. Skúsenosti s hodnoteniami vplyvu na životné prostredie v prípade činností na pevnine by mali poslúžiť pri vytváraní podobných hodnotení v súvislosti s využívaním morských zdrojov.

3.5. EHSV dôrazne nabáda na zriadenie fóra zainteresovaných strán EÚ venovaného oceánom a moriam po celom svete, pripomína však, že by doň mala byť zapojená aj občianska spoločnosť. Toto fórum by sa mohlo využiť ako platforma na výmenu znalostí, skúseností a najlepších postupov týkajúcich sa zlepšenej správy oceánov. Mohlo by sa takisto využiť na optimalizáciu rozdeľovania zdrojov EÚ na lepšiu správu oceánov a mohlo by pomôcť zintenzívniť úsilie na hodnotenie hospodárskej účinnosti verejných investícií v oblasti námorného výskumu a pozorovania.

3.6. EHSV sa domnieva, že Európska únia by pri vytváraní akýchkoľvek nových návrhov na zlepšenie správy oceánov mala brať do úvahy celkovú situáciu, aby nedopatrením neboli zasiahnuté tie oblasti správy oceánov, ktoré sú už dobre rozvinuté a fungujú hladko. Európska únia by sa takisto mala vyhnúť opakovaniu diskusií, ktoré už prebiehajú na medzinárodnej úrovni.

3.7. EHSV uznáva, že regulačné nedostatky môžu viesť k neregulovaným a nenahláseným činnostiam, nadmernému využívaniu morských zdrojov a ničeniu ekosystémov Zeme. Pri riešení týchto problémov majú zásadný význam vedecké štúdie týchto ekosystémov a lepšie pochopenie súčasnej štruktúry správy s cieľom zaistiť nápravu týchto nedostatkov. EHSV zastáva názor, že EÚ by sa mohla stať lídrom vedeckého výskumu v oblasti svetových oceánov a že by sa mohla stať centrom koordinácie tohto výskumu.

3.8. Okrem odhaľovania regulačných nedostatkov a nezrovnalostí by jedným z cieľov Komisie a vysokej predstaviteľky malo byť posilnenie dodržiavania existujúcich pravidiel. Toto je možné dosiahnuť využitím vplyvu trhu EÚ v určitých oblastiach politiky, ako je rybolov, s cieľom získať významných aktérov na svoju stranu, ako zdôraznil komisár Vella vo svojich pripomienkach k opatreniam EÚ na boj proti nezákonnému rybolovu ⁽²⁾.

3.9. EHSV súhlasí, že všetky odvetvia sa musia neustále snažiť zlepšovať model správy oceánov, keďže tlak na naše oceány sa zvyšuje. EHSV ako príklad uvádza, že regionálne organizácie pre riadenie rybárstva (RFMO) a Medzinárodná námorná organizácia (IMO) sa snažia zlepšiť svoje zásady správy s cieľom posilniť existujúci strategický rámec.

3.10. EHSV sa domnieva, že Komisia a vysoká predstaviteľka by mali posúdiť všetky potreby z hľadiska zručností, kompetencií a odbornej prípravy, aby sa tak uľahčila očakávaná tvorba pracovných miest v námorných odvetviach, t. j. problém, ktorý bol v oznámení prehliadnutý.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Zlepšenie rámca pre medzinárodnú správu oceánov

4.1.1. EHSV víta zapojenie Komisie a vysokej predstaviteľky do spolupráce s členskými štátmi a medzinárodnými partnermi, aby sa zabezpečilo prijatie, ratifikácia a uplatňovanie hlavných existujúcich nástrojov globálnej správy oceánov, ako je napríklad Dohovor MOP o práci v odvetví rybolovu, a tiež aby sa vytvorili potrebné nové nástroje, ako je plánovaná vykonávacia dohoda dohovoru UNCLOS o oblastiach mimo právomoci jednotlivých štátov. EHSV takisto vyzýva Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby spolupracovali s Medzinárodnou námornou organizáciou (IMO) s cieľom uľahčiť uplatňovanie a riadne presadzovanie nástrojov IMO. Na dosiahnutie tohto cieľa musí Komisia určiť praktické činnosti a nástroje.

4.1.2. EHSV víta záväzok Komisie a vysokej predstaviteľky zlepšiť koordináciu a spoluprácu medzi celosvetovými a regionálnymi organizáciami a partnerstvami s kľúčovými zainteresovanými stranami v otázke oceánov. To je dôkazom snahy EÚ uplatňovať integrovaný a medziodvetvový prístup k činnostiam súvisiacim so správou oceánov, ktorá je naďalej prevažne odvetvová. EHSV dôrazne podporuje zapojenie Komisie a vysokej predstaviteľky do mechanizmu UN-Oceans, ktorého cieľom je posilniť koordináciu, súlad a účinnosť príslušných organizácií v systéme Organizácie Spojených národov.

4.1.3. Budovanie kapacít je dôležité na dosiahnutie udržateľného rozvoja a na to, aby sa rozvojovým krajinám umožnilo využívať oceány a ich zdroje udržateľným spôsobom a v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve. Komisia a vysoká predstaviteľka však ešte musia stanoviť konkrétne opatrenia na budovanie kapacít.

4.1.3.1. EHSV berie na vedomie skutočnosť, že spoločné oznámenie sa týka zdrojov na budovanie kapacít zameraných na zlepšenie udržateľného rozvoja modrého hospodárstva v Stredozemí. Avšak rovnako je potrebné mobilizovať zdroje pre všetky európske moria, ako aj pre arktický región.

4.1.4. EHSV sa zasadzuje za posilnenie ochrany zdrojov Arktídy ako prírodného kapitálu pre budúce generácie a za to, aby sa zmeny životného prostredia, ku ktorým dochádza v tomto regióne, vnímali ako ukazovateľ európskeho a celosvetového pokroku v oblasti ochrany klímy. EHSV sa domnieva, že Komisia by mohla zvýšiť informovanosť medzi prevádzkovateľmi v Arktíde o citlivosti tejto oblasti a stále rastúcej potrebe rozvíjať ju udržateľným spôsobom. Ochrana arktických regiónov a boj proti klimatickým zmenám sa nesmú presadzovať bez ohľadu na obyvateľov alebo na ich úkor. Tí si síce želajú zachovať svoju kultúru, ale chceli by tiež mať možnosť využívať príležitosti, ktoré ponúka udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj.

4.1.4.1. EHSV žiada, aby občianska spoločnosť mohla zohrávať aktívnu úlohu v úsilí podporovať záujmy a priority miestnych obyvateľov. EÚ by tiež mohla organizovať verejné diskusie, počas ktorých by hlavní aktéri mohli predkladať svoje príspevky k udržateľnému rozvoju oblasti za účasti domorodého obyvateľstva. Mohlo by sa zväziť zriadenie Arktického informačného strediska so sídlom v Bruseli ⁽³⁾.

⁽²⁾ Európska komisia – tlačová správa *EU acts on illegal fishing: Yellow card issued to Thailand while South Korea & Philippines are cleared (Boj EÚ proti nezákonnému rybolovu: Žltá karta pre Thajsko, v prípade Južnej Kórey a Filipín sa porušovanie nedokázalo)*, 21. apríl 2015, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4806_en.htm.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 75, 10.3.2017, s. 144.

4.1.5. Bol zaznamenaný nárast riskantnej migrácie po mori, čo zdôrazňuje potrebu bezodkladne konať, aby sa zabránilo stratám na životoch na mori. EHSV preto víta prijatie nového nariadenia 2016/1624 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii napriek tomu, že výbor dôrazne odporúča, aby sa zvolil názov „Európska agentúra pre pohraničnú stráž“. EHSV takisto schvaľuje pozmenené nariadenia o Európskej námornej bezpečnostnej agentúre (EMSA) a Európskej agentúre pre kontrolu rybnárstva (EFCA).

4.1.5.1. EHSV vo svojom stanovisku k zmene nariadenia, ktorým sa zriaďuje EMSA⁽⁴⁾, uviedol, že víta úlohu, ktorú agentúra zohráva pri zlepšovaní námornej bezpečnosti v členských štátoch. Konštatoval zároveň, že je veľmi dôležité zodpovedným spôsobom rozšíriť úlohy a právomoci agentúry EMSA.

4.1.6. EHSV berie na vedomie opatrenia EÚ týkajúce sa boja proti nezákonnému rybolovu a posilnenia udržateľnej správy oceánskych potravinových zdrojov. Spoločná rybárska politika bola zavedená v 60. rokoch 20. storočia a musí sa neustále revidovať. Výbor víta aktualizáciu tejto politiky s cieľom držať krok s technologickými zmenami v snahe zlepšiť zachovanie a ochranu populácií rýb.

4.1.6.1. EHSV zdôrazňuje, že v snahe zabrániť nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu by sa mali uplatňovať účinné nástroje kontroly a presadzovania vrátane opatrení v oblasti monitorovania, kontroly a dohľadu. Výbor upriamuje pozornosť Komisie a vysokej predstaviteľky na skutočnosť, že OSN s obavami poznamenala, že účinná správa morských lovísk je v niektorých oblastiach náročná z dôvodu nespoľahlivých informácií. Všetky členské štáty EÚ by preto mali prispieť k zlepšovaniu znalostí a výmene informácií o rybolovných činnostiach vo svojich vodách. Toto by sa pravdepodobne dalo dosiahnuť pomocou finančných zdrojov dostupných v rámci ENRF.

4.1.6.2. EHSV vyzýva Komisiu, aby pokračovala vo svojom úsilí zlepšiť fungovanie RFMO. Ako súčasť integrovaného prístupu k námorným záležitostiam by sa okrem toho Komisia mala snažiť o lepšiu koordináciu medzi rozličnými fórami, napríklad medzi dohovormi v oblasti životného prostredia a celosvetovými organizáciami.

4.2. Zmiernenie tlaku, ktorý na oceány a moria vyvíja človek, a vytvorenie podmienok pre udržateľné modré hospodárstvo

4.2.1. EHSV rozhodne podporuje opatrenia EÚ vrátane oznámenia o vykonávaní dohody z konferencie COP21 a zmiernenie škodlivých vplyvov otepľovania oceánov, stúpania hladiny morí a ich okysľovania. EHSV tiež vyzýva Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby zaujali proaktívny prístup a posúdili vplyv týchto účinkov na modré hospodárstvo, a to nielen pre etablované, ale aj pre rozvíjajúce sa odvetvia.

4.2.2. EHSV vyzýva Komisiu, aby podporovala vykonávanie Dohody o opatreniach prístavných štátov (PSMA), ktorá vstúpila do platnosti v júni 2016 ako záväzná medzinárodná dohoda určená na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu. Od riadneho vykonávania Dohody o opatreniach prístavných štátov sa očakáva, že bude viesť priemysel smerom k väčšej udržateľnosti a že bude mať významný dominový efekt v celom dodávateľskom reťazci v oblasti rybolovu.

4.2.3. EHSV sa domnieva, že porušenia právnych predpisov o rybolove by sa mali postihovať prísnyimi trestami. Je dôležité vykonávať Dohovor MOP o práci v odvetví rybolovu, aby sa zabránilo porušovaniu pracovných práv na rybárskych člnoch a nespravodlivej hospodárskej súťaži vyplývajúcej z porušovania základných zásad a práv pri práci. Životné a pracovné podmienky na mori musia byť v súlade s najprísnejšími medzinárodnými normami a normami EÚ.

4.2.4. EHSV konštatuje, že poškodzujúce dotácie na rybolov, a to buď na zvýšenie kapacity flotíl, alebo dotácie udelené rybárom, ktorí sa zapájajú do nezákonného, nenahláseného neregulovaného rybolovu, sú jednou z hlavných príčin nadmerného rybolovu, a preto víta záväzok EÚ urýchliť prácu s cieľom dokončiť rokovania, ktoré na túto tému prebiehajú vo Svetovej obchodnej organizácii.

4.2.5. Pokiaľ ide o morský odpad, EHSV so znepokojením upozorňuje na narastajúce dôkazy o jeho škodlivých účinkoch na voľne žijúce zvieratá a biotopy a na morskú biodiverzitu a životné prostredie. EHSV s osobitným znepokojením poukazuje na problém mikroplastov, ktoré, či už sa do prostredia dostávajú priamo, alebo v dôsledku rozkladu väčších kusov odpadu, môžu preniknúť aj do najvzdialenejších oblastí, v tomto prípade vrátane najhlbších vôd, a uvoľňovať škodlivé chemické látky, ktoré môžu kontaminovať potravinový reťazec.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 107, 6.4.2011, s. 68.

4.2.5.1. EHSV víta úsilie vynaložené v rámci všetkých dohovorov týkajúcich sa regionálnych morí Európy, ako je vypracúvanie príslušných regionálnych akčných plánov, s cieľom predchádzať vzniku morského odpadu a obmedziť jeho množstvo. EHSV vyzýva členské štáty EÚ, aby zlepšili vykonávanie rámcovej smernice o morskej stratégii v záujme dosiahnutia a zachovania dobrého environmentálneho stavu morského prostredia. Komisia by tiež mala povzbudzovať regióny mimo EÚ k vypracúvaniu podobných akčných plánov.

4.2.5.2. EHSV podporuje význam medzinárodných mechanizmov, ako je dohovor MARPOL, v boji proti zdrojom morského odpadu z lodí a naliehavo vyzýva Komisiu, aby v roku 2017 navrhla revíziu smernice o prístavných zberných zariadeniach s cieľom zosúladiť ju vo väčšej miere s rozsahom a definíciami MARPOL.

4.2.5.3. EHSV zdôrazňuje, že EÚ by mala lepšie pochopiť regionálne charakteristiky, ako aj zdroje, množstvá, trasy, distribučné tendencie, druhy a vplyvy morského odpadu vrátane mikroplastov, a vyzýva Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby sa zaoberali otázkou morských a pevninských zdrojov morského odpadu.

4.2.6. EHSV podporuje činnosť Komisie a vysokej predstaviteľky zameranú na dosiahnutie a zrýchlenie úspešného námorného priestorového plánovania na celosvetovej úrovni pomocou zapojenia všetkých kľúčových zainteresovaných strán ⁽⁵⁾.

4.2.7. EHSV nabáda Komisiu a vysokú predstaviteľku, aby stimulovali regionálnu a medzinárodnú spoluprácu zameranú na rozvoj dlhodobých, udržateľných finančných mechanizmov pre chránené morské oblasti s cieľom zabezpečiť, že tieto oblasti budú dobre spravované a budú tvoriť ekologicky súdržnú sieť.

4.3. Posilnenie medzinárodného výskumu oceánov a zhromažďovanie údajov

4.3.1. EHSV podporuje činnosti uvedené v spoločnom oznámení, ktorých cieľom je prehĺbenie znalostí o európskych oceánoch. EHSV preto dôrazne nabáda EÚ, aby námornú monitorovaciu a dátovú sieť rozvinula na celosvetovú námornú dátovú sieť. EÚ by sa mohla stať koordinačným centrom takéhoto výskumu. Pred zberom a analýzou ďalších údajov sa musí zabezpečiť dobré a účinné využívanie v súčasnosti dostupných údajov. Existuje množstvo údajov o našich moriach, ktoré sú do značnej miery rozdrobené.

4.3.2. EHSV nabáda Komisiu, aby podporovala širšiu medzinárodnú spoluprácu v oblasti morskej vedy a technológie, ako navrhla Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), ako prostriedok na stimuláciu inovácií a posilnenie udržateľného rozvoja modrého hospodárstva.

4.3.3. EHSV napokon navrhuje, aby Komisia a členské štáty pracovali na zlepšení štatistickej a metodologickej základne na európskej a vnútroštátnej úrovni na účely merania rozsahu a výkonnosti etablovaných a rozvíjajúcich sa odvetví súvisiacich s oceánmi a ich prínosu pre celé hospodárstvo.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽⁵⁾ Odkaz na 2. medzinárodnú konferenciu o NPP, ktorú Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre námorné záležitosti a rybárstvo organizuje spolu s Medzivládnu oceánografickou komisiou pri Unesco. Uskutoční sa 15. – 17. marca 2017 v sídle Unesco v Paríži (Francúzsko).

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1036 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie, a nariadenie (EÚ) 2016/1037 o ochrane pred subvencovanými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie

[COM(2016) 721 final]

(2017/C 209/12)

Spravodajca: **Christian BÄUMLER**

Pomocný spravodajca: **Andrés BARCELÓ DELGADO**

Konzultácia	Komisia, 24.11.2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	REX
Prijaté v sekcii	6.3.2017
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania	194/0/1
(za/proti/zdržalo sa)	

1. Závery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor sa angažuje za otvorený a spravodlivý obchod a uznáva jeho hodnotu ako hnacej sily rastu a tvorby pracovných miest.

1.2. EHSV vyzýva, aby sa zabezpečili rovnaké podmienky pre vyvážajúcich výrobcov z EÚ aj z tretích krajín a účinné nástroje na ochranu obchodu.

1.3. EHSV zastáva názor, že návrh Komisie celkovo predstavuje vyvážený prístup medzi otázkou štatútu trhového hospodárstva Číny na jednej strane a cieľom mať účinnú metódu na výpočet dumpingu na strane druhej.

1.4. EHSV podporuje návrh Komisie, že dumpingové rozpätie by sa nemalo počítať štandardnou metodikou, ale na základe kritérií, pri ktorých sa zohľadňujú výrazne zdeformované náklady na výrobu a predaj. EHSV pripomína, že už vo svojom stanovisku z roku 2016 o zachovaní udržateľných pracovných miest a rastu v oceliarskom priemysle vyzval, aby sa pri antidumpingových a antisubvenčných prešetrovaniach čínskych dovozov nepoužívala štandardná metodika, pokiaľ táto krajina nesplní päť kritérií EÚ pre štatút trhového hospodárstva.

1.5. EHSV víta zámer Komisie použiť osobitné kritériá s cieľom určiť, či v trhovej situácii existujú výrazné deformácie. Výbor konštatuje, že by sa malo zväziť aj dodržiavanie noriem MOP a multilaterálnych dohôd o životnom prostredí.

1.6. Výbor vyzýva Európsky parlament a Radu, aby jasne uviedli, že Komisia bude vydávať osobitné správy týkajúce sa jednotlivých krajín pre každú krajinu s výrazne deformovaným trhom. Cieľom je zahrnúť všetky krajiny, ktoré spolu predstavujú 70 % antidumpingových prešetrovaní, ktoré boli začaté v rámci predchádzajúceho päťročného obdobia.

1.7. EHSV však konštatuje, že v súvislosti s návrhom Komisie na zmenu základného antidumpingového nariadenia stále existuje priestor na zlepšenie, pokiaľ ide o účinnosť a použiteľnosť postupu antidumpingového prešetrovania (právne postavenie, uskutočniteľnosť a vhodnosť navrhovaných správ), a to najmä vzhľadom na dôkazné bremeno, ktoré sa by sa nemalo prenášať na európsky priemysel.

1.8. EHSV zdôrazňuje, že postup riešenia antidumpingových a antisubvenčných podnetov musí byť dostupný aj pre malé a stredné podniky.

1.9. EHSV podporuje prechodné opatrenia a konzultácie navrhované Komisiou.

1.10. EHSV naliehavo vyzýva Komisiu, aby do čo najväčšej možnej miery zabezpečila zlučiteľnosť novej antidumpingovej politiky EÚ s antidumpingovou dohodou WTO s cieľom posilniť právnu istotu.

1.11. Výbor odporúča, aby sa v politike ochrany obchodu uplatňovanej voči krajinám s výrazne deformovaným trhom zaujal medzinárodne koordinovaný prístup, ktorý presahuje EÚ. Je nevyhnutná úzka koordinácia s hlavnými obchodnými partnermi.

1.12. Výbor víta zmeny, ktoré Komisia navrhuje zaviesť v antidumpingovom nariadení.

1.13. EHSV konštatuje, že efektívnosť postupov nástrojov na ochranu obchodu je spojená aj s návrhom z roku 2013 na modernizáciu týchto nástrojov vrátane pravidla nižšieho cla. EHSV nástojí na tom, že je mimoriadne dôležité, aby sa modernizačný balík nástrojov na ochranu obchodu v najbližších mesiacoch takisto dokončil a prijal s cieľom vytvoriť spoľahlivý a efektívny systém na ochranu obchodu a zabezpečiť pracovné miesta a rast v EÚ.

2. Kontext a zhrnutie dokumentu Komisie

2.1. Návrhom Komisie ⁽¹⁾ sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1036 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie, a nariadenie (EÚ) 2016/1037 o ochrane pred subvencovanými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie. Zmeny sa týkajú výpočtu antidumpingu, ako aj antisubvenčných postupov.

2.2. Novým návrhom Komisie sa zavádzajú zmeny základného antidumpingového nariadenia, a to zrušením rozlišovania medzi krajinami so štatútom trhového hospodárstva a krajinami s netrhovým hospodárstvom, ktoré sú členmi WTO. Metodika analogickej krajiny sa môže naďalej uplatňovať na krajiny, ktoré nie sú členmi WTO a sú krajinami s netrhovým hospodárstvom. Štandardná metodika sa bude uplatňovať na všetkých členov WTO okrem prípadov výrazných deformácií trhu. V tomto prípade sa podľa článku 2 ods. 6, písm. a) umožňuje, aby sa normálna hodnota vytvorila na základe výrobných nákladov a nákladov na predaj, ktoré odrážajú nedeformované ceny alebo referenčné hodnoty.

2.3. Napriek tomu, že nový návrh nariadenia je „neutrálny voči krajinám“, je úzko spojený s uplynutím platnosti pododseku 15 písm. a) bod ii) protokolu o pristúpení Číny k Svetovej obchodnej organizácii (WTO) 11. decembra 2016. Dôsledky tohto uplynutia platnosti sa vykladajú rôzne ⁽²⁾.

2.4. Podľa štandardnej metodiky sa vyžaduje, aby sa dumping vypočítal porovnaním cien vývozu do EÚ s domácimi cenami alebo nákladmi na výrobky vo vyvážajúcej krajine. EÚ však pre krajiny s netrhovým hospodárstvom v súčasnosti používa takzvanú metodiku analogickej krajiny, pri ktorej sa ako základ na výpočet nepoužívajú domáce ceny, ale ceny a náklady z inej analogickej krajiny.

2.5. V nariadení (EÚ) 2016/1036 o ochrane pred dumpingovými dovozmi sa uvádzajú krajiny, ktoré WTO považuje za krajiny s netrhovým hospodárstvom ⁽³⁾, na ktoré by sa mala uplatňovať neštandardná antidumpingová metodika.

2.6. Vzhľadom na to, že uplynutie platnosti pododseku 15 písm. a) bod ii) protokolu o pristúpení Číny k WTO možno vykladať ako nátlak na EÚ, aby priznala Číne štatút trhového hospodárstva, bola Európska komisia nútená zvážiť rozličné scenáre, ako zachovať silné nástroje na ochranu obchodu a zároveň ochrániť európsky priemysel pred nekalými obchodnými praktikami a dodržať záväzky voči WTO.

⁽¹⁾ COM(2016) 721 final.

⁽²⁾ Podľa odhadov Európskej komisie sa v období od roku 2012 do roku 2016 začalo 73 nových antidumpingových a antisubvenčných vyšetrovaní. Z tohto 42 % pripadlo na Čínu, 10 % na Indiu, 5 % na Rusko, 5 % na Indonéziu a 5 % na Turecko. V roku 2016 bola väčšina dočasných opatrení uplatnená najmä voči Číne a niektoré opatrenia voči Rusku, Bielorusku a Kórei.

⁽³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1036 z 8. júna 2016 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskej únie (kodifikácia) (Ú. v. EÚ L 176, 30.6.2016, s. 21).

2.7. V roku 2016 sa uskutočnila intenzívna diskusia medzi inštitúciami EÚ a zainteresovanými stranami. EHSV sa na tejto diskusii zúčastnil a vo svojom stanovisku na tému *Dosah možného priznania štatútu trhového hospodárstva Číny (na účely nástrojov na ochranu obchodu) na hlavné priemyselné odvetvia (a na zamestnanosť a rast)* ⁽⁴⁾ trval na tom, že EÚ by nemala prísť o nástroje na zabezpečenie voľného a spravodlivého obchodu s Čínou, lebo tým dôjde k neprijateľnej strate státisícov pracovných miest. EHSV trval na tom, že straty by sa sústredili v konkrétnych odvetviach a regiónoch, akými sú odvetvie výroby hliníka, bicyklov, keramiky, elektród, ferozliatin, skla, papiera, slnečných panelov, ocele a pneumatík, ktoré by boli ťažko postihnuté. Výbor vyzval Európsku komisiu, Európsky parlament a Radu, aby presadzovali spravodlivú medzinárodnú hospodársku súťaž ako prostriedok aktívnej ochrany týchto pracovných miest a hodnôt európskej spoločnosti a zvýšenia príjmov a blahobytu v Európskej únii ⁽⁵⁾. Európsky parlament 12. mája 2016 prijal uznesenie o štatúte trhového hospodárstva Číny.

2.8. Návrh Komisie zahŕňa neúplný zoznam kritérií, ktoré poukazujú na výrazné deformácie trhu, ktoré väčšinou súvisia so štátnymi zásahmi v sektore. Útvary Komisie môžu vydávať verejné správy opisujúce konkrétnu situáciu v súvislosti s trhovými podmienkami v danej krajine alebo odvetví. Tieto správy a dôkazy, na ktorých sú založené, by sa zároveň zaradili do spisu každého prešetrovania týkajúceho sa danej krajiny alebo odvetvia, aby všetky zainteresované strany mohli vyjadriť svoje názory a pripomienky.

2.9. Popri novej metodike výpočtu dumpingu sa v návrhu Komisie stanovujú prechodné opatrenia pre existujúce opatrenia na ochranu trhu a prebiehajúce prešetrovania. V návrhu Komisie sa uvádza, že nový systém sa bude uplatňovať iba v prípadoch, ktoré sa začali po nadobudnutí účinnosti nových ustanovení. Zavedenie novej metodiky nie je dostatočným dôvodom na revíziu existujúcich antidumpingových opatrení. Žiadosti o revíziu metodiky sa môžu predkladať až potom, ako sa začne revízne prešetrovanie pred uplynutím platnosti daného opatrenia.

2.10. Návrh Komisie takisto zahŕňa zmeny spôsobu, akým EÚ prešetruje subvencie prideľované vládami v tretích krajinách, a v pozmeňovacom návrhu k základnému antisubvenčnému nariadeniu vysvetľuje, že dodatočné subvencie zistené počas antisubvenčného prešetrovania alebo jeho revízie sa môžu odraziť vo výpočte antisubvenčných opatrení.

3. Všeobecné pripomienky

3.1. EHSV podporuje otvorenú a spravodlivú obchodnú politiku EÚ. EÚ (konajúca v mene členských štátov, keďže spoločná obchodná politika je vo výlučnej právomoci EÚ) podporuje otvorený obchod a uznáva hodnotu obchodu ako hnacej sily rastu a vytvárania pracovných miest.

3.2. EHSV sa zasadzuje za efektívne nástroje na ochranu obchodu. EÚ vo svojej obchodnej politike vyžaduje, aby si domáci a zahraniční výrobcovia konkurovali za rovnakých podmienok. Preto bojuje proti nekalým obchodným praktikám a uplatňuje svoje vlastné právne predpisy prostredníctvom nástrojov na ochranu obchodu vrátane antidumpingových a vyrovnávacích opatrení.

3.3. EHSV by chcel poukázať na to, že väčšina platných antidumpingových opatrení pre dovozy z Číny sa sústreďuje v určitých sektoroch, pričom najväčšia pozornosť sa zameriava na oceľarský priemysel. Tento sektor slúži v rovnakej miere dodávateľským aj nadväzujúcim odvetviám a s počtom vyše 350 000 priamych pracovných miest a ďalších niekoľko miliónov v súvisiacich odvetviach zohráva významnú úlohu v spracovateľskom priemysle Európy a v európskom hospodárstve vo všeobecnosti.

3.4. EHSV zastáva názor, že návrh Komisie celkovo predstavuje vyvážený prístup medzi otázkou štatútu trhového hospodárstva Číny na jednej strane a cieľom mať účinnú metódu na výpočet dumpingu, ktorá je neutrálna voči krajinám, na strane druhej.

3.5. EHSV víta zmenu základného antidumpingového nariadenia, ktorou sa vysvetľuje postup antisubvenčného prešetrovania.

3.6. EHSV navrhuje, aby sa v odôvodneniach nariadení jasne uviedlo, že zmena základného antidumpingového nariadenia nezaručuje Číne štatút trhového hospodárstva.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 13.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 13.

3.7. EHSV však konštatuje, že Čína 13. decembra 2016 požiadala o konzultácie WTO s USA a EÚ v súvislosti so skutočnosťou, že tieto krajiny nedodržiavajú antidumpingovú dohodu s WTO, a že pre EÚ sa tieto konzultácie vzťahujú na platné základné antidumpingové nariadenie, ako aj na jeho navrhovanú zmenu, ktorá je predmetom tohto stanoviska. Výbor berie na vedomie predchádzajúce právne spory, ktoré ilustrujú zložitosť problémov. EHSV je preto znepokojený v súvislosti s právnou istotou navrhovanej zmeny antidumpingového nariadenia a vyzýva Komisiu, aby predložila uspokojivé odôvodnenie zlučiteľnosti nového systému s antidumpingovými pravidlami WTO.

3.8. EHSV poukazuje na to, že ani jeden z hlavných obchodných partnerov EÚ nezmenil svoje antidumpingové metodiky, ani s ohľadom na uplynutie platnosti pododseku 15 písm. a) bod ii) protokolu o prístúpení Číny k WTO. Táto stratégia súvisí s prebiehajúcim konaním WTO, ktoré iniciovala Čína a na ktorého výsledok treba počkať.

3.9. EHSV odporúča, aby sa v tejto veci zaujal medzinárodne koordinovaný prístup, ktorý presahuje EÚ.

3.10. Výbor preto naliehavo vyzýva Komisiu, Parlament a Radu, aby pozorne monitorovali nový vývoj v politikách ochrany obchodu hlavných obchodných partnerov a analyzovali vplyv tohto vývoja na rovnováhu obchodných tokov.

3.11. EHSV konštatuje, že Výbor regiónov vyzval na zrušenie pravidla nižšieho cla ⁽⁶⁾. Parlament v apríli 2014 odporučil obmedziť pravidlo nižšieho cla v prípade pracovného a environmentálneho dumpingu. EHSV vo svojom stanovisku z roku 2016 takisto vyzval na zrušenie pravidla nižšieho cla týkajúceho sa dovozov ocele.

3.12. EHSV v tejto súvislosti pripomína, že efektívnosť postupov nástrojov na ochranu obchodu je spojená aj s návrhom z roku 2013 na modernizáciu týchto nástrojov. EHSV konštatuje, že hoci modernizačný balík nástrojov na ochranu obchodu a nová metóda výpočtu dumpingového rozpätia spolu úzko súvisia, vzťahujú sa však na rôzne, technicky a právne nesúvisiace aspekty antidumpingovej politiky EÚ. EHSV upozorňuje, že keby sa plne využívalo dumpingové rozpätie, pomohlo by to splniť cieľ dosiahnuť podmienky trhového hospodárstva vo všetkých členských krajinách WTO, a konštatuje, že je nevyhnutné, aby sa modernizačný balík nástrojov na ochranu obchodu v najbližších mesiacoch takisto dokončil a prijal s cieľom vytvoriť spoľahlivý a efektívny systém nástrojov na ochranu obchodu a zabezpečiť pracovné miesta a rast v EÚ.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. EHSV podporuje návrh Komisie (článok 2 ods. 6a) zmeniť metodiku výpočtu, aby sa v prípade, že sa v niektorých krajinách vyskytnú výrazné deformácie, mohla použiť neštandardná metodika, a zastáva názor, že táto metodika by umožnila Komisii určiť a merať skutočný rozsah dumpingu.

4.2. EHSV vo svojom stanovisku ⁽⁷⁾ z roku 2016 o zachovaní udržateľných pracovných miest a rastu v oceliarskom priemysle už vyzval, aby sa pri antidumpingových a antisubvenčných prešetrovaniach čínskych dovozov nepoužívala štandardná metodika, pokiaľ táto krajina nesplní päť kritérií EÚ pre štatút trhového hospodárstva. Tento postup je v súlade s uznesením Európskeho parlamentu z mája 2016.

4.3. EHSV súhlasí s posúdením Komisie, že ceny a náklady v niektorých krajinách sú umelo nízke z dôvodu štátneho vplyvu, čo znamená, že neodrážajú realisticky trhové sily. Domáce ceny a náklady sú značne zdeformované štátnymi zásahmi. V takýchto prípadoch by sa preto domáce ceny nemali používať na porovnanie s vývoznými cenami.

4.4. EHSV konštatuje, že teraz je podnetom pre nový výpočet výrazná deformácia trhu, pre ktorú je v nariadení uvedený neúplný zoznam príkladov. Výbor však takisto upozorňuje, že porušenie minimálnych pracovných a environmentálnych noriem môže taktiež prispieť k narušeniu hospodárskej súťaže s podnikmi z EÚ a malo by sa zohľadniť, najmä ak ide o súčasť štátneho regulačného rámca. Okrem toho by sa mala pozorne posúdiť zlučiteľnosť novej metódy s pravidlami WTO.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 17, 18.1.2017, s. 13.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 50.

4.5. EHSV konštatuje, že Čína požiadala v rámci formálneho panela vo WTO o rozhodnutie o takzvanej metóde „analogickej krajiny“, ktorú používa EÚ, a zdôrazňuje, že EÚ v súčasnosti pracuje na zavedení novej metodiky, ktorá je v súlade so všetkými medzinárodnými dohodami. EHSV sa domnieva, že ak WTO vo svojom rozhodnutí dospeje k záveru, že po uplynutí platnosti článku 15 písm. a) bodu ii) sa automaticky nepriznáva Číne štatút trhového hospodárstva a Čína musí dodržiavať ostatné záväzky prijaté v protokole o prístupení, uplatňovanie metódy „analogickej krajiny“ by sa malo zachovať.

4.6. EHSV konštatuje, že podľa navrhovaných právnych predpisov môže Komisia pripraviť a vydať správy, v ktorých sa opíšu konkrétne trhové podmienky v každej danej krajine alebo sektore. Tieto správy a dôkazy, na ktorých sú založené, by sa stali súčasťou antidumpingového prešetrovania tejto krajiny alebo sektora a boli by verejne dostupné. Informácie z týchto správ by sa mohli využiť aj v priemysle EÚ pri predkladaní sťažností alebo žiadostí o revíziu. EHSV má však obavy z toho, že v návrhu Európskej komisie nie sú zahrnuté nijaké ustanovenia o zvýšení súčasného počtu zamestnancov, ktorí sa zaoberajú nástrojmi na ochranu obchodu. Takisto poznamenáva, že nie je vymedzený právny štatút uvedených správ a nie je jasné, ako možno správy použiť v prípade právnych námietok proti správam zo strany dotknutej krajiny. Takisto sa neuvádza, ako často sa tieto správy budú aktualizovať a ako sa prispôbia výzvam špecifickým pre daný sektor.

4.7. EHSV má obavy aj z toho, že tieto správy nie sú povinné (v návrhu sa uvádza „útvary Komisie môžu vydať správu“), a takisto žiada, aby sa v navrhovaných právnych predpisoch jasnejšie vymedzilo dôkazné bremeno.

4.8. EHSV konštatuje, že postup riešenia antidumpingových podnetov musí byť účinný, realistický a uskutočniteľný. EHSV však nemôže súhlasiť s presunutím dôkazného bremena. Dôkazné bremeno by sa nemalo uvažovať na dotknuté podniky EÚ a na Komisiu, pokiaľ ide o preukázanie existencie dumpingu, a súvisiace požiadavky na zhromažďovanie údajov by mali ostať udržateľné.

4.9. EHSV zdôrazňuje, že postup riešenia antidumpingových podnetov musí byť dostupný aj pre malé a stredné podniky a že sa musí venovať osobitná pozornosť tomu, aby sa zabezpečilo, že tieto podniky môžu znášať náklady spojené s prešetrovaním a s požiadavkami na zhromažďovanie súvisiacich údajov.

4.10. EHSV zastáva názor, že prechodné opatrenia navrhované Komisiou sú v záujme právnej jednoznačnosti, a tieto opatrenia podporuje.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1059/2003, pokiaľ ide o územné typológie (Tercet)

[COM(2016) 788 *final* – 2016/0393 (COD)]

(2017/C 209/13)

Konzultácia	Rada Európskej únie, 25.1.2017
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v pléne	29.3.2017
Plenárne zasadnutie č.	524
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	223/1/4

Keďže výbor usúdil, že návrh je uspokojivý, a vzhľadom na to, že sa už k obsahu návrhu vyjadril vo svojom stanovisku k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení spoločnej klasifikácie územných jednotiek na štatistické účely (NUTS) ⁽¹⁾, prijalom 11. júla 2001, na svojom 524. plenárnom zasadnutí 29. a 30. marca 2017 (schôdza z 29. marca 2017) rozhodol 223 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 4 sa hlasovania zdržali, zaujať k predmetnému textu kladné stanovisko a odkázať na postoj, ktorý zaujal v spomínanom dokumente.

V Bruseli 29. marca 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 260, 17.9. 2001, s. 57.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK